

L'ESTEL

de Mallorca

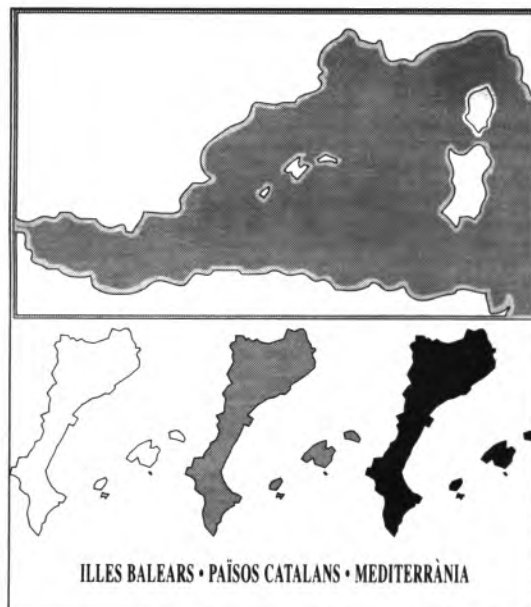
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 357

15 DE FEBRER DE 1997

PREU: 200 PTS

Santa Catalina

Inauguració de la exposició dels Tallers Bona Gent

El passat dia 30 de gener, la Associació d'Amics de la Tercera Edat "Bona Gent", entre olor de multituds, unes setcentes persones, va inaugurar la seva Exposició de Tallers '97, amb una festa de pinyol vermell a la qual assistiren la consellera de presidència, la senyora Rosa Estaràs, i el director general d'Acció Social del Govern Balear, Miquel Àngel Martín.

El programa de la festa fou molt variat: Balls mallorquins, ball de saló, actuació de la banda de trompetes i tambors de la Associació de Veïns de Santa Catalina, gloses a càrrec del soci-glosador en Miquel Cardell, taules de gimnàstica, desfilada de models amb vestits dissenyats per les mateixes models, parlaments de la consellera Rosa

Estaràs, Miquel A. Martín, Pere Felip i Josep Company. Hi va haver la inauguració dels tallers de quadres tridimensionals, policromat, brodat, pintura damunt tela, punt mallorquí etc. També hi va haver l'exposició d'una valuosa col·lecció de vestits mallorquins del segle diset i devuit. La festa va acabar amb una bona berenada per a tots.

El portaveu de l'entitat, el nostre col·laborador Pere Felip, va afirmar: Bona gent, no és només un club de la tercera edat, bona gent és quelcom millor, és el marc on se troba sempre la ternura, l'amor, la sensibilitat, la solidaritat..., els seus components demostren tenir una creativitat subtil, una il·lusió sense límits, moltes ganes de viure i un cor sempre jove. **Redacció. Ω**

Moment del parlament de Josep Company, president de Bona Gent; també parlaren na Rosa Estaràs, en Miquel A. Martín i en Pere Felip.

**Especial dedicat a
LES BARRIADES QUE
CONFRONTEN AMB EL
CARRER DE
MANACOR DE CIUTAT**
**Si vos ha agradat, telefonau al
26 50 05 i el vos enviarem
cada quinze dies.**

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T

Es el Grup Music Vocal de **Associació de Veïns Reis Catòlics**. Està composta de 25 membres i està dirigida pel mestre Bernat Cirerol.

S U M A R I

2 Foc i fum	18 Petits anuncis
3 L'esperit republicà	19 Els acudits d'en Balutxo
4 Informe lingüístic de l'article de Josep Palou	20 La cuina de na Tonina
5 La premsa centralista	20 Les dones, una majoria discriminada
6 L'antifranquisme a Mallorca	20 Petit homenatge a Mossèn Antoni Maria Alcover
7 Cartes al director	21 Catalunya Ràdio: Els informatius i les tertúlies radiofòniques
8 Sobre el concepte de nació	21 Edats de la vida
9 La rauxa	22 Gloses
10 Comitè de defensa	23 Llibres que cal llegir
11 La màfia a Mallorca	24 Nacions que se feren independents d'Espanya
11 Notícies del Món	26 Història i política
12 Quo vadis, Barcelona?	27 Tornarà a ser rica i plena?
13 Arrels	28 Silenci
14 Plantejament Històric-Jurídic entorn del Tractat d'Utrecht	28 Es Gall
16 Resistir la seducció de les marques	
17 El bisbe de Mallorca fa més cas als forasters que als mallorquins	

Na Fani Palou de s'Arenal és la campiona de l'Estat espanyol de culturisme. El seu club és el **Body Factory** de la barriada dels Foners de Ciutat, del que n'és director en Fidel Solsona.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* El fiscal demana un any de presó, devuit anys d'inhabilitació i dos cents milions de fiança pel president del grup parlamentari del PP En Gabriel Canyelles. Això és molt gros, ara que aquests del PP comanden a Mallorca i a Espanya, no podran donar la culpa als socialistes de la seva desgràcia. Això dels dos cents milions de fiança està molt bé.

La llei de la Santa Mare Església diu que no se perdona el pecat de robatori, mentre no se torni lo robat. I en Canyelles va robar molt durant els 13 anys que va comandar. Ara li hauran de prendre tot allò que va robar, perquè ell, encara que vagi a missa i a combregar cada diumenge, s'estimarà més anar a l'infern que tornar res del molt que va robar en tot aquest temps de fer magarrufes.

* Que li trobau a l'ESTEL?, li demanarem l'altre dia a un botiguer subscriptor que trobàrem a la porta de la seva botiga a la barriada de son Coc de Ciutat.

M'agrada i molt, fou la resposta del botiguer. Jo que me pensava ser espanyol, perquè així m'ho havien ensenyat, i amb aquest diari he descobert que d'espanyol no en tenc res. Aquesta gent que comanda mos havia amagat la nostra història. Era ben hora que sortís qualcú que mos contàs la veritable història dels mallorquins, i voltros ho feis. Ah, i jo segueix el vostre consell, quan l'he llegit el regal a qualche veïnat per obrir-li els ulls.

* Un grup de picapedrers de Manacor va planetjar i executar el robatori milionari a la seu de COTESA. La Guàrdia Civil ha detingut a set sospitosos, quasi tots naturals de Cádiz, i ha recuperat doblers i objectes per valor de 45 milions de pessetes. L'operació queda oberta i els pròxims dies se poden produir noves detencions i registres a domicilis. Ja ho veis, a Mallorca i a Catalunya tota, les desgràcies i expòs, ja siguin per part dels qui comanden com per part

dels que no comanden, ens venen de ponent. Els doblers, la prosperitat, la bona gent, ens arriben del centre d'Europa, especialment d'aquelles nacions que parlen alemany: Suïssa, Àustria i Alemanya, han estat i són els nostres amics seculars. Per això, alabam la decisió del batlle de Porreres, que ha decidit promoure la venda als alemanys d'aquelles cases en ruïnes que ningú vol restaurar i que els alemanys restauren i habiten. I que sia per molts d'anys.

* Perquè els alemanys són la gent més respectuosa amb l'entorn i amb els seus veïnats que coneixem. Es la gent que -segons Salvador Espriu- vé del "... nord enllà, on diuen que la gent és neta, i noble, culte, rica, lliure, desvetllada i feliç!". I aquests que diuen que no els entenen, idò, que n'aprenuin, que nosaltres ja fa molts d'anys que en sabem, i aquest idioma ens ha donat moltes més alegries que l'idioma dels castellans, que també venen a Mallorca a comprar cases i terres, i a més venen amb els seus guàrdies civils, els seus policies, el seu exèrcit, les seves escoles castellanes, els seus jutges castellans i sobretot, els seus cobradors de tributs que ens expolien cada dia duent-se els nostres doblers cap a Castella.

* Hem rebut una carta dels Supporters Catalans que diu: Salutacions, company culer! El Komando Flipper, creat el 1989, té la intenció de renovar el suportisme del nostre país. És per això que volem que a la Grada Jove torni a resonar el vell lema dels Boixos: "Pel Barça i per Catalunya, fins a la mort", que molta de gent sembla haver oblidat (sobretot el que fa referència a Catalunya). També volem assenyalar que no ens pensem barrejar amb cap doctrina política. Som culers i catalanistes, i volem que al camp la gent oblidí altres consignes i es dediqui a animar el nostre Barça, que ho necessita. En quant al nostre fanzine, estam

orgullosos d'aquest primer número. Estam a punt de treure el segon, encara que no tots els números seran en color. També esperam que amb el número dos, us podrem oferir la possibilitat d'una subscripció. Pel Barça i per Catalunya. Flippers 1989. Apartat de Correus 3.108 - 08080 Barcelona.

* Les millors sobrassades que hem tastat enguany -apart de les de la nostra germana que en duu qualcuna de sant Joan-, les hem trobades a la Soledat, a la carnisseria **Can Gaspar** que està al carrer d'en Sureda número 5. Si vos voleu llepar els dits, anau-hi a comprar-ne una o dues.

* El nostre col·laborador Miquel López Crespi forma part, juntament

* Per si no ho sabeu, l'**armari** és el lloc on se guarden les armes, uns estris que s'han emprat des de la prehistòria fins els nostres dies. Els uns les empen per invadir, matar i robar. Els altres els empen per defensar allò que és seu. **Robar** és l'acte de prendre la roba als pobles invadits i vençuts pels exèrcits. I llavors parlen d'honor, justícia i altres galindaines. Uns bon lladres estan fets!

* Fins fa poc temps, l'ESTEL de Mallorca era la punta de llança de l'independentisme als Països Catalans. Avui, ens ha pres el lloc el **Diari de les Balears**, i, n'estam ben contents. Escriptors i periodistes com en Blai Bonet, en Planes i Santmartí, en Nadal Batle, en Tomeu Martí, en Miquel López, n'estades de

seu germà Antonio, Marcos Fidel Mejías, Manuel del Drago i la seva esposa Rosa Fernández; i Francisco Barros. Contra tots ells s'ha dictat auto de presó provisional, excepte contra en Barros, que està sota ordre de recerca i captura. A l'Estat espanyol, no hi ha un pam de net!

* El coronel Ayuso, màxim responsable de la unitat central d'investigació fiscal antidroga (Ufifa) de la Guàrdia Civil, fins a l'estiu de 1990, va encarregar a través d'un confident 500 quilos de cocaïna a un traficant bolivià per a destinar-la a la venda a l'Estat espanyol. Segons Rodríguez Menéndez, misser de la acusació, les proves acumulades pel jutge Garzón son suficients per demostrar que la Ufifa era un càncer de la Guàrdia Civil, una unitat corrupta i mafiosa, que no se va limitar a pagar de forma irregular als confidents del cos, sinó també al tràfic i consum d'estupeficients, a més d'implicar de narcotràfic a agents que "no agradaven als comandaments". Aquesta gent se volia fer rica en dos dies!

* El fiscal va demanar en la Audiència de Barcelona penes de 21 anys de presó per a l'inspector de Policia Luis Bragado de les Heras, acusat d'explotar, juntament amb altres nou persones una xarxa de prostitució de joves guatemalteques, entre elles algunes menors. El fiscal demana pel conjunt dels processats més de 110 anys de presó.

* Una dona panamenya desapareguda fa 15 anys fou rescatada per la Policia a la residència d'un matrimoni grec que la mantenia en estat d'esclavitud a una barriada de la capital de Panamà. Na Cecília Martínez València, que ara té 27 anys, fou alliberada i el matrimoni Karnelo i Sofia Karnaki, detinguts després de ser acusats de segrest i violació dels drets humans.

* El president Mates va rebre, dia 4 de febrer per segona vegada, des de que comanda- en una llarga audiència als representants de la "Plataforma en Defensa de sa Llengo Baleà". Al final de l'audiència el president s'abstingué de fer declaracions. Els que si en feren foren els de la plataforma, encapçalats pel seu president, el botifarra Fernando de Oleza, qui va declarar "que la reunió ha anat beníssim, que tenim un bon govern i ens agrada com actua". El botifarra Oleza va afegir que s'havien tractat temes relacionats amb la educació i en el futur "Consorci de Normalització Lingüística", que estaven contents perquè en Mates els havia confirmat la seva creació, però no sabien quan ho farien. Respecte a l'OCB, els gonelles balearics es demanaren "qui són ells per atorgar-se tanta saviesa. Nosaltres pensam que el president Matigues mostra el llautó, tant com el va mostrar el president Canyelles, i que és ben hora que passin els dos anys que manquen per a les noves eleccions, que el duguin a ell i als altres impresentables del PP a la oposició. Ω

Les gonelles mallorquines encapçalades pel seu president, el supergonella i botifarra Fernando de Oleza.

amb en Pons Ponç, en Miquel Descot i en Ramon Guillem, del jurat del Premi de Poesia **Josep Maria Llompart** d'obra publicada que organitza la Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, sota el patrocini del Consell de Mallorca.

* Ens ho contava l'altra dia un amic industrial d'una bugaderia manacorina: Cada any havíem de llevar quasi tot el personal durant la temporada baixa perquè els hotels tancaven; enguany molts d'hotels i restaurants no han tancat, de manera que tenim quasi tanta feina com a l'estiu. La temporada a la costa manacorina, llorencina i serverina, dura tot l'any.

* Tanmateix, a altres indrets, els hotels estan tancats. Hi ha molta de gent sense feina, que en cerca. Formen escamots de lladres que arrepleguen tot allò que poden. Temps enrera només cercaven doblers i joies. Ara roben animals, electrodomèstics, mobles, de tot. Al terme d'Andratx i de Calvià se roba molt, al igual que els termes del pla de Mallorca. Aquí no hi ha temor de Déu ni de la justícia, i molt manco del que diran. Aquesta mescladissa de gent de tots els continents que s'ha concentrat a Mallorca, ha creat un còctel explosiu semblant al del Xicagó dels anys vint. I a això, no hi ha Déu que ho aturi. Posem portes i forrellats, alarmes, cans mossegadors i escopetes dins l'armari per defensar la nostra d'aquesta gent que ens roba.

Montcaire, en Jordi Caldentei, en Ferrà i Martorell, els del Lobby per la Independència... i molts d'altres, que en aquest moment no record, fan que la lectura d'aquest diari sigui una delícia pels qui estimam Mallorca i la resta de la Nació Catalana, que volem lliure i sobirana.

* El Diari de les Balears, fa una molt bona feina de concienciació independentista, cada dia del mes i de l'any. Els independentistes estam d'enhorabona. Quan aquest diari se pugui comprar als quioscos de Catalunya i València, el nostre al·liberament estarà a prop.

* El jutjat d'Instrucció número 5 de Las Palmas de Gran Canària ha processat deu persones, entre els quals quatre membres de la Guàrdia Civil, per la seva presumpta implicació en una xarxa de tràfic de drogues. Als processats se'ls relaciona amb dues operacions en les que la Policia se va incautar de dues partides de cocaïna, una de vin-i-un quilos i l'altra de vuit; sel's imputa delictes contra la salut pública, contraband, furt i suborn. Els membres de la Guàrdia Civil, suposadament implicats, són José Manuel Marrero Gavela, ex cap del grup antidroga de la Comandància 152; Francisco Rodríguez Hernández, ex cap del Resguard Fiscal de l'Aeroport de la Gran Canària; Francisco Pérez Medina i Wenceslao Álamo, ambdós del Grup Antidroga. Els altres processats són Luz Marina Guerra, el

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

En Jaume Joan i Bover
ho cura quasi tot
El trobareu al carrer de Joan Alcover, 10
Tel. 46 44 00 Ciutat

L'esperit republicà El desmantellament de la Ciutadella (II)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Després de cent anys d'estatització, ara els oligarques es veuen obligats a una accelerada privatització. Han de liquidar els grans monopolis de l'Estat i els centenars i centenars d'empreses (milers, pot ser) que, d'una o altra manera, són intervengudes pels mecanismes estatals que controlen els oligarques. Totes aquestes empreses són incompatibles amb una economia de lliure mercat. La major part d'elles fan una competència deslleial a les empreses pròpiament burgeses. Dins el món de l'economia lliure, l'èxit o el fracàs d'una empresa depèn exclusivament de la seva capacitat competitiva. Té èxit si produeix més bo i més barat que els seus competidors. **Dins el sistema d'economia intervenguda per l'aristocràcia hispana, les empreses estatals o para-estatals són una creació més política que econòmica.** En general, com a marca de la casa, fan uns productes dolents i cars. És sabut que una trucada de Mallorca a Londres costava el doble que si es feia a la inversa, de Londres a Mallorca. Fetes a la mesura dels seus creadors, aquestes empreses oligàrquiques són grans, perverses, mans foradades, irracionals, superbes i amb un menyspreu ostensible envers els seus propis clients - que som tots nosaltres-. Sobre els mals que ens provoquen ja hi ha una abundant literatura, i no he d'insistir sobre les seves malures.

La pregunta seria a veure què passa amb aquesta "privatització". Hem de creure que realment entrarem dins el sistema d'economia de mercat, sense més adjectius? Així es diu, i aquest és l'enunciat del programa oficial de l'Estat. Però, a més a més, ja han començat les grans obres de Desmantellament de la Ciutadella, realment! (de moment, hem de deixar de banda la revisió del debat de l'esquerra sobre la malesa del capitalisme europeu i nordamericà). La pregunta és: llavors, hem de pensar que el secular domini de l'aristocràcia quedarà esvaït i que farem un salt socio-històric cap a una societat capitalista, on la classe dominant seria la burgesia? Ara hi ha una sola classe dominant, la dels oligarques castellano-andalusos. Hem de pensar que les diverses burgesies nacionals de l'Estat -ara depenents de l'oligarquia- pas-

saran a dirigir el nou model d'Estat hispà? Intentaré fer unes consideracions sobre aquests interrogants.

El meu punt de partida és l'**indeterminisme històric**. No podem -pens- fer prediccions sobre el desenllaç dels processos nacionals que es donen al si de l'Estat. Però sí, en canvi, és al nostre abast desfer-nos de prejudicis i de falsos enuncisats. També ens és lícit preveure la intensificació de les contradiccions del règim monàrquic.

En primer lloc, em sembla molt clar que no hi ha una burgesia -en el sentit sociològic estricte- hispana de gruix consistent. Vull dir, que, a l'Espanya estricta, els nuclis socials estructurats a la manera burgesa moderna són més aviat escassos i modestos. Els nuclis més densos s'han desplegat al voltant del turisme i es donen a Andalusia. **Els grans nuclis industrials de Castella-Madrid, Valladolid, Burgos són producte de la voluntat política de l'oligarquia, i no resultat d'un desplegament econòmic autòcton. La major part de les àrees de les Castelles i Extremadura continuen amb una estructuració social agrària aristocràtica en agonia.** Per d'avançar més aviat, em permetreu que faci un esquema:

Per suposat, tots els territoris de l'Estat són sota el control de Poder de l'oligarquia hispana. No és el cas que a Catalunya-Principat la classe dominant sigui la burgesia. Catalunya tota (PPCC) és estructurada a la manera burgesa-moderna, però la burgesia és sotmesa i depenent de l'oligarquia hispana.

L'economia burgesa catalana (PPCC) és en tot moment greument pertorbada per les perversions econòmiques imposades per l'oligarquia. Hem d'entendre que a l'Estat espanyol coexisteixen dues estructures socioeconòmiques bàsiques. Hom podria parlar de **les dues ciutats. Una, la ciutat aristocràtica; l'altra, la ciutat burgesa. Però, ambdues comandades per l'aristocràcia.** L'àrea aristocràtica, pre-burgesa, seria l'Espanya estricta. L'àrea burgesa seria la d'Euskadi i de Catalunya (amb més precisió: l'àrea burgesa està tota contaminada per construccions aristocràtiques). La tragèdia de les Castelles és que no se donen les condicions per iniciar

un procés de conversió al sistema burgès.

L'oligarquia ha començat les obres d'enderroc. Però hem de pensar que no fa comptes de perdre ni les seves fonts de riquesa ni el Poder. **No és el cas que accepti el relleu històric i cedi la direcció a la classe antagonista, a la burgesia. Hem de pensar que l'oligarquia es veu en cor de triomfar en aquesta hora històrica. Els oligarques s'haurien conjurat per sobreviure dins un univers burgès. Deuen pensar que podran continuar mantenint l'hegemonia dins l'Estat espanyol.** No podem saber el seu programa ocult ni el contingut dels seus pactes secrets, però no hi ha dubte que les conseqüències socials seran històriques. Vegem-ne qualcunes consideracions.

La dita "privatització" de les empreses estatals i para-estatals (si és real i no un simple intent de camuflar els monopolis) ha d'implicar necessàriament la racionalització de les empreses i la participació en el pur joc de l'oferta i la demanda. Això provocarà: a) un gran conflicte social entre l'oligarquia i les classes treballadores castellano-andalusos, i b) entre l'oligarquia i les classes mitjanes. **Tradicionalment, les empreses estatals -grans i petites- han servit de coixí social per esmorteir el desastre social que afecta a les classes populars de l'Espanya estricta. Les empreses estatals pateixen una inflació crònica de llocs de treball. Amb la "privatització", l'oligarquia es veu obligada a aturar aquest procés. Encara més: ha d'invertir el sentit de la "Marxa". Si fos així, haurà de significar la pèrdua immediata de desenes de milers de llocs de treball a les àrees hispanes, i de manera molt més feble a les catalanes.**

Per posar un exemple recent, molt aclaridor: El conflicte de

les empreses carboneres de Lleó. El carbó de les empreses de Lleó no és competitiu. Surt al mercat a uns preus com a tres o quatre vegades més car que el del mercat europeu. Per mitjà de l'Estat, les empreses elèctriques es veuen obligades a consumir el carbó lleonès, però no al preu de cost sinó a un preu subvencionat per l'Estat (bé, el cas no és específic de Lleó; també afecta a la resta d'empreses carboneres de l'Estat). Podeu mirar el vostre rebut de GESA on s'expressa que el 4.864 % de la facturació es destina a la "Minería del Carbón"(BOE de 29.12.95). Els lleonesos varen presentar "guerra" a qualsevol intent de tancar mines de carbó. Les poblacions castellanes estan molt inquietes pel seu esdevenir. La major part de terres castellanes són àrees d'economia deprimida. No poden suportar la idea de tancament de les poques empreses que hi ha a les seves comarques. El ministre Piquer va haver de fer-se enrera. (No sé com ha quedat la cosa. Del que no hi ha dubte és de la factura de GESA).

És una de les paradoxes més notables. Les classes populars hispanes són a favor del sistema oligàrquic i contra l'economia de lliure mercat. Dominades per l'irrational, fan costat als seus "senyors". Continuen fent versions actuals dels "Viva la caena!" (Visquin les cadenes!). No de bades, aquestes àrees agòniques i despoblades foren els pilars de l'aixecament franquista. Durant la guerra, Salamanca i Burgos foren capitals del nou Estat.

Al proper article, intentaré explicar els motius profunds que fan que els partits d'esquerra hispanos (PSOE, PCE) i els sindicats hispanos (UGT, CCOO) segueixen una estratègia social i nacional que coincideix amb la que ha practicat des de sempre l'aristocràcia hispana. Ω

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

M a l l o r q u í !

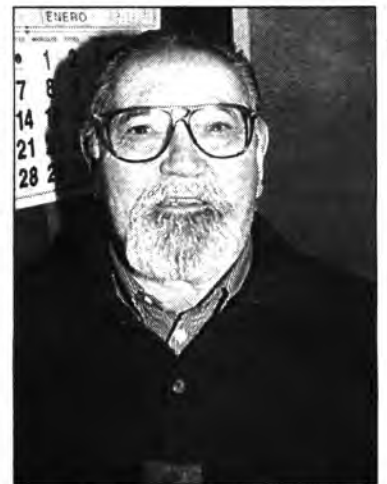
La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Na Francisca Jordà, natural de Montcada (València), fa mig any que regenta la Floristeria Florimax a la Soledat.

Fa 12 anys que en Pau Fustes va obrir la Fusteria Fustes a la Soledat.

En Bartomeu Calafell és el pare de l'amo de la Cristal-leria Balear a la Soledat.

Fa cinc anys que na Maria Perelló regenta la botiga Aventura i Risc al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat. Vén escopetes i material de caça, escalada, buceig, aventura i supervivència. Els seus clients, a més dels caçadors, són guàrdies, policies i militars. D'independentistes mallorquins no n'hi van, se queixa la senyora Perelló.

INFORME LINGÜÍSTIC DE L'ARTICLE DE JOSEP PALOU:

Luis Mª Anson, L'Estel de Mallorca, 15 de gener de 1996 (II)

PER

ANTONI ARTIGUES I BONET

CATEDRÀTIC EU DE LINGÜÍSTICA DE LA UNIVERSITAT ILLES BALEARS UIB

GABRIEL OLIVER I OLIVER

(Biel Majoral)

PROFESSOR TITULAR DE GRAMÀTICA I EX-PROFESSOR DE CULTURA POPULAR DE LA UNIVERSITAT ILLES BALEARS UIB

3. El llenguatge de combat dins la cultura catalana

La cultura catalana té una gran tradició satírica. Pel que fa a la literatura oral destaquen els glosadors, nom que es dona a Mallorca i Menorca al versificador popular, generalment il·letrat, que improvisa les seves gloses o cançons i que les recita o canta amb una tonada característica (G.E.M.). De l'activitat dels glosadors destaquen sobretot els combats en els quals els contrincants empenen una llenguatge directe i contundent. Rafael Ginard va descriure així els combats de glosadors: "Se gatinen i se diuen mil pensaments que, presos en sentit literal, poden donar a entendre que, rivals irreconciliables estan a punt de devorar-se de viu en viu. No hi ha brega de moixos més encrespada que les bregues dialèctiques entre glosadors. Devora d'elles, no hi fan part les lluites de gallets anglesos o de cans abraonats. (...) Les gloses criden el seu públic. Un públic espès, tirant a plebeu, que troba gràcia a la fraseologia virulenta i grollera. (...) Es tracten de porc, d'ase, de brut, i això fa les delícies de l'auditori."

Tal vegada el que és més punyent de la literatura popular és el refranyer i les referències a la realitat. La saviesa popular recomana fer ús de les sentències totals i inapel·lables que requereixen assentiment espontani o, si més no, un acte de reflexió; gairebé gosaríem dir que han mamat d'un sol evangelisme: *la gent és dolenta, no som res en aquest món, la raó li vessa*, etc. De vegades aquestes màximes vitals necessiten concretar-se, necessiten recórrer a l'autodefensa davant situacions desiguals. Per exemple, *qui pets envia merda espera*, per espaiar-se de la inutilitat, *papers canten i barbes menten*, per limitar la raó; *la veritat sempre sura*, per argumentar el dret universal i sagrat de la paraula donada i dita; *no val els collons d'un penjat*, per fer sobresortir la senzillesa davant la prepotència; *fer es paper d'en Palou a sa Pobla*, per denunciar l'aprofitament i la pedanteria. La sacralització de la paraula no té mesura, i només la paraula la pot desmentir, rectificar, ignorar; *paraula de rei no pot mentir*, però també *bram d'ase no arriba al cel*, i si arriba no fa arrel. Així com l'advertència popular *qui no vol pols que no vagi a l'era*.

Els glosadors destaquen per la seva eficàcia comunicativa, cosa que els ha donat un lloc propi dins la memòria col·lectiva i la llegenda popular de tradició oral: **Conscients d'això, d'aquesta eficàcia comunicativa, és pel que hi ha temor dels glosadors, temor i admiració. Un glosador pot ésser mortal, la seva fórmula pot rompre desitjats silencis i allò que tant agrada pot esdevenir terrorífic.** Dintre els glosadors de combat més famosos, destaquen *Llorenç Capellà* (Algaidí), *Bernat Rigo* (Cabo Loco), *Joana Serra* (Cartera), *Jaume Homar* (en Roses), *Andreu Coll* (Tambor), etc. Els combats de glosadors tenen una norma elemental bàsica: LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ: **El combat, com tot glosat, té una norma bàsica perquè pugui tenir vida plena: la llibertat d'expressió. El glosador sempre que no se surti de la norma-**

tiva de fer les gloses, pot manifestar els seus pensaments i pot dir a l'altre qualsevol cosa, ja se defensarà de la mateixa manera. El que no és concebible és que s'arribi a les mans o bé que l'altre li contesti sense la rima que pertoca. Hagués estat un crim molt gros que qualcú del públic hagués fet ús de la violència contra el cantaire per contestar qualche glosa a la qual sortia al·ludit. La màxima popular diu "les gloses són així com les fan". Com a il·lustració, reproduïrem una de les gloses més dures de Llorenç Capellà:

*Mal tenguésseu es cervell
cuit a dins una panada,
tota sa carn capolada
i sa sang dins un ribell;
i ets ossos amb un martell,
a dins un odre pitjada,
vos ne fessin un pastell
com a carn de sobressada;
i es lleu i sa budellada
que la vos vessen penjada
a ses banyes d'un vedell;
i de ses trinxes de pell
en fessin un cabrestell
per una bisti baldada.*

Una glosa dedicada a *Joana Serra* (Cartera) de Búger:

*Joana, es teu comellar
té quaranta una volta
un dia de brusca forta
tots es xots de Mallorca
s'hi podrien amagar.*

I una contrarreplica de *Joana Serra* a en Mirató de Sa Pobla:

*I no hi ha consol ni conhort,
i no hi ha consol ni conhort
i ara ja em defensaré:
que m'escoltes malfaner
dins s'era no t'hi voldré
perquè es teu blat ja és ben mort.*

En *Pere Joan Fosca* d'Algaida va cantar la següent glosa en públic l'any 1940. Sorpren la seva valentia en una època tan repressiva:

*A Roma que no hi tenim
el Papa per perdonar!
I aquí en Franco per matar
i per aqueix camí seguim;
i si el quint manament llegim,
Cristo mos ho va privar
i en part del gènere humà
lo més clar que distingim,
que s'herenci d'en Caim
ara torna governar.*

Un fet que crida l'atenció i que cal ressaltar és que en èpoques respectuoses amb la intel·ligència popular, amb la democràcia, els atacs fets amb el llenguatge es contesten amb contraatacs lingüístics, també, o defenses (l'ofès, si no és literat, en pot llogar un). Així es fa amb els trobadors, i també amb els versaires àrabs i amb els bards irlandesos, i amb els glosadors catalans, etc.

Pel que fa a la literatura escrita, al segle XII ja trobam els famosos sirventesos de *Guillem de Berguedà* (1143-1187) dirigits contra *Pere de Berga*, contra el bisbe d'Urgell i Ponç de Mataplana. Per exemple:

*"I.- Cançoneta lleu i blana,
lleugereta, sense ufana,
faré jo de mon Marquès,
traïdor de Mataplana,
que de mil fraus porta el pes.
Ai, marquès, marquès, marquès,
de mil fraus porteu el pes!"*

*"IV.- Marquès, qui de vós es fia,
si cerca amor de falsia,
si bon goig, poc resta il·lès.
El qui amb vós ha anat de dia,
a la nit ja no us ha admès.
Ai, marquès, marquès, marquès,
de mil fraus porteu el pes!"*

Al respecte *Martí de Riquer* va escriure: "Amb el sirventès els trobadors exposen conceptes immediats o remots, particulars o generals, que res no tenen a veure amb l'amor. Un sirventès pot aconsellar liberalitat als poderosos, sol·licitar la incorporació a una acció de guerra, criticar la conducta d'un sobirà, mofar-se d'un poca-vergonya o d'un infeliç, blasmar un trobador que fa versos dolents o un joglar ignorant o que desafina cantant" (pàg. 30, Vol. I, *Història de la lit. catalana*). La sàtira no existeix com a gènere sinó que es pot trobar dins obres (novel·les, obres de teatre...) que no pretenen ser totalment satíriques. La sàtira és una disposició mental, és una categoria especial del llenguatge que pot tenir cabuda dins qualsevol gènere literari, dins qualsevol mitjà de comunicació, etc. L'objectiu de la sàtira és influir en la conducta. Això és, desemmascarar i deixar en ridícul el trampós, el mentider, el dèspota, el llagoter, etc. Altres noms a citar que han practicat aquest tipus d'escriptura són: *Anselm Turmeda*, *Jaume Roig*, *Francesc Vicenç Garcia*, *Antoni Mª Alcover*, *Salvador Dalí*, *Sebastià Gasch*, *Llorenç Villalonga*, *Josep M. de Sagarra*, *Joan Brossa*, etc.

Salvador Dalí: Res no pot semblar-nos més baix, més innoble, més digne d'oprobri, que els "bons sentiments" del gran porc, l'immens putrefacte pelut, l'Àngel Guimerà. (*Posició moral del surrealisme*, conferència pronunciada a l'Ateneu de Barcelona el març de 1930).

Sebastià Gasch: Rafael Benet s'ha convertit de cop i volta en el més repugnant dels nostres repapie-

jadors, i ens ofereix actualment l'espectacle fastigós de la més abjecta senectud. (...) L'actitud d'aquest desgraciat faria riure si no provoqués llàstima (...) Rafael Benet: encara no us heu convençut que la vostra pintura és una MERDA? (Fulls grocs, 15 desembre 1929).

Joan Brossa:

L'ESGLÉSIA CATÒLICA ESPANYOLA

*Put a paparra, carronya on fermenta
La claveguera de la llum del dia,
Apunta el seu coet lluna opulenta
I implora no fallar la punteria. (...)*

*Be mossegair, mal de tots nosaltres,
Aquesta activitat d'ensenyar els altres,
Aplica-te-la, porca, a tu mateixa.
(1953-1954)*

LA PAU DE L'ABISME

*(...) Oh poble, salta el mar! Rebat aquest insult
tan sinistre, amor meu. Escorxa el qui et disputa
la paret de la platja. Ah, tant d'odi insepult,
suma de res! Per què no marxés, fill de puta?
(1961-1963) (el dictador)*

L'ARBRE DE LA CARBONERA

(...) Avui dos carques són tres fills de puta. (...) (1964)

CAPITALISTA

*Cap
Llomillo
Rellomillo
Espatlla
Cansalada
Cuixa
Cap de costella*

Un altre punt a destacar en aquest apartat és la tradició que existeix a Mallorca de premsa satírica i de combat: *Diari de Buja* (1812), *L'Aurora* (1906-1916), *Foc i Fum* (1917-1936), *Cultura* (gener-desembre 1929), *Copeo* (gener-desembre 1930), *Sa Lavativa* (1983-1985) etc. Ω

Fa mig any que na Damaris Alejandro s'ha fet càrrec del Bar **Taxi Chips** a la barriada de son Coc.

Fa 22 anys que n'Antoni Socies regenta el **Taller Socies** de reparació de cotxes a la Soledat.

LA PREMSA CENTRALISTA, I UNA CARA MÉS DE L'ANTISEMITISME

Els estats supranacionals (com el nostre) empenen gran quantitat de missatges indirectes per minoritzar i ridiculitzar les nacionalitats amb personalitat lingüística o/ètnica pròpies. Per a tal fi, el nacionalisme hegemònic o centralista es serveix dels mitjans de comunicació de masses, per exemple: televisió, premsa escrita, ràdio... Com que "el lladre es pensa que tothom és de la seva condició" fins i tot pot arribar a acusar a terceres persones d'emprar aquestes tècniques.

Per posar un exemple: a un diari de tirada nacional, fa d'això un parell de setmanes, es criticava la filmografia de la companyia Disney amb afirmacions més que dubtoses. Amb gran sorpresa i indignació vaig llegir entre altres coses que Aladdin i Jasmine tenen les faccions jueves, es vesteixen amb els colors de la senyera d'Israel i que el fes de n'Aladdin sembla una kippah. I jo em demano una sèrie de qüestions: O no són de la mateixa raça, la semita, els jueus i els àrabs? En el que es refereix als vestits dels herois, després de veure la pel·lícula, de llegir un conte i una novel·lització amb autèntics fotogrames de la producció, no veig el mateix, ja que s'empren altres colors com el morat, el groc, el vermell, el marró i al màxim que s'arriba és a un color "beige" que no veig clar que acabi d'esser blanc. En quant la gorreta emprada es veu clarament el que és i em pregunto si l'autor sap que els musulmans empenen barrets plans per cobrir-se el cap parells als que fan usar els israelites. A la mateixa plana es ficava al fundador de la productora, mort el 1966 i per tant no té res a veure amb el que es fa actualment dins aquesta suposada "maquinària de política propagandística". Si se pot dir així!

A una altra línia del mateix reportatge els hi semblava massa mercantilista la forma de presidir la multinacional de Jeffrey Katzenberg, quan aquest home només fa la seva feina el millor que pot com qualsevol empresari, i no sé de que s'estranyen. Ja que això no es més que un negoci on se mouen molts de doblers i que dona treball a molta gent. Si no fós així, com podrien arribar als menuts de tot el món les lliçons morals d'aquests films, que per una altra banda són ben directes. Bé, tot això és cercar-li tres peus al moix o "na Maria per sa cuina", segons em sembla a jo.

Totes les interpretacions subjectives no són més que tergiversacions de la realitat, i quan es fan de forma enunciativa en lloc de plantejar-les com un dubte, que és com cal presentar-les, són molt perilloses. Això no fa més que recordar-nos les armes dialèctiques dels ideòlegs imperialistes. I jo pos els dubtes següents: El comentarista haurà lligat caps amb l'origen "ashkenazi" (jueu europeu) del senyor Katzenberg amb aquestes calumnies?

No serà això una més de les cares de l'antisemitisme de sempre que fa de les víctimes jutges? Jo no sé, però això d'idear o imaginar possibles significats polítics a unes històries fetes per a nens no em sembla ètic. Fent això per ventura l'escriptor de l'article es retrata a si mateix. És a dir, les tècniques subliminals són més pròpies de règims centralistes i/o feixistes (de dretes i esquerres), que oprimeixen els desitjos de llibertat d'una part important de la població d'un lloc determinat, o de tot el territori (en el cas d'una dictadura). **PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK. Ω**

N'Isabel Palacios, natural d'Albacete, regenta des de fa 20 anys la **Matalasseria Martínez** a la Soledat. El seu home atupa la llana i arregla matalassos.

Fa 2 mesos que na Maribel Cortés ha obert la seva **Botiga de Mobles** al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat.

Taller's RISEMA

REPARACIÓ I SERVEI MATAS

REIS CATÒLICS, 33 D • TEL. 27 23 25 • 07007 CIUTAT

depur·clor s.a. PISCINES

DEPURACIÓ D'AIGÜES
PRODUCTES QUÍMICS
MAQUINÀRIA I ACCESORIS
HIPOCLORITS
LLEIXIUS I DETERGENTS

Fàbrica: Polígon Industrial Son Castelló
c/ Gremi Sabaters, 32 • 07009 Palma de Mallorca
Tel. 43 14 03 • 43 13 88 • Fax 75 80 30

Taller de reparació en general de l'automòbil

AUTOMARCOS

C/ Foners, 19 bis - Tel. 46 10 27 - Palma de Mallorca

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

1967: Quan sortíem a vendre "Els mallorquins" de Josep Melià

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

1967: sortir a vendre "Els mallorquins" de Josep Melià.

Amb els germans Noguera Vizcaino (Pere i Biel) repartírem un bon munt d'exemplars de *Els mallorquins* de Josep Melià. Al pintor Biel Noguera i al seu germà, en Pere (l'actual director del Teatre Principal) els vaig conèixer en el col·legi Lluís Vives de Ciutat on estudiàvem tots tres. A part de compartir la mateixa dèria per l'art (en Biel dibuixava còmics a les classes, mentre jo m'entretenia escrivint estranyíssims contes de ciència ficció), allò que -d'una forma instintiva, solidària- ajudà a consolidar la nostra amistat (que perdura més de trenta anys després), potser fos que els nostres pares havien lluitat junts en temps de la guerra en la defensa de la llibertat i per la República. En unes classes on solien abundar els fills dels vencedors, els responsables de la repressió contra el poble mallorquí, era tranquil·litzant compartir jocs i provatures culturals amb al·lots de la mateixa procedència social i cultural.

Amb el temps, malgrat en Biel marxà a la Universitat de València, continuàrem mantenint el contacte. Durant els anys 65, 66 i 67 -a l'estiu en Biel ajudava la família a portar una botiga de *souvenirs* prop de Portopí, al final del passeig Marítim- intercanviàvem revistes revolucionàries (algunes clandestines que ell em portava de València; altres, de la Xina, Cuba o el Vietnam, els hi portava jo fins a la botiga), el *Serra d'Or*, les edicions ultrasecretes -per por de la repressió- del just acabat de néixer Sindicat Democràtic d'Estudiants... Més endavant, quan la família dels germans Noguera bastí una casa a Palmanyola i els pares els muntaren dos estudis a les Golfes, també hi compareixia juntament amb un altre artista de la colla d'aquell temps. Em referesc al pintor, escultor i cantant Gerard Mates, del qual parlarem més extensament en un altre capítol.

La cultura com a forma de lluita

En la fotografia podem veure el nostre col·laborador Miquel López Crespi (a l'esquerra) i en Biel Noguera Vizcaino (a la dreta de la foto) en temps de les primeres detencions per part de la Brigada Social (1964).

antifeixista.

En aquests estudis fèiem reunions culturals, escoltàvem els primers discos i cintes de la Nova Cançó i, parlant hores i hores, intentàvem adobar el món. És per això que, en un altre capítol dedicat a *Els mallorquins*, explicava -parlant de l'atac a què vaig estar sotmès pels senyors Ribas, Thomàs, Saoner, Riutort i Carbonero- per haver ajudat a difondre el llibre de Melià- que era d'ignorants o de gent de mala fe no copsar la importància cabdal del llibre en aquella conjuntura tan difícil per al nostre poble. En aquella època Editorial Moll publicava les primeres obres d'Alexandre Ballester (*Siau benvingut*, 1967, i *Joc de tres*, 1969); Blai Bonet, a Edicions Proa, *L'Evangeli segons un de tants* (1967) i, a Llibres de Sinera, la novel·la *Mister Evasió* (1968); Jaume Vidal Alcover *Les quatre llunes* (Editorial Selecta, 1969); *Terra negra* (Editorial Proa, 1970), i *Sophie o els mals de la discreció*; Antònia Vicens *Banc de fusta* (Moll, 1968), *39 graus a l'ombra* (Selecta, 1968) i *Material de fulletó* (Moll, 1971);

Antoni Serra, *Gent del carrer* (Moll, 1971) i *Entrada de fosca* (Turmeda, 1972); Miquel Ferrà Martorell, la seva magnífica novel·la *La Universitat* (1972).

Hauríem de parlar d'altres obres cabdals en aquesta agitada revifalla de la narrativa mallorquina com són *El pallasso espanyat*, *No hi ha vent a la teulada*, *Romanç* o *Un dia de maig* de Llorenç Capellà. I altres de Gabriel Janer Manila (*L'abisme*, *El silenci*, *La capitulació*), de Guillem Frontera (*Els carnisseres*, *Cada dia que calles*, *Rere els turons del record...*, etc), de Llorenç Villalonga, de Baltasar Porcel... Però explicar la narrativa mallorquina de finals dels seixanta-començaments dels setanta no és l'objectiu primordial d'aquest article. Simplement volíem "situar" l'aparició de *Els mallorquins* de Josep Melià dins l'ampli moviment que cobra força amb la consolidació de l'Obra Cultural Balear, el sorgiment de noves editorials, l'embranchada de la novel·la, la poesia, el teatre, la nova cançó, o l'assaig i el sorgiment dels primers grups de la resistència clandestina des de la desfeta de la guerra

civil. És tot un ampli moviment (minoritari encara, però molt ampli si el comparam amb el passat més recent) que comença a sacsejar els fonaments de la fins aleshores inamovible dictadura terrorista de la burgesia feixista. No entendre la importància cabdal de la lluita cultural antifranquista -com fan els senyors Antoni M. Thomàs, García Sevilla, Alberto Saoner, Bernat Riutort, Ignasi Ribas, Gustavo Catalán, José M^o Carbonero, Jaime Carbonero i Salvador Bastida- és no entendre res del que es feia en aquells anys. No entendre res o atacar un escriptor mallorquí independent (qui signa aquest article) només per mala fe o odi visceral contra l'esquerra revolucionària. Ves a saber!

Frederic Suau, Adella Casellas, Bartomeu Barceló i L'Ull de vidre

Un parell d'anys més endavant, quan amb Frederic Suau i Adella Casellas vaig treballar a la llibreria *L'Ull de vidre*, arribàrem a un acord amb Bartomeu Barceló per a distribuir -i cal dir en honor de Bartomeu Barceló, d'una forma gratuïta- la major part del seu fons editorial entre el professorat de les Illes interessat en la nostra història i cultura. Sempre he cregut que aquella distribució desinteressada de material (*Els mallorquins* de Josep Melià, *L'Islam a les Illes Balears* de Guillem Rosselló Bordoy, *La renaixença a Mallorca* del mateix Melià), juntament amb les comandes (a París i Barcelona) de llibres de les Edicions Catalanes de París (principalment *El mallorquinisme polític [1840-1936]* d'Anselm Lluïl -Gregori Mir- i *Marxisme català i qüestió nacional catalana [1930-1936]* de Roger Arnau -Josep Benet- va ser bàsic per a anar bastint la infraestructura necessària per al sorgiment de l'avantguarda revolucionària i nacionalista de mitjans dels anys setanta.

Cal recordar igualment que els anys més tèrbols i difícils de la resistència cultural anaren a caure sobre les espatlles (fortes, ningú ho dubta!) de Francesc de B. Moll (represa de la col·lecció *Les Illes d'Or*, empena definitiva al *Diccionari*, edició continuada de les *Rondaies mallorquines* de mossèn Alcover, començ de *Biblioteca Raixa*...).

És ben possible que, els anys seixanta, el nivell d'exigència de la inicial avantguarda nacionalista i

revolucionària mallorquina ja requerís un material, diguem-ne, "més avançat" (els joves marxistes d'aleshores començàvem a estudiar Malcolm X, Fanon, Che Guevara, etc). Els llibres de Gori Mir (Anselm Lluïl), Josep Melià o "Roger Arnau", ens ajudaven a retrobar-nos amb un passat ben ocult pels epígons mallorquins o espanyols del feixisme.

Els mallorquins, un arma important per a la lluita contra la dictadura franquista

Quan els simpatitzants del carrilisme (P"CE), senyors Antoni M. Thomàs, Gabriel Sevilla, Alberto Saoner, Bernat Riutort, Ignasi Ribas, Gustavo Catalán, José M^o Carbonero, Jaime Carbonero i Salvador Bastida, cecs davant la importància política de *Els mallorquins* m'ataquen per haver ajudat a distribuir el llibre de Melià entre el nostre poble, l'únic que palesen és la seva supina ignorància, les seves rels espanyolistes i antinacionals, el seu profund odi i menyspreu per la nostra terra, l'odi envers les persones i partits que, tant en temps de la clandestinitat com en els anys de la transició, no acceptàrem els seus antipopulars pactes amb el feixisme reciclat (Constitució centralista, pacte social de la Moncloa, abandonament de la lluita per la república, criminalització de l'esquerra revolucionària...). Si no fos així, haguessin comprès a la perfecció com una obra del tipus de *Els mallorquins* era, en els anys 65-67, una arma excel·lent en la lluita per la nostra reconstrucció nacional, un arma de primera categoria per a atacar la podridura cultural reaccionària del franquisme. No entenen que, atacant aquest tipus d'accions, l'únic que han fet ha estat demostrar a l'opinió pública, com de lluny era el P"CE (amb el seu espanyolisme, amb el seus pactes, amb les seves renúncies, amb el seu provat sectarisme) del sentir del nostre poble.

Algunes limitacions de Els mallorquins de Josep Melià

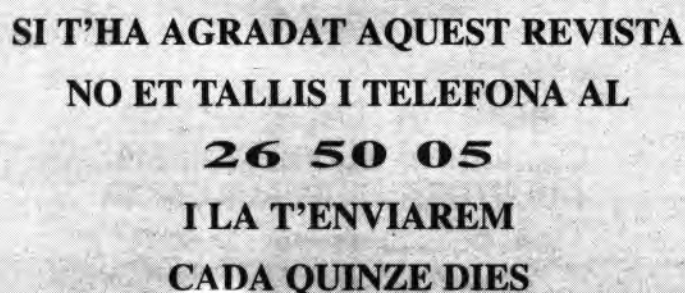
Els mallorquins és una obra amb fortes limitacions i fins i tot defectes. Qui ho dubta! El mateix Joan Fuster ho explicava en el pròleg a la primera edició de l'any 1967 (pàg. 12): "La substància d'aquest llibre no és una disquisició acadèmica, i el llibre no és una monografia togada i professional. ¿Ho eren la *Notícia de Catalunya* o *Les formes de la vida catalana*, malgrat la sumptuosa graduació universitària dels autors? Vicens i Ferrater -salvades totes les distàncies d'intenció i de mètodes- es col·locaven, en aquelles obres, al costat del pamfletista anònim, de Cardó, de 'Gaziel'. El debat no és d'erudició ni de teoria: és un debat de vida. De supervivència, per ser més exactes. I el que hi compta és el testimoniatge; el

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) III part

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números endarrerits, telefona al 26 50 05

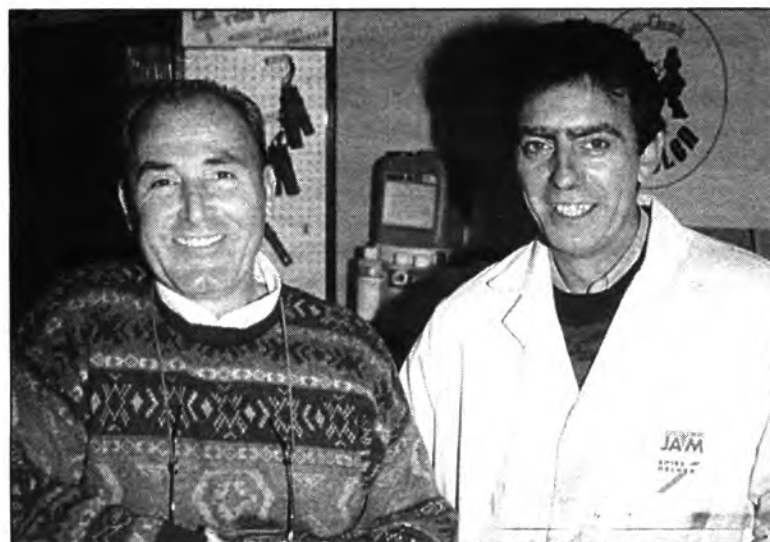

Els germans Morro són els amos joves del **Forn can Rado** a la Soledat.

Fa 34 anys que el matrimoni Oliver-Jaimez regenta la **Joleria Oliver** a la barriada de son Coc de Ciutat.

N'Andreu Rodrigo i en Joan Marín són els amos de **Comercial JAM**. Comercialitzen pintura per a l'automobil, això a la barriada dels Foners de Ciutat.

En Jaume Creus és l'amo d'**Optica Ciutat** a la barriada de la Coloma de Ciutat. A la fotografia l'acompanya la diplomada en optica, Marisol Nievas.

Sobre el concepte de nació

FERRAN LUPESCU

Ja estem en condicions de produir una definició més estructurada de nació: *una nació és una formació social estable, històricament constituïda, formada per una ètnia (definible lingüístico-culturalment) que viu sobre un territori (país) propi; la nació ha estat generada i s'ha desenvolupat a partir d'una unitat socioeconòmica prèvia.*

Expressat d'aquesta manera, el concepte de nació es correspon amb la realitat objectiva i és objectivament comprovable. És a dir: jo no m'invento les llengües realment existents, ni les relacions socials que s'estableixen en funció d'aqueixes llengües en tal o tal territori determinat.

Emperò, aquesta definició conceptual de nació no és universalment compartida, ni de bon tros; i no em refereixo pas als típics imperialisto-etnocides que omplen tant els manuals escolars d'història com els diaris del règim (i no m'hi refereixo, bàsicament, perquè no val la pena, des d'un punt de vista intel·lectual). Parlo, més aviat, de pensadors honestos inclosos en corrents filosòfics de merescut prestigi. N'hi ha que, en efecte, consideren que plantejaments com el meu són "apriorístics" i "ahistòrics". Examinem per damunt tals objeccions:

- 1a) "L'existència d'una comunitat lingüística sobre un territori propi no implica pas l'existència d'una nació. Per tal que aquesta existeixi, hi ha d'haver la consciència i la voluntat d'ésser-ho". Resposta: *necessàriament, tota persona existeix en una llengua i al si*

d'una ètnia. En conseqüència, tota comunitat té algun tipus de consciència de si mateixa. Si s'hi interfereixen l'opressió nacional, l'alienació etnocida, etc., pot ben bé ésser que l'ètnia oprimida perdi la capacitat de concebre's com a tal i acabi percebent-se a si mateixa com a subconjunt zonal de l'ètnia opressora; és a dir: que adopti una consciència nacional, sí; però alienada. Si us plau: no em parreu de l'autoconsciència com a criteri necessàriament delimitador de la nacionalitat, quan a la majoria d'ètnies del món els ha estat presa violentament la capacitat d'autoorganitzar-se sobiranament per tal de conservar l'autoconsciència, i quan això només serveix que per a legitimar l'imperialisme etnocida, objectivament ("com que aquesta gent no tenen consciència d'ésser una nació, no ho són pas, i, per tant, llur absorció és legítima").

- 2a) "La comunitat de llengua sobre un territori propi implica una certa existència nacionalitària, però per tal que hom pugui parlar de *nació* hi cal un determinat nivell de desenvolupament socioeconòmic, certa forma elevada d'autoconsciència, determinat estadi històric, etc". Resposta: això implica establir una formalització predeterminedada de què és una nació, o sigui, significa establir rangs diferents entre realitats *idèntiques* en funció de la sort històrica de cadascú, en funció de si un es compta entre els explotats artificialment sotmesos a la misèria o entre els explotadors que controlen els

mecanismes del sistema. Si un cas, i de cara a la clarificació, caldria parlar de *nacions* que compten amb determinat nivell de desenvolupament socioeconòmic, que es troben en determinat estadi històric, etc.

- 3a) "Tota nació implica unitat socioeconòmica; sense aquesta, no hi ha nació". Resposta: vet aquí una manipulació mecanicista d'allò més primària. En efecte: allà on existeix una comunitat lingüística, hi ha o hi va haver una unitat socioeconòmica, sense la qual no hauria estat constituïda aqueixa comunitat, ni hi hauria hagut la necessitat objectiva de generar o de generalitzar la llengua comuna que fa possible l'existència d'aqueixa comunitat com a tal. ¿Com es pot pretendre que aqueixa unitat socioeconòmica originària continuï existint sota un Estat nacionalment opressor, socioeconòmicament explotador, quan la primera tasca de l'imperialisme consisteix, automàticament, a desestructurar la societat oprimida per tal de subsumir-la en l'opressora?

En definitiva: aquestes objeccions, per més benintencionades que siguin, no ajuden pas a entendre la realitat -premissa ineludible per a canviar-la en un sentit progressista, és a dir, just; sinó que -objectivament, i en darrera instància- tan sols serveixen com a sengles justificacions de l'imperialisme etnocida -el qual no les necessita, però sempre pot usar-les en la interminable manipulació academicista que ens nega el dret a existir. Perquè, endemés, aquí no hi ha termes mitjans (*tertium non datur*): la desaparició d'una ètnia no comporta pas cap avenç de la universalitat, sinó l'empobriment de la diversitat, així com l'expansió d'una altra nació: precisament, d'aquella pròpia dels xovinista-imperialistes que aplaudeixen l'escena. Ω

Fa 15 anys que n'Antoni Fuster va obrir la botiga **Autoràdio Palma** al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat.

AVENTURA I RISC

ARMERIA - CAÇA - I.P.S.C.
ESCALADA - ESCAFANDRISME
AVENTURA - SUPERVIVÈNCIA

Reis Catòlics, 38 - Tel.: 27.60.74
07007 PALMA DE MALLORCA

La rauxa

La foto del cinisme:

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Des de fa cosa de tres anys, els mitjans de comunicació es dediquen a bombardejar-nos sistemàticament amb notícies i imatges del conflicte bèlic que arrasa la regió dels Grans Llacs, a l'Àfrica negra. Les imatges parlen per elles mateixes: cadàvers en descomposició abandonats per tot arreu, desplaçaments massius de població, nens i nenes orfes i òrfenes deixats a la seva sort, camps de refugiats, i militars, molts militars.

Els periodistes oficialistes, així com els diferents governants, intenten, una i altra vegada, fer-nos creure que allò que està passant és, simplement, fruit d'uns enfrontaments tribals, aliens al nostre "desenvolupat" món occidental. Ací, a Europa, vivim els "civilitzats" i allà, a l'Àfrica, els "salvatges incults". Això ens volen fer creure. Res més lluny de la realitat.

El que no diuen els pixatinters i els politicastes de torn, aquells que es troben instal·lats còmodament en el poder, és que les armes que s'utilitzen en aquesta mena

de conflictes són exportades pels països del primer món.

Així, en el cas del conflicte dels Grans Llacs, ens trobem armes que procedeixen d'Alemanya, Bèlgica, Estats Units, o de l'estat francès. L'estat espanyol hi ha contribuït amb manilles tipus Alcyon, que serveixen per torturar, i que han estat venudes a Burundi.

Avui dia, l'estat espanyol ven armes per valor d'entre 60 mil i 80 mil milions de pessetes l'any, destacant les vendes en material aeronàutic, naval, municions i armes lleugeres.

O sia, que molts espavilats s'inflen les butxaques de diners a base de robar-li el dret a la vida a milers i milers de persones innoents.

El tràfic d'armes, a l'estat espanyol, no té cap mena de control parlamentari, ni es fan documents oficials al respecte, ja que són dades secretes que poden afectar a la seguretat mateixa de l'estat.

Fa uns dies moriren assassinats tres cooperants d'una ONG, Metges del Món (MDM). Dos

d'ells eren espanyols, en Manuel Madrazo i en Luis Valtueña; l'altre era una noia catalana, na Maria Flors Sirera. Tots ells moriren mentre practicaven la solidaritat amb la gent que més la necessita, i tot això sense demanar res pel seu treball; ans al contrari, pagant amb les seves vides.

Els cossos tornaren a Europa, i ací tot foren declaracions de condemna als assassins per part de les mateixes autoritats que permeten el tràfic d'armes. Així, les famílies dels voluntaris morts reberen la condolència de la Casa Reial i de moltíssimes personalitats del govern del Partido Popular, els mateixos que no fan res per evitar la militarització de la nostra societat, sinó tot el contrari, sols cal veure com tracten ací als insubmissos, i els milers de milions que esmercen cada any en armament.

Però de totes les imatges i fotos que he vist sobre el tema els darrers dies, em quedo amb una en la que hi apareix el ministre d'afers estrangers, Abel Matutes, col·locant la Creu del Mèrit Civil sobre un dels tauts dels voluntaris assassinats. El PP cau en les enquestes de popularitat, i fa lo impossible per deixar-se veure en aquesta mena d'actes, no sigui que no tornin a guanyar les eleccions.

La foto de la solidaritat?, més aviat la foto del cinisme. Ω

N'Antoni Duran i en Josep Moll, regenten des de fa 23 anys la **Botiga de Juguetes Vinyes Alonso** a la Soledat.

En Salvador i na Maria regenten des de fa 10 anys la **Carnisseria Can Gaspar** a la Soledat. L'especialitat de la casa és la carn de brau de la plaça de braus, quan hi ha corregudes, i les sobrassades mallorquines. A la fotografia els veim amb el pare d'en Salvador, en Gaspar Pinya que va obrir aquesta botiga fa 43 anys.

Fa 26 anys que na Maria Riera va obrir la **Perruqueria Riera** a son Gotleu.

BAR - RESTAURANT

CA'N TANOS

CARNS

PIZZES

POLLASTRES

PIZZERIES HAMBURGUESES

SERVEI A DOMICILI A N'ES COLL

Carrer de Manacor, nº 101
Tel. 24 90 00
PALMA DE MALLORCA

Cardenal Rossell, nº 88 - L-2
Tel. 49 11 10
Servei a domicili 74 34 41
COLL D'EN RABASSA

N'Antònia Mas regenta des de fa 30 anys la **Merceria sant Damas** a la Soledat.

En Joan Pol i n'Enric Division, regenten des de fa 8 anys l'**Armeria Foners** a la barriada del mateix nom. Poc mesos després de l'obertura de l'armeria en Canyelles va obrir la Conselleria d'Agricultura al costat, i això els va anar molt bé. També regenten l'armeria del carrer de sant Ferran, al costat del quarter de la Policia Municipal, un altre lloc ben bo per vendre armes i municions.

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL
de Mallorca

FONERS

ARMERIA - ARMERIA - DEPORTES

C/. Foners, nº 6 A baixos
Tel. i Fax 77 00 33
07006 PALMA DE MALLORCA

Servicio Oficial:
RSTRA
LLAMA
Distribuidor Exclusivo:
Praxiteles

En Jaume Lladó, natural de Rosario (Argentina), acaba d'obrir el Bar Esport a Son Nadal.

En Juan Núñez, natural d'Albacete, regenta des de fa 2 anys la botiga Netx, projectes informàtics a son Gotleu.

En Xisco Luque regenta des de fa un any el Bar Can Pep a son Gotleu. És un bar del Barça. També hi ha aficionats als aucells.

En Bernat Caldentey és l'Amo del Restaurant Caldentey a la Soledat. Reconana la porcella rostida, l'arròs brut i les albergínies farcides. Despatxa menús a 700 ptes.

ABC i El País insisteixen en la defensa del dret a insultar

El passat 25 de gener el columnista d'ABC Víctor Márquez Reviriego va escriure dins la seva secció "El Burladero": "Y compruebo lo mal que anda España, pues parece que hasta el arte de insultar se está perdiendo". Després de fer un repàs als darrers insults que s'han dirigit els polítics espanyols, afirmava: "Ni una sola creación nueva, entre tanta inmediatez de primera instancia. (...) Con unos insultos tan noños, nada raro resulta luego que en los planes de estudio a lo peor ni siquiera se estudia a Quevedo (...) la regeneración nacional empezará cuando los insultos cambien". Nosaltres li podem assegurar al Sr. Márquez que les nostres intencions estan ben lluny de voler arreglar Espanya o de regenerar-la; el que volem és fugir-ne el més aviat possible. Però per alegrar-li un poc l'existència, li aconsellam que demani al seu director que li deixi llegir l'article que sobre ell va escriure Josep Palou; veurà com, si no a Espanya, als Països Catalans sí que hi ha conradors del llenguatge satíric que miren d'esforçar-s'hi una mica.

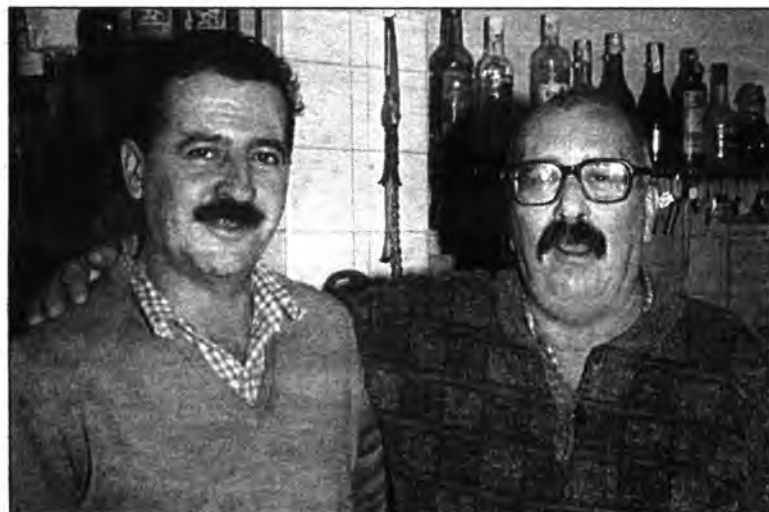
Com a demostració que aquesta apologia aferriçada de l'insult no és exclusiva del periodisme espanyol de dretes tipus ABC (Anson, Campmany, Ussía, ara Márquez Reviriego, etc.), el mateix dia, dins *El País*, Santos Julià va escriure un article titulat "La decadencia del insulto político". En aquest article, després de recordar alguns insults del president espanyol Aznar, Julià diu: "Pero también se puede insultar de manera más morosa, con delectación, acompañándose de meandros estilísticos y leve voluntad sádica", per afegir més envant: "La irremediable decadencia instalada en nuestras costumbres políticas ha produ-

cido el olvido del arte de insultar com Dios manda. Aquí el último político que ha insultado bien fue Enrique Tierno Galván".

Això és per llogar-hi cadires! Els espanyols estan fellores perquè ningú insulta amb gràcia, i quan des de *L'Estel* volem demostrar que en català tenim un arsenal ben ric i esponent, i que no ens tallam gens ni mica a l'hora d'exhibir-lo, ens enverguen clatellada portant-nos als tribunals. A veure si s'ho fan mirar!! Redacció Ω

Nadal Batle, contra el llenguatge "políticament correcte"

Dins el *Diari de Balears* de 22 de gener, el catedràtic de la UIB Nadal Batle va publicar un article titulat "El primer no flastomar", que des de *L'Estel* subscrivim des de la primera retxa fins a la darrera. Batle diu respecte a l'expressió "políticament correcte" que "baldament que a casa nostra molts l'identifiquen amb un terme pompós equivalent a educació o urbanitat, els sectors socials que la volen imposar com a norma de conducta universal han heretat la tradició persecutòria dels seus antecessors, tant els clericals (referint-se a la Inquisició) com als marxistes-leninistes. (...) Aquest tipus de moviments desplacen i condemnen a l'ostracisme les persones que davant la disjuntiva s'estimen molt més la llibertat d'expressió, encara que sàpiguen que corren el perill de sentir afirmacions que els desagraden". I afirma més envant: "Avancem cap a una situació on ningú no senti els seus sentiments ultratjats ni la seva autoestima lesionada. Oblidem que l'ús de la llibertat implica la possibilitat d'ofendre, i és un dels seus atractius principals". Insistim: un article de l'ex-rector de la UIB que recomanam de totes, totes. Redacció Ω

N'Antoni Oquendo i en Domingo Francepa regenten des de fa 4 mesos el Bar Anna a la Soledat. Són del Madrid, però els seus clients són del Barça.

Comitè de defensa per la llibertat d'expressió

LES PERSONES SOTASIGNANTS EXPRESSAM EL NOSTRE REBUIG PER LA DEMANDA INTERPOSADA PER LUIS M. ANSON, DIRECTOR DE L'ABC, CONTRA L'ESTEL DE MALLORCA I L'ESCRITOR JOSEP PALOU AL TEMPS QUE REIVINDICAM LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Dotzena relació de signants

Joan Melià (filòleg UIB), Gabriel Florit (escriptor), Felip Munar (regidor PSM - Lloret), Miquel Cifre (historiador), Carles Rebassa i Giménez (escriptor), Miquel Mas (missèr), Miquel Pasqual (Cap de Comunicacions de Sa Nostra), Albert Ribas (Director de la Casa de Cultura de Sa Nostra), Joan Sard (missèr), Carme Salas (missèr), Antoni Garcia (sindicalista), Bartomeu Mestre (sindicalista), Jaume Sastre (escriptor), Marina Garcia (estudiant), Roger Gol (estudiant), Enric Romeu (paleta), Anna Almazan (filòloga), Jordi Turch (perit agrícola), Ferran Cobo (tècnic transport aeri), Jesús Fernández (informàtic), M. Mercè Solés (infermera), Josep Castells (agricultor), Maria Surià (estudiant), Xavier Gelabert (administratiu), Jordi Nuez (agent comercial), Sergi Alcon (estudiant), Daniel Velasco (estudiant), Carles Creixell (mestre), Joan A. Cerdà (advocat), Ramon Comorera (lingüista), Montse Montmany (mestra), Lluís Baldorer (administratiu), Manolita Saez (mestressa de casa), Anna Bosch (pedagoga), Rafel Homet (mestre), Francesc Ribot (administratiu), Josep M. Ramírez (il·lustrador), Joaquim Majó (tècnic radiodiagnòstic), Moisès Pelàez (transportista), Joaquim Rocarols (impressor), Eusebi R. Vidiella (enginyer), Jordi Canal (ASC), Paulí Ll. Pérez (escultor), Jordi Sampietro (transport), Joan A. Manyà (funcionari), Joan M. Serch (administratiu), Josep Àlvarez (estudiant), Agustí Casanovas (mestre de casa), Òscar Montserrat (mestre de casa), Jaume Noguerols (transport), Joan Vinyals (comptable), Jordi Surinyach (atur), M. del Carme Arenas (administrativa), Fèlix Camprubí (representant musical), Beatrice Nylfenegger (escriptora), Alexandre Toses (advocat), Jaume Escrigas (administratiu), Marc Gès (administratiu), Valentí Carrera (taxista), Ramon Fontdevila (professor), Josep Lluís Biarnès (informàtic), Agustí redó (professor), Alba Baltiérrez (mestra), Magí Mas (dibuixant tèxtil), Ignasi Perramon (analista informàtic), Jordi Torra (lingüista), Antoni Cabra (professor autoescola), Daniel Pous (comerciant), Núria Garcia (estudiant), Jaume Andorrà (estudiant), Mercè Bacardit (estudiant), Carles Esclusa (mecànic), Marc Clotet (enginyer), Moisès Rial (químic), Ramon Molina (agent comercial), Josep Perera (estudiant), Jaume Estelrich (fuster), Miquel Sureda, Manel Blaià (enterrador), Joan Rigo (estudiant), A. Llull (mestressa de casa), Joan Pons (empleat), Rafel Suñer (estudiant), Antoni Martí (pintor), Pilar Roig (banca), Catalina Galmés (bibliotecària), Andreu Esteve (autònom), Toni Gelabert (comerciant), P. Carol (advocat), Pere Nadal (comptable), Andreu Pérez (cuiner), Miquel Sagrera (llanterner), Joan Carbonell (estudiant), Francesc Crespi (estudiant), Joan Capó (estudiant), Sebastià Bibiloni (estudiant), Carles González (advocat), Enric Viñas (apotecari), Jaume Galmés (magatzemista), Antònia M. Gelabert (estudiant), Antoni Nadal (tècnic), Antònia Perelló (confecció), Cristina Morey (professora), Gertrudis González (massatgista), Josep A. Rodríguez (assessor imatge), Aina Lloré (mestra), Bernat Lloré (administratiu), Toni Bennassar (estudiant), Toni Matamalas (estudiant), Isabel Avellà (estudiant), Jordi M. Miquel (oficinista), Xisco Nicolau (cambrer), Guillem Torrandell (tapisser), Aina Mascaró (advocada), Marc Olivé (enginyer), Eduard Hernández (marbrer), Rosa Riera (repcionista), Miquela Riera (esteticista), Catí Soler (dependent), Toni Caimari (estudiant), Mateu Carretero (militar), Toni Riera (estudiant), Joana Mascaró (professora música), Felip Martiàñez (cambrer), Miquel Serra (estudiant), Margalida Bauçà, Miquel Sala (xapista), A. Umbert (hostaleria), Francesca Suñer (mestressa de casa), Jaume Galmés (comerç), Pere Sansó (construcció), Guillem Maimó (agricultor), Margalida Estelrich (estudiant), Ana M. Sánchez (joiera), Margalida Gayà, Antoni Pont (mecànic), Guillem Garcés (audiovisuals), M. Magdalena Alzamora (secretària), M. Rosa Cabré (pintora), M. Glòria Julià (estudiant), Glòria Perelló (estudiant), M. Carme López (estudiant), Isis Sánchez (estudiant), Joana M. Llull (estudiant), Rafel Sureda (dependent), Margalida Llinàs (dependent), Àngela Caldentey (estudiant), Margalida Sureda (dependent), Joan Sancho (xofer), Victòria Pascual (estudiant), Joan Mas (mestre d'obres), Jeroni Font (xofer), Agustí Domenge (mestre), Francesc Vilaró (lingüista), Maria Gibert (estudiant), Magdalena Galmés (estudiant), Pere G. Verd (estudiant), Miquel Horrach (construcció), Bartomeu Martí (recanvista), Sebastià Berga (estudiant), Joan Gili (menescal), Nofre Nadal, (xofer), Gabriel Sancho, Antònia Melis (repcionista), Anna Jolis (filòloga), Jordi Cabrer (estudiant).

Seguint a Habermas, començarem per referir-nos al tema de les institucions psiquiàtriques de tipus "hospital", que encara avui subsisteixen, malgrat que la seva desaparició estigui éssent exigida per amples sectors de la societat. L'internament forçós de bojos, criminals, captaires, llibertins, pobres i excèntrics de totes les classes socials, esdevé històricament, des del Renaixement, quan amb el rerafons de lluitar per l'eliminació de tota reversibilitat en la relació de la raó amb el seu altre, l'inconsciència, es produïren grans onades d'internaments o acolliments a institucions tancades amb atenció mèdica a les malalties mentals, diagnosticades pel coneixement científic.

Era per tant, el naixement d'aquests llocs de patiment, o si vos sembla bé, de les clíniques en general. Constitueix un bon exemple d'una forma de disciplina que Foucault va descriure més tard com a moderna tecnologia de dominació. Així i tot, per Habermas, la vella Europa només aconseguirà trobar el camí d'una identitat quan els esquemes formats de creixement econòmic, carrera d'armaments i "vells valors", s'hi oposi la visió d'una ruptura d'aquest destí, que en definitiva és un destí autoinfligit, quan es posi fi a l'error que el contingut normatiu de la modernitat acumulat en els móns de la vida racionalitzats, només podia desfer-se en sistemes cada vegada més complexos.

És pels esmentats motius, i encara en manquen molts més, que surgeix la conveniència que els hospitals psiquiàtrics desapareixin, com està passant a Itàlia, enlloc de voler-los modernitzar o reconvertir, com passa aquí.

Molts d'altres autors moderns i postmoderns parlen dels abusos de la psiquiatria i dels seus fills legítims, els hospitals psiquiàtrics. Deleuze i Guattari fan un incís a un llibre en comú, per enomenar l'esquizofrènia, la malaltia que els psiquiatres anomenen "dels nostre temps", de la que diuen en pateix un 1% de la població mundial i que és la causa comuna dels internaments psiquiàtrics.

Escriuen el següent: "S'han establert paral·lismes entre la filosofia i l'esquizofrènia; però en un cas, l'esquizofrènic és un personatge conceptual (a saber), que viu intensament dins el pensador i el força a pensar, en l'altre és un tipus psicosocial que reprimeix

LA MÀFIA A MALLORCA

El psiquiàtric

PERE GRI

el que vol viure i li roba el seu pensament. A vegades ambdues coses se conjuguen, com si a un esdeveniment massa fort, respongués un estat de vivència difícil d'aguantar".

D'això podrien venir els nombrosos suïcidis per internaments inapropiats de persones condreates als hospitals psiquiàtrics, pareix ésser, que al centre d'aquesta espècie que existeix a Ciutat, els internaments improcedents es produeixen amb més freqüència que a altres llocs, per la qual cosa va ser objecte d'una investigació per part del Defensor del Poble, amb resultats fins ara gaire apreciables.

No s'ha de voler regular tant la bogeria instintiva de l'home, pel fet que, segons ens explica Herman Hesse a "Demian", "tota organització de la humanitat, tota cultura, tota civilització, tot ordre, descansa damunt un acord del que està permès i del que està prohibit. L'home, en el camí entre l'animal i el distant futur de la seva raça, sempre té molt a reprimir dins d'ell mateix, té molt que llimar, que

negar, per ser un ciutadà respectable, digne de la convivència. L'home està ple del món animal i primitiu, carregat d'instints grollers, escassament controlables, que l'empenyen a un egoïsme brutal. Tots aquests instints perillosos estan allà, sempre allà. Però la cultura, la convenció, la civilització, els amaguen. No estan a la vista. Des de l'infantesa s'ensenya a la gent a reconèixer aquests instints i negar-los, però tots i cada un, pugen a la llum qualche vegada. Tots seguim vivint, ningú és destruït, ningú, a la llarga, en tota l'eternitat, és transformat o ennoblit. I cada un d'aquests instints és realment bo en si mateix, no pitjor que l'altre, però cada edat i cada cultura, tria els instints que li fan por i que castigarà més severament".

Tot seguit, ens referiren a Freud, que a "La Civilització i els seus desconcerts" diu que "la civilització reprimeix l'home, provocant-li neurosis; aquest les sublima en violència, destrucció i tàntos, l'instint de mort".

A tots ens agrada ser com a nins, i

potser és això el que vol expressar Pàniquer quan ens descobreix que "el nin, abans que li socialitzin la consciència, se sent diví, més enllà del temps i de l'espai, prolongat en la totalitat de les coses. L'adult se sent desmembrat d'ell mateix: "allà defora" hi ha Déu, l'Estat, les Institucions: la primera recuperació del que ell mateix s'ha autoalliberat (Feurbach) surgeix en forma de consciència moral (Freud). Però, generalment, amb això s'ha acabat tot. L'adult no aconsegueix quasi mai recuperar l'infantesa/ divinitat perduda. El mateix Freud se va negar sempre a donar tal pas, per tal de mantenir la seva teoria del "embats" de l'adjecció i del misticisme.

Freud, inevitablement, home del segle XIX, confonia misticisme amb religió. Freud considerava a la religió com una neurosi col·lectiva; Jung, per altre part, va fer de Déu un arquetipus de l'inconscient. D'una manera general, per no disposar del model retroprogrés, s'ha pogut confondre el místic amb una simple regressió neuròtica/ narcisista cap a estats intrauterins".

Ja ho deia en Bakunin, la sinistra combinació de científisme i estatisme només és podria rompre amb l'abolició de l'Estat. Quan una societat es construeix fora de l'escala humana, la individualitat mor. Ω

En Gabriel Morro, natural d'Inca, fa 26 anys que ha obert la **Perruqueria de senyors Gabriel** a la Soledat.

Josep Soler, fa 15 anys que té oberta la **Cristalleria Keops**. Abans la tenia a la barriada des Viver. Ara fa un any que la té a la Soledat.

En José Antoni Rodríguez és l'amo del **Taller de Sistemes i Montatges** a la Soledat. Fa retolació, fusteria en alumini etc.

Notícies del Món

Myanmar:

La junta militar combat el cristianisme

Segons testimonis recollits a l'octubre de 1995 per parlamentaris australians, la junta militar que manté una dictadura a l'antiga Birmània d'ençà 1988, fa circular documents on denuncia el cristianisme entre l'oprimida minoria nacional Karen. La delegació australiana aporta molts de testimonis de tortures i persecució política, religiosa i ètnica, especialment en regions on l'exèrcit combat els grups d'autodefensa de les ètnies minoritàries. La junta destrueix edificis cristians i musulmans i se n'apropia, alhora que prohibeix d'edificar noves esglésies.

Els documents militars de la Dictadura demostren que es tracta d'una política deliberada per tal d'anorrear el cristianisme a Myanmar (ex- Birmània)". Alguns del 17 objectius confidencials de la Junta són: "Contenir l'augment de la població cristiana, estudiar detingudament la Bíblia cristiana per a destruir-la, fer paleses les febleses del cristianisme i afavorir l'extensió del budisme". I conclou el text: "El cristianisme deu ésser destruït per mitjans tan pacífics com violents". (EdA/P.C.)

Sudan

Napalm fonamentalista contra Núbia

A principis del '95 s'havien calmat els atacs del règim fonamentalista del Sudan contra la minoria nacional núbia, forçada a la arabització. Però a principis de desembre l'exèrcit ha llençat napalm sobre tres viles núbies, tot matant o ferint milers de núbies. Sembla que es tractava de mercenaris iraquians, iranians i palestins.

Núbia, situada entre muntanyes de difícil accés, ha patit durant anys un sistemàtic genocidi de part del govern central de Khartum. Actualment ha quedat prou despoblada i la seva cultura quasi destruïda.

Les nacions negres (no àrabs) del Sud del Sudan reclamen la separació del règim fonamentalista sudanès que les genocida, alhora que algunes viuen un intens desvetllament cristià, tot i la intensa persecució musulmana.

Els núbies cristians que romanien a Núbia havien pogut reprendre llurs servicis religiosos entre els runes de les esglésies i s'hi havien distribuït bíblies durant l'any passat. (NNI/PO) Ω

En Josep Lucas, a qui veim amb els seus ajudants, fa poc temps que regenta el **Café Express** a la cantonada del carrer de Manacor amb l'Avinguda d'Alexandre Rosselló de Ciutat.

Són els mestres i alumnes de **Escola Taller de Fusteria FOREN** a la Soledat. Fan cursos de restauració de mobles.

Fa 23 anys que en Nofre Aguiló va obrir el **Taller ONPE** de reparació de cotxes a la Soledat.

Quo vadis, Barcelona?

FRANCESC CASTANY DE CASO, ESTAT CATALÀ

A la vista de les dosis d'encens "olímpic" (tot són medalles d'or) que han estat destil·lant les planes de la majoria de la premsa que ha circulat pel país en els darrers temps, especialment la barcelonina, no voldria postposar una radiografia del maragallianisme per més temps. I com podreu suposar no seré un llepacul més (perdoneu la grolleria, però és el terme més definitori que he trobat), d'aquest teatre de servils paladins de la ploma envers monarques d'un Olimp que la gravetat deficitària-olímpica ha fet tocar, sobretot al "Zeus metropolità", de peus a terra i que malgrat això encara se li otorga etern títol, sense metàfora irònica, de "Rei de Barcelona" (Alicia Giménez Bartlett al diari "El Mundo" del 27/11/1996); una cosa semblant a allò que de Lerroux, en un altre Olimp més de barriada, se'n deia el "Emperador del Paralelo". El condomini metafòric de tot plegat, però, no és gratuït; em vé a to a resultes de l'enrenou que ha desencadenat, de manera huracanada, l'anunci de retirada de l'alcaldia barcelonina de Pasqual Maragall. El 23 de novembre de 1996 anunciava la seva renúncia al càrrec d'alcalde de Barcelona per al setembre de 1997; tot deixant-ho "atado y bien atado" ("lidera la seva pròpia successió", segons paraules dels alcaldes socialistes de l'entorn metropolità) en mans del seu delfí, en Joan Clos.

La sorpresa, però, no ho és tant. El primer símptoma que marcava un desenllaç d'aquesta mena fou la retirada de Miquel Roca com a primer regidor de l'oposició en nom de CiU per dedicar-se a les autèntiques tasques polítiques que un confabulador/conspirador (d'això molts en diuen exercir o/i exemple de democràcia) com ell pot aspirar: creant el seu bufet d'advocats especialitzat en accions de lobby per a grups tant poderosos com l'Institut d'Empreses Familiars (IEF) i d'altres interessats per l'estil que li asseguraran uns rèdits multimilionaris. De fet, l'interès de Roca per la política ha estat essencialment una motivació per estar més que ben relacionat amb tota la trama oligàrquica que ell mateix va ajudar a solidificar amb el que els "demò-

crates" o més ben dit democratoïdes, com ell, en diuen "Transición" i els demòcrates que lluiten per la instauració de la vera democràcia en diem "Transfranquisme". Per a Roca, la política no ha estat mai íntimament concebuda com un bé públic, sinó com una successió de serveis als interessos d'unes oligarquies determinades, en molts casos furibundament anti-democràtiques. El ponderat viratge de Roca de la vida pública a la privada és l'exemple resultant del fred maquiavel·lisme (versió Mazzarino) que ha imprimit en la seva relació amb la societat de notables (reis, virreis, barons, capitans, excel·lentíssims etc...) que la Constitució partitocràtica del 1978 ("Después de Franco, las instituciones!") fou la divisa dels transfranquistes) va legitimar. Roca, més que per a polític, s'ha demostrat que va néixer per a cardenal. I no en va, ell fou un dels grans artífexs que consolidà el vaticanisme (jerarquització i relació privilegiada com a mecanisme del funcionament de les relacions polítiques) a l'Estat espanyol en detriment de la democràcia real. Es per això que la "democràcia" que ens governa és essencialment representativa; no pas participativa. Llavors, el debat i la presa de decisions polítiques es reclou en forma de cúria de manera que les eminències grises com Roca es troben en el seu ambient perfecte amb un poble (perdó, parròquia) que papereta en mà confirma d'una o altra manera la fumata blanca d'allò prèviament estipulat per la cúria de torn.

El segon símptoma i el detonant de debò de la decisió de Maragall no és altre que el malestar evident que li causava el resultat del darrer congrés de la federació socialista de Barcelona, on no aconseguiria de posicionar-se en la seva directiva amb l'ascendent i influència que ell desitjava en la seva persona. El fet que després de catorze anys mantenint el baluard socialista li tornessin a demanar que es seguís mantenint com a capità de la trinxera barcelonina pel 1999 no era el que un individu amb pretensions de general podria acceptar així com així.

Tot plegat és massa sospitos. Roca i Maragall són íntims amics

(no en va, ells són uns virtelians). I no m'ho confongueu com a insult ni us matxuegu a buscar el terme al diccionari. Dic virtelians com a derivació de l'escola Virtèlia, amb fama de donar cínics catalanistes (botiflers), on ja de ben joves van coincidir i coincideixen quasi al cent per cent en els seus plantejaments polítics de tall social-demòcrata, així com en la seva obsessió: Jordi Pujol i Soley; neutralitzador del roquisme i flagelador victoriós d'un socialisme crònicament perdedor, a la salut de sí mateix. Maragall, però, va en camí de voler ressorgir el PSOE català d'aquest negre marcador autonòmic amb el beneplàcit d'un Roca que serà el seu interlocutor convergent privilegiat, en una operació que al final pot ésser conceptuada com una conxorxa sòcio-convergent soterrada que permeti inaugurar el post-pujolisme que engendri una criatura similar, però amb bigotí, si més no olímpic.

Així, les dues notícies, com a tals, no tindrien més importància en un entorn democràtic (d'higienètica política) si no fos que ací vivim en una oligarquia partitocràtica on el que primer són els interessos de les trames político-econòmiques del transfranquisme (franquistes enriquits per Franco i nou-rics sorgits de la corrupció del "socialisme felipista") i l'arrapament malaltís als càrrecs polítics; i no pas el suposat interès públic que per a la ciutadania hauria de tenir una acció política verament democràtica dels seus representants públics. Maragall encara ha tingut la barra de presentar la seva dimissió com un acte d'honradesa política amb l'excusa que després dels que seran quinze anys continuats de poder és convenient posar cota a la permanència de mandats. L'excusa, però, cau pel seu propi pes quan diu: "He cogido el tren oportuno en el momento justo" (diari "El País" 27/11/1996). Llavors la realitat és que vol deixar l'alcaldia per una simple qüestió d'ansia de poder personal i perquè la seva joguina, la Barcelona olímpica, ja ha deixat de tenir el seu atractiu màgic. Ara, al consistori barceloní només queda l'avorriment de batallar amb un dèficit "olímpic" brutal, amb el creixent malestar d'associacions de veïns i

ciutadans queixosos d'impostos i de grues abusives (quan no arbitràries), de la nefasta ombra de la ràpida i constant pèrdua de cens (amb el conseqüent efecte sobre la recaptació d'impostos) així com de la creixent apatia i grisor que es va apoderant de la ciutat després de l'embriaguesa olímpica; que de cada dia més es va percebant com el que realment fou: un foc d'encenalls per a una ciutat capada en la seva condició de capital i que durant dues miserables setmanes va tenir la sensació d'ésser la reina de reines, esdevenint la capital del món. Tot plegat un efímer somni de nou-ric, perquè de rics a costa nostra ja en fem cada dia als madrilenys de la "Villa y Corte", que estem pagant amb escreix com a resultat d'una expoliació que als catalans se'ns practica legalment.

I no farà gaire més d'un any que les darreres eleccions municipals es van celebrar i en aquest marge de temps els dos "titans" que es disputaven l'alcaldia se'n desentenien del seu contracte polític amb la ciutadania; si bé Roca no ha renunciat al manteniment del seu escó, sí que ho fa de la tasca que s'esperava tenia encomanada com a cap de l'oposició. Tot plegat sembla com si les seves candidatures només haguessin servit per vendre la cara (o la caradura); on en el cas de Maragall és enervant quan encara més es vol justificar de manera tan pèssima en un article seu de resposta a Vicenç Villatoro al diari "Avui" del 27 de gener del 1997 intitulat "Sobre les responsabilitats de govern": "La segona afirmació d'en Villatoro és que, puix que en Maragall no ha anunciat que plega per mor del partit, ho fa per dedicar-se a una altra cosa i en aquest cas hi ha trencament de la promesa electoral. Anem a pams. El 25 de maig del 1995, abans per tant de les eleccions, no solament vaig reiterar que aquella era la darrera vegada que em presentava com a candidat a l'alcaldia, sinó que vaig advertir que un cop aconseguïda la Carta Municipal el meu cicle hauria acabat. -Vegeu "La Vanguardia" del 26 de maig de 1995-. La Carta la tenim a tocar de dits. L'aprovaré sense dubte abans de l'estiu, a uns sigles a qui ja a ningú fan ni fred ni calor; però que tenen l'efecte narcotitzador en la població de donar uns quants milers de paperetes més a un o altre de manera que poden assegurar o alterar l'estatus-quo de coses per a una sèrie d'interessats, representats pels interessos de partit fins als detentors de les concessions dels serveis municipals, amb la intenció d'adaptar el màxim possible

els programes electorals per al bé col·lectiu de la majoria als interessos político-econòmics particulars d'una minoria.

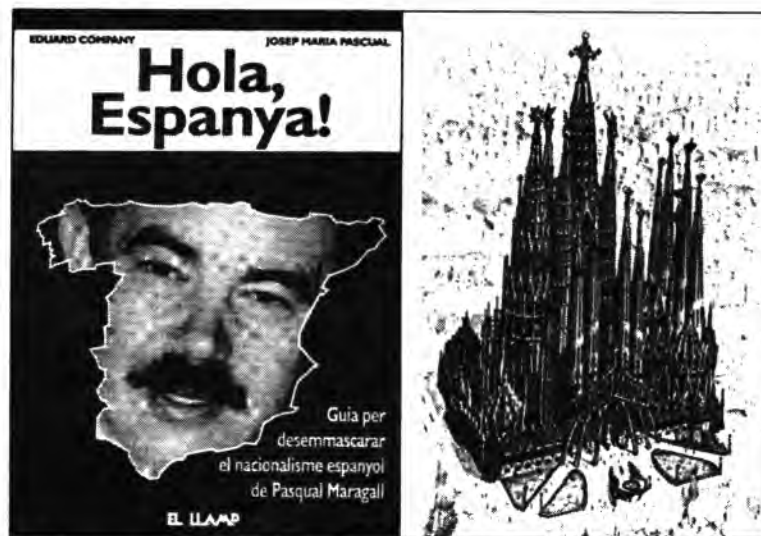
Tot aq est moviment oligàrquic va tenir la seva apoteosi a partir del 1986, any en que es va concedir la seu olímpica del 1992 a la ciutat de Barcelona. Amb aquest capital polític, Pasqual Maragall es va convertir en una mena de gurú màgic per a una Barcelona grisa que encara li mancava fer la transformació urbana que totes les grans ciutats europees ja havien fet o quasi fet. Amb Felipe González de president espanyol a Madrid i Juan Antonio Samaranch de president del COI a Lausana, s'apadrinava aquesta transformació que serviria per compensar el que en el seu dia es va anomenar com a deute històric d'Espanya envers Barcelona com a conseqüència de la marginació absoluta, quan no el despropòsit insultant del porcisme, a la que la va sotmetre el franquisme. Les Olimpíades no eren res més que una excusa per encarar uns greus dèficits infraestructurals que la ciutat tenia pendants de feia molts anys i que no es podien postposar per més temps. A diferència de Madrid, que gràcies a la seva condició de capital d'Estat ja rep el finançament adequat, a través d'una partida específica estipulada en els pressupostos de l'Estat, per fer una transformació contínua i equilibrada sense haver d'esperar l'almoïna que s'arreplega com a resultat d'efemèrides puntuals; Barcelona sempre ha hagut d'esperar l'eterna conjuntura per realitzar-se i projectar-se a sí mateixa. Ella no té estatus de capital nacional (oficialment Catalunya no és una nació ni té potestats estatals derivades); ella al màxim que pot aspirar és a ser "la segunda ciudad de España". I a això s'ha dedicat a fons Pasqual Maragall, que al llarg dels seus mandats ha volgut compensar l'escamotejament de la condició de Barcelona com a Cap-i-Casal de Catalunya amb plantejaments que van des de l'entelèquia de l'Europa de les ciutats (en una clara adaptació de la fórmula franquista de substitució de la Catalunya-nació per la de la Barcelona-ciutat) fins al suport al reclam, màximament descabellat, que en el seu dia feu Roca en el sentit de traslladar la capitalitat d'Espanya de Madrid a Barcelona. Altres despropòsits per l'estil són convenientment recopilats per a la posteritat en un excel·lent i en el seu moment molt polèmic llibre d'Eduard Company i Josep Maria Pasqual intitulat "Hola España! Guia per a desemascarar el nacionalisme espanyol

de Pasqual Maragall" publicat el 1993 per l'editorial "El Llamp" (de fet, com a membre de l'Ateneu Barcelonès que sóc, vaig ésser testimoni de la censura a que va ser sotmesa la presentació d'aquest llibre, prèviament anunciada i organitzada, per l'amenaça directa de familiars d'en Maragall, que per la seva especial relació amb l'Ateneu fou interpretat com un acte que consideraven ofensiu per a la bona imatge del familiar-alcalde i que es convertí en un dels casos de repressió de la llibertat d'expressió més sonats en una institució del talent de l'Ateneu).

Però no és només l'extremat espanyolisme de Maragall el que esdevé censurable, sinó la mateixa concepció estratègica, de previsió, amb la que s'abordà el projecte olímpic. L'arquitecte Ricard Bofill, autor del remodelat aeroport barceloní, ho apuntava en una entrevista al diari "La Vanguardia" (12/5/1994) sobre els errors de càlcul comesos: "Hem comès l'error de sempre, que és el de no preveure el que anava a succeir després dels Jocs. No es va preveure la baixada del cicle econòmic. S'ha actuat amb poc sentit estratègic". En certa manera podríem dir que Bofill insinua que els Jocs com a tals van ésser un projecte de relacions públiques mal ubicat i això en tot cas seria un error tàctic i no tant estratègic. El problema estratègic de Barcelona radica en la conjuntura històrica de la pre-Olimpíada i de la post-Olimpíada. Una conjuntura històrica sempiternament i fatalment espanyola que no ha fet caure Barcelona en la tant temuda síndrome de Montreal post-olímpica, perquè des del 1714 ja arrosseguem la síndrome d'Espanya, que la supera pels quatre costats de manera incalculable. Una síndrome que hipoteca, es miri per on es miri, el potencial real que podria desenvolupar una capital desacomplexada, aparador del motor que la suporta en la seva projecció universal, que no és altre que la seva indissociable Catalunya. És la posició secundària i grisa a que la sotmet Espanya, que esdevé la pitjor enemiga de Barcelona. Així, per més que la pintin i netegin, Barcelona no deixarà de tenir aquell aire de "provincias", d'estar en segon lloc sempre; quan podria estar entre els primers i amb matrícula d'honor quasi permanentment.

Un exemple de com compensar estratègicament un ambient asfixiant i obturador el tenim en l'acció d'Antoni Gaudí. Ell no feu la Sagrada Família ni la Pedrera pensant en nefastos provincialismes esportius a l'estil Maragall, si

no que el seu geni compensà l'infortuni del condicionant espanyol de Barcelona per donar-li una projecció i una grandesa que cap Palau Sant Jordi podrà superar mai. L'obra gaudiniana és l'exemple de com donar un prestigi més que universal a una ciutat, i és gràcies al sentit de capitalitat i catalanitat d'en Gaudí que Barcelona llueix internacionalment fins l'extrem que n'és el seu reclam més aclamat i seductor, amb totes les conseqüències que d'aquest fet se'n deriven. Podríem dir que és Gaudí, i no Maragall com alguns arribistes pregonen, el millor "alcalde" que hagi tingut mai Barcelona. Perquè és amb Gaudí quan Barcelona ha tingut la genial singularitat, l'afaiçonament de la seva catalanitat envers la universalitat i l'aconseguir fer sentir les seves gents com a ciutadans destacats i motivats esdevenint les pedres dels seus monuments modernistes altars de les màximes virtuts cíviques de la nostra cultura. Avui, quan segueixen venint els turistes ho fan amb les guies de Gaudí sota el braç i les càmeres per fotografiar i filmar les seves obres mestres. Potser i només després els tour-operadors o els guies els portaran a fer una visita a l'Estadi Olímpic com a part d'un itinerari global. Però Gaudí és Barcelona en tota la seva espiritualitat. Maragall, per contra, n'és l'artífex de la seva mediocritat contemporània a còpia d'estadis i faramalles per a gust d'un hedonisme gratuït i incult. Ramon Barnils, en un magnífic article titulat "Ni raons", publicat en la seva habitual columna de la revista "El Temps" (28/10/1996) ho resumeix magistralment: "Malgrat tot, hom pensava que els gestors dels Jocs Olímpics s'ho creien, allò que deien en tant en tant, que els Jocs eren l'excusa per a millorar Barcelona. Com ho havien estat l'exposició del 1888, la del 1929, la nonada Olimpíada Popular del 1936, o el Congrés Eucarístic del 1952. Que els Jocs eren l'excusa que feia falta per a poder actuar en benefici de Barcelona. En vista dels actes commemoratius dels deu anys de la nominació de la ciutat per a la immensa xaronada que representen uns Jocs, sembla que finalment se'ls veu el llautó: se'ls van creure, els Jocs, més que no pas es creuen Barcelona. S'ho van passar bé, amb els Jocs. Més que no pas amb la Barcelona de sempre, gairebé vint segles d'antiguitat, capital de Catalunya i d'una cultura, la catalana, prou sòlida de Lluïa a Miró, de Martorell a Carner. El que realment els agrada és la Barcelona del xandall i de les medalles amb bany d'or. Xarons. Ni això: horteras."

A l'esquerra: Pasqual Maragall representa l'espanyolisme "simpàtic". És a dir, el mateix que propugna l'Alejo Vidal-Quadras però sense la seva acidesa i imprecació característiques. A la dreta: esbós del disseny complet de la Sagrada Família concebut pel genial arquitecte Antoni Gaudí. Mentre Maragall representa la provincianització espanyola de Barcelona, Gaudí n'és la seva projecció radicalment catalana i universal.

Uns "horteras", no obstant, que s'han cregut que han fet el cim perquè en deu anys s'ha fet el que com a ciutat de "provincias" hagués tardat cinquanta anys. Però la realitat és incontestable, més quan hi ha informes seriosos sobre la taula com el de l'agència metropolitana Barcelona Regional que calcula en 1,6 bilions de pessetes (quasi el doble de la inversió pública i privada movilitzada pels Jocs Olímpics) el valor de la inversió que s'ha de fer a Barcelona i a la seva àrea metropolitana en les infraestructures necessàries per competir a Europa (curiosament en aquests moments estic llegint el llibre "Competing for the future" del professor de la prestigiosa London Business School, Gary Hamel, on perfils de visió i gestió com Maragall esdevenen notables neutralitzadors per projectar òptimament empreses de gran calibre estratègic; de futur). Així, doncs, l'informe ens desglossa les xifres clau de tot plegat: l'ampliació del port (149.800 milions) i de l'aeroport del Prat (154.000 milions), la construcció del tren d'alta velocitat amb les seves línies d'ample europeu i l'ampliació del transport públic metropolità (458.000 milions), la construcció de noves carreteres i autopistes (300.000 milions), la modernització de les telecomunicacions (323.000 milions), la millora de la xarxa elèctrica (98.000 milions) i la construcció de noves infraestructures mediambientals (154.700 milions) són els elements que haurien de rebre l'impuls financer per a la seva realització. Però aquest capital d'on pot sortir en una conjuntura on el que prima és la contenció pressupostària en una època de vaques flagues? De les arquitectes de Madrid segur que no, perquè els diners que Espanya roba als barcelonins, enlloc d'invertir-los a la seva capital que és Barcelona, serveixen

per a mantenir el rang de capital de l'imperial Madrid. I de mentre a Barcelona, enlloc de fer un nou i permanent Tancament de Caixes, Maragall i els maragallians es dediquen a demanar una nova conjuntura, primer va ser una Exposició Universal pel 2004 que ha quedat descartada per inviable i després una entelèquia anomenada Primer Fòrum Universal de les Cultures amb el patrocini de la Unesco, que pel repetit factor de l'excepcionalitat permeti que les institucions es comprometin a fer el necessari dispendi inversor en els termes que apunta l'agència Barcelona Regional. És a dir, que Espanya també és la creu dels mals de la Barcelona-ciutat i això és el que ha amagat Maragall darrera del seu miratge olímpic (unes "Olimpíades" que en l'actualitat han esdevingut panteó de l'absurditat de fites fisiològiques d'allò més intrascendents). Ara el seu espanyolisme, en format d'obra públic-olímpica, ens passa factura a tots; de la mateixa manera que l'espanyolisme d'en Pujol ens en passarà d'ací a poc temps (només donant un cop d'ull a la tremenda magnitud del dèficit i morositat amb la que està hipotecada la Generalitat ja ens hauríem de posar a tremolar), amb l'aggravant que no s'haurà solucionat cap problema estratègic, sinó que hauréu afegit un altre pedaç mal cosit a una Barcelona i a un Principat malalts d'una indigència innecessària producte de mentalitats esclaves. Les il·lusions d'ahir s'han convertit, doncs, en les estafes d'avui. Però en la misèria política en la que viu el poble o ramat desconcertat, en paraules del director de "Le Monde Diplomatique" Ignacio Ramonet, del nostre país; Maragall ha estat fet rei. Rei d'una Barcelona que sembla condemnada a la xaronada contínua i miserable. Pobra Barcelona! Ω

Arrels

JULIA PERE RADO I GARAU

Part soterrada de les plantes i que, generalment, serveix per fixar la planta a la TERRA i per prendre d'aquesta les substàncies nutritives.

Raça, ascendència familiar.

Malaltia cerebral incipient.

Aqueixes són part de les definicions que dona el diccionari de n'Alcover-Moll al mot Arrel, i pens que comença a tenir sols qualcuna d'aquestes definicions, la que tenim dins el cap; perquè ens manca una bona pluja si el que esteim fent a Mallorca no és una malaltia greu i no incipient.

Anam venent la nostra illa a parcel·les, sia als alemanys, anglesos, austríacs, etc. sense pensar amb les altres definicions del mot que, encara que no ho pareixen, son part, i quart, de la nostra existència.

Ens parlen de que tots som europeus i que no es poden posar restriccions a la venda de la nostra terra, que tots som ben iguals, uns més que els altres, i que nosaltres podem anar a comprar a qualsevol lloc de la Europa comunitària, però el que no ens diuen és que els nostres sous no són els mateixos, que la forma de vida no és la mateixa, i que la nostra llengua no és la mateixa, i que els nostres costums no són els mateixos.

Caldrà per ésser igual, els que ho vulguin ésser, que arribin aconseguir tot el que és "diferència" i gaudir de les mateixes oportunitats que els novinguts, els caldrà saber la llengua en un termini no massa llarg, els caldrà conèixer les lleis del país, les regulacions municipals, els projectes de desenvolupament urbanístic, els... basta, prou, i fer les obres, la feina, les gestions econòmiques, la compra de queviures, d'electrodomèstics, amb la llengua i amb la moneda d'ús del país elegit, talment com ho fan ells, quasi tots, aquí.

Coneixent com són els nostres dirigents ens hauríem de sentir-nos orgullosos de la tasca que fan pel bé nostre i del nostre país i que tot el que coneixem i que aquí s'anomena BALEARITZACIÓ són fruit de les ments emmalaltissades que defineix el mot arrel.

P. S. Recomanaria la lectura de dos llibres, Natura d'anguila i Amor de cans. Ω

Plantejament Històrico-Jurídic entorn del Tractat d'Utrecht

Avui que el ministre d'afers Exteriors, l'eivissenc Abel Matutes, ha tornat moure al seu col·lega britànic, Malcolm Rifkind, el plet de que Espanya no renunciarà la sobirania sobre el Penyal, recordarem allò que va passar en

temps de la guerra de Successió, ara fa prop de 300 anys, i les passes que s'han fet recentment per anul·lar el Tractat d'Utrecht que va concedir la sobirania de Gibraltar a Anglaterra, i la sobirania de Mallorca, València i Catalunya a Castella.

Introducció

L'any 1967 el govern espanyol, d'acord amb els principis proclamats per la carta de les Nacions Unides, va plantejar al govern britànic la reivindicació de Gibraltar presentant als organismes internacionals competents un expedient de denúncia del tractat d'Utrecht, però referint-se solament al text de l'article 10, en virtut del qual Espanya feia donació de Gibraltar a perpetuïtat a la Gran Bretanya.

Espanya basava la seva denúncia en l'argument que el tractat havia estat signat sota la força de les circumstàncies que havien canviat radicalment des d'aleshores i que per tant la seva signatura havia perdut tot valor jurídic.

En matèria de dret internacional la tesi de denúncia del tractat d'Utrecht, acceptada pels organismes internacionals (ONU i el seu Comitè de Descolonització) pot ésser aplicada, amb la mateixa validesa jurídica, pels catalans per exigir a l'Estat

espanyol la restitució de la constitució i les llibertats nacionals brutalment abolides pel primer Borbó Felip V durant la Guerra

de Successió, ja que l'anexió de Catalunya tota a l'Estat espanyol fou consumada per l'article 13 de l'esmentat tractat.

Tractat d'UTRECHT (1713). Article 10. Segons una fotografia emmarcada de l'original, en la qual els anglesos podrien no haver estat amb els territoris cedits amb l'any de l'origen català a per als habitants i la condició que no hi podria haver menys de 1000000.

Tractat d'UTRECHT (1713). Article 13. Recollint-se en el text d'aquest article, el capítol de la Carta de les Nacions Unides i el Comitè d'Utrecht i l'aplicació immediata amb totes les seves conseqüències del Decret de "Nueva Planta" a fi de convertir els catalans en espanyols de tipus castellà, amb les mateixes lleis, administracions, costums i usos que els precedents catalans.

político-jurídica d'un tractat, per raons geopolítiques, han perdut la seva efectivitat, l'esmentada clàusula permet la possibilitat de revisió del tractat.

Fets

El genocidi físic, moral, cultural, econòmic, etc., és prova d'una trista realitat: després del tractat d'Utrecht, la Nació catalana, sotmesa per la força del centralisme espanyol, és víctima del colonialisme castellà. Mentre existeixin nacions privades de llurs drets, difícilment es podrà realitzar el somni d'una societat més justa i humana, garantia de la pau mundial, esperança de tota la humanitat.

És obvi que per els europeus desconexors dels vaivens històrics de la Península, parlar d'Espanya vol dir evocar una nació dividida en regions i províncies. Aquests mateixos europeus consideraven el dictador Franco com el principal obstacle als canvis polítics necessaris. Una vegada mort, pensen ara, Espanya evoluciona poc a poc vers una democràcia de tipus occidental.

La realitat viva i palpitant, no obstant, és que Espanya està constituïda per un mosaic de nacions sotmeses a l'ambició i a la tirania de Castella, la qual se serveix de l'Estat espanyol per a dominar les altres comunitats.

La conjuntura històrica actual exigeix que siguin reivindicades clarament les llibertats nacionals catalanes abolides pel tractat d'Utrecht. Tanmateix fins ara la classe política catalana no s'ha plantejat aquesta qüestió i el poble català aspira, com a mesura prèvia per a la democràtica ciutadana del país, a la restauració de l'Estatut d'Autonomia reconegut i aprovat el 1932 pel parlament de la República espanyola, Estatut que fou derogat pel dictador Franco.

No obstant, l'Estat espanyol, engegat per la raó del seu codi genètic centralista, dona, una vegada més, proves d'incompatibilitat democràtica en pretendre d'avançar a les reivindicacions justes i legals del poble

Petit resum històric

1.- Derrota dels catalans i valencians a la guerra de Successió (1714) i de Mallorquins i Eivissencs (1715) i ocupació de les nostres terres per les forces militars espanyoles i franceses.

2.- Firma del Tractat d'Utrecht entre Espanya i Gran Bretanya (13-7-1713) que fixaria la política d'Europa per a tota la centúria. Amb aquest tractat es reconeix a ambdues parts contractants el dret de conquesta dels territoris ocupats, Gibraltar per a la Gran Bretanya (article 10) i les terres Catalanes per a Espanya (article 13).

3.- Sobre la base d'aquest tractat entra en vigor el decret de "Nueva Planta", en virtut del qual se sotmeten els catalans al domini de Castella.

4.- Encara sota la vigència jurídica del Tractat d'Utrecht i després d'un segle i mig d'ocupació militar i de castellanització sistemàtica, es manifesta el renaixement nacional català, reviscolant la consciència comunitària del nostre poble (Bases de Manresa, 1892, i Mancomunitat Catalana 1914).

4.- Cop d'estat del general Primo de Rivera amb la conseqüent vigorització del decret de "Nueva Planta" i persecució de les renaixents institucions culturals i polítiques catalanes (1923).

6.- Pacte de Sant Sebastià signat per les forces polítiques i l'oposició (espanyola i catalana) amb el reconeixement explícit de la personalitat nacional catalana (1930).

7.- Enderrocament de la Monarquia Borbònica i adveniment de la República espanyola (1931), la qual reconegué el dret d'autodeterminació del poble català. Així és proclama la República catalana (Coronel Francesc Macià) i més tard es constitueix una Catalunya autònoma sota el nom, de gloriosa tradició, de la Generalitat de Catalunya.

8.- Amb l'enderrocament del règim monàrquic i el reconeixement de la personalitat històrico-nacional de Catalunya s'havien transformat radicalment les circumstàncies que havien determinat la signatura del tractat d'Utrecht. Puix que, en dret internacional tot tractat no té validesa si no és amb la indica-

ció de rebus sic stantibus, els catalans haurien pogut apel·lar a les instàncies internacionals per fer anul·lar les clàusules caduques del tractat d'Utrecht. Però davant l'amenaça del feixisme a Europa calia, en primer lloc, consolidar la República.

9.- Enderrocament de la República espanyola per les hosts feixistes de la "Espanya Imperial". La legalitat constitucional del govern autònom de Catalunya fou derogada pel dictador Franco en virtut del decret de 5 d'abril de 1938, implantant la lletra i l'esperit del decret de "Nueva Planta".

Plantejament Jurídic de Catalunya en relació a Espanya i el tractat d'Utrecht

1.- El govern espanyol lliura oficialment als organismes internacionals competents un expedient reivindicatiu de la possessió britànica de Gibraltar, considerant-la com a part integrant de la sobirania espanyola, per jutjar anacrònic el tractat d'Utrecht.

2.- La reivindicació del govern espanyol provoca un acalorat debat a la ONU. El

Comitè de Seguretat i el Comitè de Descolonització inviten els dos governs en litigi a iniciar negociacions per tal d'arribar a un acord i resoldre aquest problema escabros.

3.- La reclamació oficial del govern espanyol exigint d'Anglaterra la restitució de Gibraltar a la sobirania espanyola, reclamació basada en la Carta de les Nacions Unides, és una denúncia clara i convincent del tractat d'Utrecht.

4.- Per denunciar-lo, el poble català, doncs, també pot fer ús de la clàusula rebus sic stantibus. Aquesta clàusula i el pes específic de Catalunya tota habiliten aquest país a requerir l'anul·lació d'aquest tractat. La seva denúncia fa ipso facto il·legal l'autoritat de l'Estat unitarista espanyol als Països Catalans, qualsevol que sigui el seu règim. El poble català pot doncs exigir la restitució de la constitució i de les llibertats nacionals d'abans de la signatura del tractat d'Utrecht.

La clàusula rebus sic stantibus és implícita en tots els tractats. En virtut d'aquesta, quan les circumstàncies o naturalesa

català un nou instrument de poder polític en forma de "Estado de las Autonomías", equivalent a una descentralització administrativa amb el fi de perpetuar el seu "status" jurídic de domini sobre la nació catalana.

En pretendre ignorar aquests fets i peculiaritats, els dirigents responsables de la política occidental cometem un greu error d'apreciació en perjudici de l'equilibri democràtic d'Europa; error, els efectes negatius del qual, donaran lloc, a la llarga, a una nova situació jurídicament inestable, susceptible de provocar malestar polític, social i econòmic dintre el marc dels països europeus. **Consell Nacional Català. Joan Lucas i Masjoan, secretari.**

Un crit d'independència dels catalans

L'afirmació del govern espanyol que el Tractat d'Utrecht de 1713 ha prescrit, significa que Catalunya és una

altra vegada un Estat independent, segons el Consell Nacional Català a l'exili.

De conformitat amb aquell Tractat, Espanya va cedir Gibraltar a Gran Bretanya "amb tota mena de drets i per sempre" i va incorporar els Països Catalans a Espanya per un període similarment indefinit. Espanya no pot beneficiar-se per ambdós cantons, argumenten els catalans. O Gibraltar és espanyol i Cata-

lunya és lliure, o bé Gibraltar és britànic i Catalunya espanyola.

L'afany d'Espanya per recobrar Gibraltar (després de dues centúries i mitja) s'ha mostrat tan contagiós que el comitè de descolonització de les Nacions Unides ha acceptat el punt de vista espanyol que Espanya va signar el Tractat d'Utrecht sota coacció al final de la Guerra de Successió.

Per consegüent, segons el cas és presentat per Espanya, el Tractat ja no té validesa legal i és un anacronisme històric.

En particular, diuen els espanyols, hi ha l'article 10, que estableix: "El rei catòlic (Felip V) per aquest tractat cedeix en nom seu i dels seus hereus i successors, a la Corona de Gran Bretanya l'entera i completa propietat de la ciutat i el castell de Gibraltar, conjuntament amb el port, fortificacions i parts a què pertanyen: i ell renúncia a l'esmentada propietat, que tindran i gaudiran absolutament amb tota mena de drets i per

sempre...".

Però també en particular, diuen els catalans, hi ha l'article 13, que diu: "per tal com la reina de la Gran Bretanya ha pressionat i insistit, continuament amb el seu més gran deler que tots els habitants de Catalunya, de qual-sevol estat i condició que siguin, han d'obtenir no solament un complet i perpetu oblit de tot el que fou la passada guerra (Catalunya havia estat al costat de la Gran Bretanya), i fruit de la completa possessió de les seves propietats i honors, sinó que també han de conservar segurs i íntegres els seus antics furs i privilegis".

L'article 13 continuava dient que, en recompensa pel perdó de Felip V, Espanya podia obtenir Catalunya tota. Sense pèrdua de temps Espanya es va annexionar Catalunya i València i Mallorca, hi va aplicar la llei de Castella, hi imposà la llengua castellana i va administrar l'indret des de Madrid.

Els catalans argumenten que si l'article 10 ha perdut efectivi-

tat (tal com reclama el govern espanyol), aleshores l'article 13 també ha perdut vigència. Així, doncs, Catalunya hauria de ser lliure, i en canvi pateix actualment una ocupació il·legal per les forces d'encara una altre Borbó. (Felip V era un Borbó i també ho és Joan Carles I).

El Tractat d'Utrecht, que és composita de diverses parts, fou una mesura controvertida. En part donava a la Gran Bretanya el monopoli per trenta anys del comerç d'esclaus per l'Atlàntic. Tot i que la Gran Bretanya no ha repudiat mai el tractat i manté que encara és tan vàlid com sempre, no era de cap manera popular al seu temps. Bolingbroke, que havia negociat el tractat, fou censurat pels seus esforços i fugí disfressat cap a França.

Els catalans, mentrestant, havien d'aprendre el castellà. **Catalans independence call".**

Mark Arnld-Foster.

The Guardian"

(London, 20.4.1977)

També publicat al diari "AVUI (30.4.1977) Ω

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

Dimarts tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

TINTORERIA MANACOR

c/ Antoni Galmés, 1B • Tel. 55 18 03
MANACOR

BAR - RESTAURANT ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

Fabricació, Exposició i Venda:
Joan Alcover, 8 • Tel. 77 14 02 • 07006 - CIUTAT

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

AIGUA POTABLE A DOMICILI

Als termes de Ciutat,
Marratxí i Lluçmajor

Telèfon 74 27 68

filmació PC i Mac
Barrera, 54 • Tel. (971) 73 26 51
07014 Palma de Mallorca

INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T
INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T INFORMA'T

CONTESTANT A LA SENYORA CORTÉS

JAUME SIMONET I BORRÀS

Legint l'altre dia la seva carta al Diari Balears, vaig romandre ben astorat. Sembla mentida la cantitat de bogeries que diu vosté: Com se permet comparar els seus errors amb els dels missers i els dels metges? No veu que això no té cap ni peus? Com pot dir que se li ha fet publicitat gratuïta, quan l'únic que se li ha dit és que és una mala endevinaire?. Després ens conta que té bons amics catalans, és clar que

sí, el mateix que jo en tenc d'espanyols, i aquest no és el problema del nostre país, el problema són els espanyolistes, que ens volen fer creure que els mallorquins som espanyols i que la nostra llengua no és la catalana. Vosté demana si som o no som una autonomia, doncs jo li ho diré, més que una autonomia som una colònia, una colònia d'Espanya. Perquè ens diu que ens vol posar dins un barco i enviar-nos cap a Cata-

lunya? Seria molt més fàcil si vosté agafàs sa granera i partis cap a la seva estimada Espanya, vosté que diu que estima tant la nostra llengua i que fa els seus escrits en castellà. La nostra llengua no està reculant perquè els forasters i els estrangers no la parlen. Els problema són els mallorquins com vosté, que intoxiquen a la gent amb la beneïda de que el mallorquí no és català. Vosté hauria de llegir n'Anselm Turmeda al seu lli-

bre "La disputa de l'ase", quan diu: "Som fill de Déu, de nació catalana, nascut a la Ciutat de Mallorca". Parlem del segle XIV, aquestes són les nostres arrels històriques i culturals. Vosté diu que som un poble sobirà que vol ésser lliure i no colonitzat. Que més voldria jo que fossim un poble lliure i no colonitzat per l'Estat espanyol com som ara.

Vosté demostra una incultura i una molt mala educació quan diu:

"Tothom sap lo aficionats que són a les bombes". Vull creure que això fou un moment en blanc a la seva vida d'endevinaire, i esper que se disculpi, sinó li hauré de recordar que l'únic mallorquí condemnat per terrorisme fou en Jaume Martorell, que va calar foc al repetidor de TV3, un mallorquí espanyolista gonella que quan escriu diu les mateixes bogeries que vosté.

Li desij molta de sort en la seva vida professional, i em permeti que li digui dues coses: la primera, si fosté fora un peix, aquesta vegada l'haguessin pescat per la boca; la segona és que si vol continuar fent d'endevinaire, se compri una altre bolla de vidre, perquè la que té l'enganya. Adéu. Ω

Resistir la seducció de les marques

L'aire que respirem és compost d'oxigen, hidrogen i publicitat. Només cal donar un cop d'ull a l'entorn i comptar les marques, logotips i eslògans que ens vesteixen i vesteixen els nostres objectes més quotidians.

Aquest fenomen no deixa indiferent i provoca reaccions que van des de l'aprovació entusiasmada fins a la condemna més encesa. La publicitat neix amb la revolució industrial. En aquell moment desapareix el tracte directe entre el productor i el comprador. El producte, que ara és fabricat en cadena, esdevé anònim per al consumidor. Això es resol amb la publicitat. A partir d'aquest moment la compra d'un producte estarà motivada amb les garanties del fabricant, explicades a través dels mitjans de comunicació habituals.

La decisió de compra no la prenem només amb la raó. La imatge amb què el fabricant presenta el seu producte juga un paper molt important. Quan deim "imatge", fem referència a aquell conjunt d'estímul que, sense ser pròpiament l'objecte a comprar, l'acompanyen i suscituen unes vibracions que inciten el nostre desig. Les garanties que

ofereix el fabricant, embolicades amb una bona imatge, és el que anomenem "publicitat".

Tot acte de compra és un risc. El consumidor es desproveirà d'uns diners..., cal que la publicitat l'anestesiï, potser amb arguments objectius, vinculant el producte a experiències de realització personal. En el sistema econòmic de lliure mercat, la publicitat intenta ser la cara amable que fa sostenible el capitalisme. La unidimensionalitat de l'homo economicus queda ensucrada amb les vinculacions etèries però efectives que estableixen els missatges publicitaris entre dos principis: "Major producció, major venda, major benefici" i valors antropològicament irrenunciables: felicitat, llibertat, tranquil·litat...

Quan presenta un gest solidari d'una campanya del Tercer Món, la publicitat ens humanitza. Quan presenta un gest egoïsta que ens faci comprar el darrer model, la publicitat esdevé regressiva. La clau no passa ni per una guerra a les marques ni per una convivència passiva, sinó per aprendre a llegir al publicitat, per posar-nos davant d'ella com els subjectes actius i lliures que volem ser.

Aquesta situació es torna perillosa en persones i etapes de la vida (per exemple, en l'adolescència) en què el subjecte suporta una "crisi d'identitat". Crisis d'aquest tipus poden ser molt dures; i la temptació de superar-les per mitjà del fals recurs a les marques, enlloc de resoldre la crisi, la converteix en crònica i fa el subjecte increïblement dependent. Les marques augmenten abusivament els preus: i el que es paga no és una millor qualitat, sinó una falsa teràpia al problema resolt de la pròpia identitat.

Alguns suggeriments per a consumir millor sense ser consumits

1. Descobrir que alguns productes de grans magatzems, sense marca, són tan bons com els que tenen renom, i molt més barats.
2. Fer "zapping" o boicot parcial o total a aquelles cadenes de televisió, ràdios, diaris, etc., que superin una proporció raonable d'anuncis.
3. Aturar-nos a mirar els objectes que utilitzam personalment i preguntar-nos fins on acceptam d'esdevenir anuncis ambulants dels

nostres pantalons, bruses, bosses.

4. Quan ens toca anar als grans magatzems (paradisos del consum), fer algun gest que ens mantengui lúcids a l'esguard de la seducció abusiva: diners justs, llista feta de bell antuvi, anar acompanyat...

5. Quan creiem que una campanya publicitària fereix descaradament uns principis ètics mínims (engany, pornografia, violència i manipulació), cal donar uns passos. Primer, escriure a la casa anunciant per tal d'exposar allò que ens sembla inadmissible, demanant una eventual retirada de la campanya. En cas que la resposta ens resulti insatisfactòria podem moure'ns judicialment a través de la associació de consumidors. No ens ha d'estranyar que la marca en qüestió faci el que calgui per estar a les bones amb el client o per estalviar-se, precisament, publicitat negativa.

Manual del telespectador madur De teleporqueria a telealiment

En aquell temps en què la guerra era gairebé una ocupació comuna a tota la societat, Erasme de Rotterdam va escriure un llibre d'intenció semblant a aquest article, titulat Enquiron (=Manual) del soldat cristià.

Copiant-li el títol, podem acceptar que avui una ocupació comuna de tot el gènere humà és la de telespectador. Això fa que el ciutadà normal es converteixi de vegades en anormal, per causa dels "culebrons" llatinoamericans, d'"espectacles de la realitat" o nascuts a casa nostra, de manipulació informativa articulant armes subtils, de guerres despietades, d'audiència en la qual no compta gens l'ètica dels continguts, de futbol alienadors com en ple franquisme, i fins i tot de dibuixos animats amb mediatitzadores intencions morals i comercials.

Tots els analistes de la nostra societat es queixen d'aquesta situació: la televisió ens idiotitza, impedeix la comunicació entre famílies, ens torna sedentaris, exagera la nostra tendència a les coses fàcils, atrofia la nostra creativitat... Expressions com les de "teleadictic", "teleporqueria" i "caixa beneïta" són suficientment expressives. D'altra banda, renunciar absolutament a la tele pot ser una radicalitat inviable: la televisió conté grans possibilitats d'informació i d'educació comunicativa i artística. No hauria de dilapidar tants diners, però en això podria ajudar-la el públic... Del col·lectiu Cristianisme i Justícia Ω

**OPTICA
CIUTAT**

**CARRER MANACOR, 63
TEL/FAX 46 37 77
07005 CIUTAT**

S.A.T.

"ANTENES JOAN"
C/ Regal, 1 (cantó C/. Manacor)
Tel. 27 81 03
07007 Ciutat

**OFERTA DE LA QUINZENA:
ANTENA PARABÒLICA
18.000 PTES.**

● BOBINATGES DE MOTORS
ELÈCTRICS EN GENERAL

● REPARACIONS DE:
- EINES I MAQUINÀRIA
PER A LA CONSTRUCCIÓ
- GRUPS BOMBES DE PRESSIÓ,
PISCINES I EN GENERAL
- COMPRESSORS D'AIRE I
SEMI-HERMÈTICS DE FRED
- MAQUINÀRIA D'HOTELERIA
- MOTORS D'ASCENSORS

**JOSÉ LUIS CRUZ SÁNCHEZ
FRANCISCO DEVEGA PUIG**

Pasatge Sirio, 8 - A • Telèfon 27.77.08 • 07005 Ciutat

El bisbe de Mallorca fa més cas als forasters que als mallorquins

COMPRAU PRODUCTES MALLORQUINS.

Aquest eslògan, molt emprat pels nostres polítics avui en dia, no és altra cosa que una pantalla on camuflen la seva hipocresia i falsedat. I aquesta hipocresia i falsedat, a l'hora de protegir allò que és el nostre patrimoni polític, cultural i econòmic, arriba a ser ofensiva.

D'aquesta manera aquests líders polítics, empresarials, sindicals del món cultural i del món religiós, després del discurs afalagador cap a "lo nostro", no dubten d'abdicar d'allò que ens diferencia d'altres cultures, raïes i nacions, que és la nostra llen-

gua. D'aquesta manera, aquets líders traïxen Mallorca i vénen la nostra llengua per uns vots, per doblers, per aconseguir afiliacions... i els capellans, estúpidament, no se sap ben bé per què.

D'aquesta manera, els partits polítics, fins i tot aquells que s'anomenen "nacionalistes", per aconseguir alguns vots dels immigrants, renuncien a defensar allò que és més sagrat del nacionalisme, que és el patrimoni cultural i la llengua pròpia. Baix de cap punt de vista, és negociable per a un nacionalista el renunciar a la defensa de la llengua dels mallorquins.

En quant als empresaris, l'únic comentari que se pot fer d'aquesta gent, a l'hora de defensar la nostra llengua, és qualificar la seva actitud de vergonyosa.

El món sindical pertany a la immigració espanyola, i això justifica el poc interès que demostra aquest sector per la llengua catalana.

El món cultural a Ciutat -salvat d'honroses excepcions- està format per associacions forasteritzades, i, per suposat, no figura entre les seves inquietuts i objectius la lluita per la reivindicació de la llengua catalana.

D'aquesta manera, amb la implantació de noves religions i sectes, com pot ser l'Església Evangèlica de Filadelfia o els Testimonis de Jehovà que empen la llengua castellana i mai la catalana, hi hem d'afegir ara l'Església Catòlica, que si be abans era mallorquina, als municipis que banya la Badia de Palma, ha renunciat a la tradició de les seves arrels de manera vergonyosa i s'està convertint en l'església dels immigrants, especialment de la població andalusca que afincada a s'Arenal, Ciutat i Calvià, ens pretén colonitzar cultural, lingüística i religiosament.

No podem oblidar que ja tenim

la "Feria de Abril", els tallers de sevillanes a tots els centres culturals de Ciutat i de Calvià. Ara, hi hem d'afegir l'arribada des d'Andalusia de "La Virgen del Rocío" (La Blanca Paloma) i la imposició de les "misas rocieras" (de la roada), a Ciutat i a Calvià, a càrrec de les germandats d'immigrants andaluso-castellans, i la reculada a que esta sotmesa l'església de Mallorca. Tot això amparat i protegit pel nostre bisbe Teodor.

Cal que facem algunes reflexions: És que ja no serveix la Mare de Déu de Lluc?

És que una de les dues és la veritadera, o no ho són cap de les dues? La forastera, per ser-ho. Serà

millor pels feligresos, pels capellans i pel bisbe?

Ens espera un futur en el qual tendrem a Lluc dues marededús? La Mare de Déu de Lluc i la "Virgen del Rocío"?

Serà aquesta la manera de fer dues comunitats religioses i lingüístiques a Mallorca?

Pot ser que a algunes persones, aquestes questionssels semblin intrascendents. Però per qui estigui concienciat de fer una comunitat cohesionada a Mallorca, si que els hi trobarà. I fins i tot, és probable que vegin clara la agressió que pateix Mallorca a càrrec de la cultura, la llengua i la religió espanyola-andalusca. **Pere Felip Buades** Ω

Fa 30 anys que en Sebastià Roig, de Llucmajor, amb en Francesc Ramis, se va fer càrrec de la **Botiga de Cafés Nuevo Mundo** a la barriada dels Foners de Ciutat.

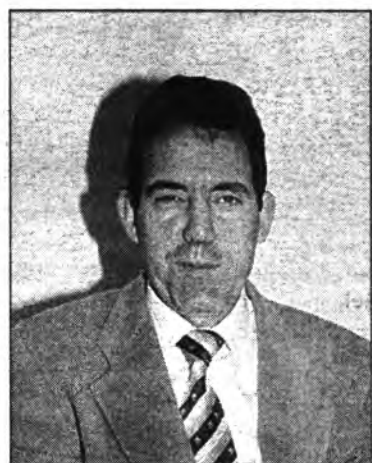
Fa 16 anys que en Sebastià Nicolau regenta la **Sabateria Nicolau** a la barriada de Pere Garau. Una sabateria especialitzada en sabates amb formes per a cada tipus de peu. Abans aquesta sabateria estava al carrer Velázquez de Ciutat.

N'Encarna López regenta des de fa 3 anys una **botiga de cent** a la Soledat. Abans la tenia a can Pastilla.

Fa 15 dies que en Sebastià Garí, de Son Ferriol, s'ha fet càrrec de la **Perruqueria Sebastià** a la barriada de Pere Garau.

Fa 8 mesos que n'Esteve Tolosa ha obert l'Oficina d'Assegurances **Alianz Ras** a la barriada dels Foners de Ciutat.

Fa 8 anys que en Gabriel Llaneres, natural d'Esporles, va obrir el **Taller Llaneres** de reparació de cotxes a la barriada dels Foners.

Fa 40 anys que la Família Alcover regenta la **Joieria Alcover** a la barriada de Pere Garau.

AUTO-RADIO 33

AUTO-RÀDIOS ALARMES CAR HI-FI

VENDA MUNTATGE SERVEI TÈCNIC
C/ Patronato Obrer, 5
07006 Ciutat
Telf. 46 63 19

COMERCIAL
JAM

SPIES
HECKER

VENDA DE PINTURES PER A L'AUTOMÒBIL

C/. Capità Cortés, 20 - A. Tel. 77 02
46 07006 Ciutat.
Mòvil: 989 68 30 45

Carnisseria i Xarcuteria

Can Gaspar

ELABORACIÓ PROPIA D'EMBOTTITS

SALVADOR PIÑA AGUILO C.B.

c/ Sureda 5 Tel. 27 67 60
PALMA DE MALLORCA

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

A la plaça des Banc de s'Oli, lloc primer pis per trenta mil pessetes. Tel. 665336.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

**PER IL-LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS**

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics, Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil-larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel.

264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de l'independentisme arreu de la Nació Catalana. Escriuiu-nos i vos enviarem material de mostra editat. Esperam idees col·laboracions, tot es ben rebut. Apartat de correus 13.203-08080 Barcelona.

PERSONALS

Industrial de 50 anys. 500.000 al mes. Desig conèixer dona senzilla, no fa res si té fills, que sia amorosa i dolça. 717354.

Relacions públiques viuda de 41 anys, bona situació, bona presència, esdevinidor resolt, desig amistat amb senyor culte d'edat similar a la meua. 717354.

Arquitecte, 49 anys, bona presència, 500.000 al mes, desig amistat senyora culta, formal i sense problemes. 719534.

Viuda 65 anys, molt distingida, bons ingressos i un cor gran. Desig conèixer senyor culte, 712064.

Industrial, 47 anys, ingressos elevats, pisos, cotxe, negocis; desig amistat amb senyora de 30 a 40 anys, que sia seriosa i sense problemes. 719534.

Atreveix-te a cridar-me! Jo també ho necessito, me trobo sola. Tenc amistats, però me manca l'amor. 716385.

És que l'amor no té poder damunt tu? Industrial de 39 anys. 500.000 al mes, pis, xalet, cotxe. Desig casar-me. 717354.

Viuda, 55 anys, sense fills, negocis propis, pisos, estalvis; desig refer la meua llar amb senyor culte entre el 55 i els 68 anys. 717354.

ATS, 32 anys, viuda i amb una nina, sense problemes econòmics, desig amistat amb senyor formal. 719534.

Separat de 28 anys, tenc una bona feina, som senzill, amant de la llar i tenc la vida resolta. Desig refer la meua llar amb al·lota de la meua edat. 712064.

Enginyer de 36 anys, fadrí, futur assegurat, bona presència i molta d'il·lusió. Me vull casar amb al·lota seriosa entre el 25 i 36 anys. 719534.

Senyora de 27 anys, alta i atractiva, desig amistat formal amb senyora i senyoreta entre els 20 i els 40 anys. 726385.

Divorciada de 57 anys, 1'70 d'alçada, currota i elegant amb estudis superiors, pis i estalvis importants. M'agradaria refer la meua llar amb senyor culte. 712064.

Separada de 32 anys, estudis universitaris, cotxe i apartament, visc sola. Vull amistat amb senyor formal, m'és igual el seu estat civil. 726385.

Viuda de 57 anys, 1'65 d'alçada, sentimental, pis, cotxe, estalvis... M'agradaria conèixer senyor mallorquí, culte i sense problemes. 726385.

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriuiu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriuiu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibra-

cions nostres, escriuiu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Senyoreta de 25 anys, morena, amorosa, simpàtica i amant de la llar. Bona situació, estalvis i cotxe. Cerc company fins els 40 anys. 712064.

Administratiu fadrí de 26 anys. Bon lloc de feina, estalvis, cotxe... M'agradaria trobar una al·lota formal per casar-m'hi. 712064.

Modista, separada i sense fills, de 31 anys. Pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor culte per refer la meua vida. 712064.

Empresari de 43 anys. Divorciat sense fills. Casa, cotxe i un parell de negocis. Vull conèixer al·lota sense fills ni problemes. 712064.

Fadrina de 62 anys. Tenc pis, xalet i cotxe. Vull conèixer senyor viudo o fadrí, culte i sense fills. 712064.

Viuda de 56 anys, encara som ben guapa i tenc la vida resolta amb xalet, pis i estalvis. Vull conèixer senyor. 712064.

Fadrina de 31 anys. Curra i culta. Tenc pis i estalvis. Vull trobar un al·lot formal. 712064.

Estudiant de 22 anys. Som curro i culte. Vull trobar una al·lota de 18-20 anys. 712064.

Divorciat de 42 anys. Alt, culte i amant de la llar i dels nins. Cerc senyora dolça i afectuosa. 712064.

Viuda de 49 anys, joliva, cultivada i de poble. Tenc cotxe i vull refer la meua llar amb senyor bona persona i treballador. 712064.

Separada de 40 anys.

Amorosa i simpàtica. Vull refer la meua llar amb senyor formal. 712064.

Metge retirat. Som ben curro i agradable, 1'76 d'alt. Vull conèixer senyora de gran cor. 712064.

Me trob ben tota sola. Tenc 52 anys i visc de rendes. Pis, xalet, estudi, cotxe... te faré feliç. 712064.

Militar fadrí de 29 anys, joliva, amorós i agradós. Me vull casar amb al·lota seriosa entre els 25-29 anys. 712064.

Divorciat de 65 anys: negocis, pis, xalet, cotxe. Vull conèixer senyora per no estar tot sol. 712064.

Senyoreta de 25 anys. Som morena, galanxona, simpàtica, d'1'65 d'alçada. Tenc estalvis i cotxe. Cerc company fins als 40 anys. 712064.

Senyora de 63 anys. Tenc una bona pensió. Som jovial, atractiva i encara estic per jugar a conillons amagats. Cerca'm al 712064.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

ENSENYANÇA

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriuiu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriuiu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

PETITS ANUNCIS

l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Ro-meu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

BORSA DEL
MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

S o b è r b i a

"Home cregut, home perdut".
"Molta fressa i poca endres-sa".

(Refrans catalans)
"Què és la sobèrbia, sinó fam d'una altesa perversa?"

La sobèrbia no és pas grandesa, sinó inflor. No és igual la solidesa macissa que la buidor inflada. Qui s'infla per a fora, per dins està estripat.

La sobèrbia és la mare de totes les errades, l'arrell del pecat, i doncs, la porta de l'infern.

L'enveja és filla de la sobèrbia, que és mare que no sap ser eixorca. Allà on fa cap tot seguit infantia.

Amb la sobèrbia perds tot allò que hom t'ha donat.

S'havia endurit la sobèrbia i, de tanta inflor que tenia, no podia passar per la porta estreta. I Qui es féu Camí: crida: "Entreu per la porteta estreta".

"De vegades, uns vicis, que són claríssims, són vençuts amb uns altres d'amagats els quals són

tinguts per virtuts, i llavors hi campa la sobèrbia i una altivesa d'agradar-se a si mateix que es causa de la ruïna".

(Agustí, bisbe d'Hipona, a la actual Tunísia, durant la caiguda de l'Imperi d'Occident, s. IV-V).

"Presumpció, arrogància, ira, barroeria, ignorància: aquests són els trets de qui es troba sota el signe d'allò demoníac".

(Bhagavad Gita 16:4, molt antic llibre hindú).

"De fet, quan l'ànim s'infla per tenir molts súbdits, també es corromp per la supèrbia, adulat per la mateixa altura del poder".

(Gregori el Gran, bisbe de Roma, a "Regla Pastoral", vers 450-604).

"Qui menysprea les coses petites, a poc a poc decaurà".
(Sir 19:1).

"Estamos a punto de morir-nos de éxito".

(Felipe González, el "dios" del PSOE, l'any 1992).

"Temor de Hahvé és avorrir

el mal; la sobèrbia i l'arrogància el mal camí".

"Abans de la desfeta viu la sobèrbia, i abans de la caiguda, l'esperit altiu".

(Rei Salomó, el savi, devers l'any 1000 a.C., a Proverbis 8:13 i 16:18).

"Perquè convertiren la glòria de llur ornament en sobèrbia, i en feren les imatges de llurs fastigiosos ídols, per ço els ho convertí en cosa repugnant. En mans d'estrany la lluirí perquè la saquejassin... hi entraran els invasors".

(Profeta Ezequiel 7:20-22, oracles devers 592-571 a.C., abans i durant les deportacions de Babilònia).

"(Déu) escampà els superbs entre els pensaments de llurs cors. foragità els poderosos dels trons, i exaltà els humils".

("Magnificat", de Maria, Lluc 1:51-52).

"Déu dona gràcia als humils, i resisteix els superbs".

(Jaume 4:6). Ω

Els acudits d'en Balutxo

SABEU EL DARRER DE L'ESTEL?

N'Asnar demana a Pujol: *N'escolta, Jordi, les monges tenen ales?* En Pujol li diu que no. *Aleshores m'he tirat un pingüi!*

ΩΩΩ

Demanen a González Ortea si és cert que és del servei d'intel·ligència del CESID. González respon: *Mandeeeeeee? Servicio de inteliqué?*

ΩΩΩ

En Màtignes va a l'apotecaria i demana un preservatiu pel nas. L'apotecari pregunta: *En tot cas, deu voler dir per la llengua?* En Màtignes replica: *No, a mi el gust no em molesta. És l'olor!*

ΩΩΩ

En Tarabini, quan era jesuïta, li va desaparèixer un paraigües. Convençut que li havia robat una beata, va decidir aclarir-ho a la missa del diumenge.

Avui explicaré els deu manaments. El primer, estimaràs Déu sobre totes les coses, i no només Déu, sinó també a mi, com a representant a la Terra, i no m'estima qui m'ha fotut el paraigües de la sagristia. El segon, no prendràs el nom de Déu en va. Si jo us demano, algú m'ha fotut el

paraigües? I l'autor ho nega jurant per Déu, infringeix aquest manament. El tercer, santificaràs les festes. No només acudint a missa mitja horeta. Ha de santificar-se en tots els sentits i no robant-me el paraigües. El quart, honraràs a ton pare i a ta mare. I, qui més pare que jo, a qui tothom diu pare, excepte els fills que em diuen oncle? Doncs, a mi m'han deshonorat robant-me el paraigües.

gües. El cinquè, no mataràs. No només la mort física, sinó també la mort psicològica. I a mi m'han assassinat fotent-me el paraigües de la sagristia. El sisè no fornica... Ostres! Ara record on vaig deixar el paraigües!

ΩΩΩ

On és que les persones tenen el pel més arissat? A Àfrica!

DQS
la portadora
cuidas y cenas te capricho

Paseo Barceló i Mir, 19. Tel. 27 89 47. Es Molinar. 07006 Palma
De lunes a viernes a partir de las 15.00 h. • Sábados y domingos a partir de las 12.00 h.

NATALICI? ANIVERSARI?
CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.

DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

La cuina de na Tonina Receptes de Ciutadella (1)

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Mon pare sempre deia: «Va bé tenir amics, fins i tot a l'infern». A l'infern - si me toca anar-hi - no sé si n'hi tindrà d'amics però aquí, a la terra, sí que en tenc i molts.

A més d'apreciar el que val una verdadera amistat, els meus amics m'han ensenyat moltes coses entre elles receptes de cuina.

Miquel i Margarita són dos amics ciutadellencs que han contribuït a fer més extens el meu receptari i, com que vosaltres sou amics meus, ens en diré un parell de receptes d'aquelles que vaig aprendre a la meua darrera visita a Menorca.

Pilotes amb salsa d'ametlles

Ingredients:

300 grams de carn capolada
Una llesca de pa mullada de llet
Un ou i un vermell d'ou
100 grams d'ametlles torrades
Un tassó de llet
Cinc tomàtigs de ramellet
Dos grells
Farina
Alls, julivert, senyorida
Oli, sal, pebre bo

Capolarem la llesca de pa mullada de llet, els grells, dos alls, un brot de senyorida i ho mesclarem amb la carn capolada, un ou, sal i pebre bo. Amb aquesta pasta formarem pilotes, del tamany que vulguem, les enfarinarem i les fregirem dins una paella

amb oli. En estar fregides les posarem dins una greixonera plana.

Per fer la salsa torrarem les tomàtigs i sis alls, ho pelarem tot i ho capolarem. Després ho posarem dins l'oli de fregir les pilotes (si n'hi ha massa en decantarem un poc), li afegirem les ametlles torrades i capolades i ho farem coure un poc.

Abocarem la salsa damunt les pilotes i hi afegirem un tassó de llet i un vermell d'ou. Ho farem coure, a poc foc, uns 10 minuts, anant amb cura que no s'aferrí.

Cuçussó

Ingredients:

100 grams de panses
400 grams d'ametlles crues capolades
400 grams de sucre
400 grams de pa sec rallat
200 grams de saïm
Llimona rallada

Posarem les panses en remull un parell d'hores abans d'emprar-les, les farem degotar i les mesclarem amb la resta d'ingredients.

Posarem el saïm dins un greixonera, la posarem al foc i li anirem afegint, a poc a poc, la pasta obtinguda. Ho hem de remenar tot el temps perquè no s'aferrí.

Quan veurem que la pasta està ben lligada la decantarem del foc i seguirem remenant-la una estona més. L'abocarem dins una safata llarguera, i la pondrem donant-li forma com si fos un massapà. Ω

EL PLAER DE BEURE Brandi Suau Gran reserva

El consum de licors a les Illes ha estat, i és, més popular que els vins. És una imatge força habitual, en un bar, sentir demanar una copa d'herbes o un palo, un combinat de Xoriguer o bé una copa de Suau, que també pot acompanyar el cafè.

Els cellers del brandi Suau foren creats a Cuba l'any 1845, per un mariner mallorquí que navegava a bord del vaixell de vapor "El Mallorquí". L'any 1851, el celler es traslladà a la Plaça de Francesc Garcia Orell (més popularment coneguda com la plaça de les Columnes) de Ciutat. Actualment, es troba situat en una antiga farinera des Pont d'Inca, de la qual se n'ha aprofitat el soterrani com a lloc d'envelliment, degut a les seves condicions d'humitat i temperatura, essencials per a la cria del brandi.

A partir de les holandes, que són un destil·lat de vins sans

que conserven els productes secundaris pròpis del vi (aromes etc.), es farà el brandi. Aquest destil·lat roman en bótes de roure americà o de Limousin, ja que el roure és capàs de convertir, en major o menor mesura, una matèria ardent i rude, com l'alcohol, en un producte avellutat com el brandi.

Aquest brandi presenta un color ambre, net i brillant. En nas destaquen els aromes de cria en roure (vainilla), junt amb notes pròpies del destil·lat. En boca deixa una primera impressió dolça i melosa, amb un final que deixa sentir l'alcohol amb uns tocs de caramel.

Una copa de Suau és ideal per rematar aquests menjars pantagruèlics que s'ofereixen durant les grans festes.

Suau. Bodegas y destilerías de Mallorca. C/ Cabana, 12 Pont d'Inca. Tel. 600802- Francesc Grimalt Ω

Les dones, una majoria discriminada

L'informe de la "Asociación Pro Derechos Humanos" (APDH), juntament a dades sobre marginació de minories ètniques o socials, dedica un capítol a la discriminació de les dones, el 52% de la població de l'Estat espanyol. La APDH demana als poders públics, entre altres coses, que doni prioritat a les directives de la Comunitat Europea contra la discriminació de la dona.

Segons dades de La Mujer, en cifres, de l'"Instituto de la Mujer", la proporció de dones a l'atur supera el 23%, mentre que la dels homes no arriba al 12%. Qualitativament, les dones fan les feines pitjors i les més mal pagades, ja que reben per la seva feina entre un 20 i un 30% menys que els homes, inclús en casos d'igual preparació i experiència. Una dona amb formació superior i més de deu anys d'experiència professional, percep un salari/hora brut de 1.175 ptes., mentre que un home en idèntiques condicions en percep 1.495 ptes.

Segons un treball de la professora Rosa Quesada, del total de convenis col·lectius de l'any passat, només un 16% introdueix mesures a favor de la dona, dels quals només una desena part constitueixen accions positives o penalitzen l'enclavament sexual a la feina.

La APDH demana als poders públics que incentivi les empreses que promoguin iniciatives contra la discriminació i que introdueixin als seus convenis col·lectius mesures d'acció positives per a la igualtat de la dona treballadora. Proposa que també s'obligui a distribuir els permisos de maternitat entre el pare i la mare, "evitant d'aquesta manera les reticències a contractar dones". Redacció. Ω

Petit homenatge a Mossén Antoni Maria Alcover Un gorà que es volia menjar un menudel·lo Català

TOMEU CATALÀ

Això era i no era, això i només un personatge de pes. Era un diumenge dematí, a un poble mallorquí. Era un dia de fira. Tot anava com una bassa d'oli; però vet ací, que allà enfora es veien un estol d'homes vestits amb traques blaus, ei! Sabeu que hi anaven d'embalat, pareixien enmidonats, passaven fent sa mitja i, com si hagués passat un fibló, sortí un gorà tot furios de darrera aquell estol d'homes. Començà a cridar, crida que te crida: Què no saps que aquesta no és sa bandera mallorquina? Que no saps que sa Constitució diu que sa nostra bandera és sa des castellets? El menudel·lo Català acovardat li digué: La Senyera també és la meua bandera. Quasi es va desgargamellar de tant de cridar aquest gorà i més quan va llegir: Estimem la Nostra Terra i Dignifiquem els seus Fruits!!! La ràbia li va retenir i cridant cada vegada més fort deia: Això que està escrit és català, no és mallorquí! S'escriu "Estimem sa nostra terra i dignifiquem ets seus fruits". Això és català, ets un català. El menudel·lo pensava: Sí, som Català. Ves cap a Catalunya! No ets digne de vendre res a Mallorca. Au fora! Si jo quet aquí no vendràs res. El menudel·lo Català pen-

sava, jo ignorant: Deu ésser un "doctorot", ell tan grossot, en filologia mallorquina, i no gosava treure el cap. Però tot d'una que deixaren de veure-se l'estol de traques blaus, aquest gorà va fugir cametes me valguen darrera ells i, no va tornar a venir. I aquí s'acaba el conte des gorà que se volia menjar un menudel·lo Català.

Aclariments: anava passant el dematí i me digueren: Que no saps qui és aquest personatge? No, vaig dir jo. Idò és en Tolo Güell. Que has dit? Si, és en Tolo Güell. Güell si que me sona, se que a Ciutat hi havia un bar que se deia Bar Güell. Però Tolo no me sona gens ni mica. S'acabà sa fira, i quan vaig arribar a ca nostra, pec ullada al diccionari petit d'en Francesc de Borja Moll, i res. Mirarè els més grossos idò; mir el de d'Antoni Maria Alcover i l'Enciclopèdia Catalana i res de lo mateix. Vaig sopar i de quatre m'en vaig en el cafè i deman: Coneixeu la paraula Tolo? I me digueren: Aquesta paraula vé de Bartolomé. I

Estimen la nostra terra que aquesta és la nostra guerra.

jo vaig pensar: Però si aquest nom és espanyol. Ara, ara ho veig. Els colors de la senyera varen fer enrabiar al Gorà. I jo no me vull malpensar. Per acabar vos diré que segons l'escriptor català Josep Pla, el nom més mallorquí que ell trobà quan vengué a Mallorca fou el de Tomeu, que és el meu; Tomeu Català.

I ara, el menudel·lo Català, dos consells li vol donar al Gorà: Primer per no perdre els cabells; Si els cabells vols guardar/ has de deixar de llepar/ el cul als del Partit Popular. El segon consell és aquest: La curtor, gotzo te fa tornar/ i si te vols aprimar/ has d'aprendre/ un poc més de Català.

Nota de la redacció: Aquest cas va passar a la Fira de la Perdiu de Montuiri. Un gorà, és un ase pare. Ω

**MAGNETI
MARELLI**
SERVEI TÈCNIC

ESPECIALITAT EN:
COTXOS IMPORTACIÓ

Antoni Ribas, 17 - Tel. 46 88 03 - 07006 Ciutat

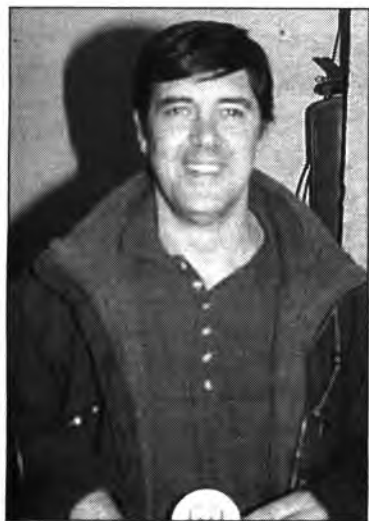
Foldas

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Fa 10 anys que en Teo Salom, natural de Barcelona, regenta el **Taller Teo Náutica** a la barriada de la Coloma de Ciutat. Arregla embarcacions neumàtiques i motors fora borda.

En Fidel Solsona, natural de can Pastilla, és l'amo del Club **Body Factory** a la barriada dels Foners de Ciutat. En Fidel és campió i mestre de culturisme.

Catalunya Ràdio: Els informatius i les tertúlies radiofòniques

Sobre l'informació política que emet Catalunya Ràdio i, oïda, reoïda i tornada a oir la filosofia de l'emissora vers els informatius i les tertúlies polítiques, propós canviar l'eslògan actual de l'emissora que es "Catalunya Ràdio, la Ràdio Nacional de Catalunya", pel de "Catalunya Ràdio, la Ràdio Nacional de l'Estat Espanyol a Catalunya", ja que pens que seria un eslògan més propi i just, donat del què, qui i com parla als informatius i a les tertúlies polítiques.

Catalunya Ràdio s'autodefineix com a Nacional, però en canvi, a nivell nacional estatal català, es a dir, emetre informació política sobre el que s'està pensant, gestant, i configurant per organitzar el nostre pròpi Estat i oferir a la societat catalana (de Salses a Guardamar i de Fraga fins a Maó), la possibilitat de votar una Constitució pròpia que configuri el nostre sistema nacional dels Països Catalans, l'emissora es manté hermèticament tancada en banda i, políticament, l'informació que emet del que passa als Països Catalans és sempre dins d'una visió d'Estat espanyol, i a més en un percentatge descaradament inferior i sobre temes sense transcendència a nivell estatal català en comparació amb el volum d'informació política de l'Estat espanyol i dels espanyols, fet que, al meu entendre, està impe-

dint en gran mesura la possibilitat de desenvolupar l'interès nacional de nosaltres els catalans, per engrescar-nos a construir el nostre propi Estat i situar-nos també en l'àmbit polític, de tu a tu, amb la resta d'identitats, Nacions i Estats del món.

Al meu entendre, si volem de veritat contribuir a construir un Estat propi, Catalunya Ràdio hi té molt a fer, ja que és una emissora de gran abast territorial i, si en els espais dedicats a la política, informa del que es cou en el sentit nacional català, tan des del punt de vista "oficial", com desde qualsevol punt de vista "extraoficial", i si en els debats i tertúlies polítiques s'hi convida a periodistes, artistes, polítics, pensadors, científics, humanistes, historiadors, economistes, joves, vells, pares i mares de família, etc., que tinguin clar que no som espanyols, sinó catalans, que tinguin clar que desitjam un estat propi i que informin, expli-

quin i prioritzin el que passa en l'àmbit dels Països Catalans, valorant d'aquesta manera les persones que hi viuen, i valorant el que passa en aquestes terres de parla catalana, respecte aquest que, la meu entendre, a Catalunya Ràdio està, pel moment, molt lluny de que sigui una realitat.

Propós que es faci un programa especialitzat, que ajudi a construir el nostre propi Estat, un Estat que ens mereixem i, que des de tots els punts de vista ens és legítim i necessari per a la preservació de la nostra identitat catalana.

Políticament parlant, i a nivell d'Estat, la Nació Catalana no exercirà, ni es construirà mai, ni serà internacionalment reconeguda de manera oficial, si no s'engresca a tothom en aquest objectiu, i Catalunya Ràdio, ha de contribuir en aquest nivell, apart d'utilitzar la llengua catalana. **Oriol Espona - Terrassa Ω**

Als polítics

Que s'aclaresqui el misteri dels mil milions despistats, Que a l'Estat d'uen miseri no saber qui els ha guardats. Lo més graciós des cas, és que ningú no en sap res, Si cavilen, fent repàs, ningú quedarà sorprès. Amb honrada democràcia no haurien d'estar enbullats, que serà una desgràcia, demostrar, que els han robats. El passar-se sa pilota, ha donat bons resultats, altra cas, si no és resolta, pagarem, pobres honrats. De polítics pesseteros molts n'estam escalivats, quan arriben en es duros, ja deixen d'ésser honrats. Ells fan retalls a diari, a tots els contribuïents, fan pagar lo necessari, per quedar rics i contents. **Escandell**

Edats de la vida

"L'home arriba pipioli a cada edat de la vida; cada edat té el seu aprenentatge".

(Chamfort, 1741-94).

"Qui no té la intel·ligència de la seva edat té tota la desgràcia". (François Marie Arouet de Voltaire, 1694-1778, filòsof il·lustrat francès).

Infantesa:

"Ni encara que feu el posat d'un sant, d'un màrtir o d'un heroi, la mirada infantil us descobrirà la malícia secreta, i hom li coneixerà que us l'ha descoberta en la seua actitud envers vosaltres".

(M. Mäterlinck, 1862-1949, escriptor flamenc i premi Nobel de Literatura).

"Gent novèlla, de no res gran meravella".

"Carn que creix, no pot estar aturada".

(Refrans populars).

Juventut:

"Com tots els joves jo em proposava ser un geni, però afortunadament hi va intervenir el riure".

(Lawrence Durrell, escriptor britànic).

"En algun temps de l'adolescència jo desitjava ardentment d'atipar-me de les coses d'ací baix, i tal com un arbre novell brostava pertot d'espesses i ombrívols branques. Jo també em vaig lliurar atrevidament a diversos i foscos afectes i passions, i així es va enllestir la bellesa de la meua ànima; i, en agradar-me jo

mateix i en desitjar agradar i semblar bé als ulls d'altri, vaig tornar-me pudent i podrit davant els Vostres".

("Confessions", Agustí d'Hipona, 354-430, Nord d'Àfrica).

"El procés de passar de la joventut romàntica a la maduresa cínica, triga normalment 15 anys. Quan triga 15 minuts més, el pas és massa rabent i el seu resultat ens cou".

(B. Shaw, escriptor irlandès, premi Nobel de Literatura 1925).

Maduresa:

"Va abandonar els seus desvaris i plaers; cast s'ha fet en amors i festes. El seu deler ja no és el beure vi, ni va darrera per desvirgar joves gaseles.

Ja era tems que el cor despertàs i es desenpallegàs dels vels que el colgaven...

Esforça't, ànima, arremanga't, deixa

de seguir la passió, amb les seves bogeries..."

(Ibn Hazm, "El Collar de la Coloma", any 1022, a Xàtiva).

"Qui a quaranta no s'atura, a cinquanta no endevina i a seixanta desatina".

"Home madur, home segur".

(Refrans populars).

Vellesa:

"Amb prou feines comprenem les ruïnes fins a la diada en què nosaltres mateixos ens hi tornam". (H. Heine, 1799-1856, escriptor alemany).

"Les campanes, com els vins anyosos, s'afinen en envellir. El seu càntic es fa més ample i subtil; perden els seus tons agres i verds".

(Joris-Karl Huysmans, 1848-1907, escriptor francès).

"Quan em diuen que sóc massa vell per fer alguna cosa, mir de fer-la de seguida".

(Pablo Picasso, artista exiliat autor del Guernika).

"Busca consell en els vells, perquè ells ja van veure els rostres dels anys i ja van oir les veus de la Vida. Presta atenció per més que el seu consell et faci nosa".

(Jibran Khalil Jibran, 1883-1931, escriptor-artista libanès).

"Molts d'anys, molt afany i molts desenganys".

"De fil prim és teixida la nostra vida".

"Refrans"

Mort:

"En llegir acò, jo que ara sóc visible m'hauré fet fonedís, Llavors seràs tu qui, dens i visible, s'adonarà dels meus poemes..."

I imaginaràs que en series de felicitat si em fos donat de viure en la vostra època, i ser el vostre company.

Que sia, doncs, com si estigués al costat vostre (No penseu gaire que no seré aleshores a la vostra vora)".

Walt Whitmann, 1819-92, poeta nord-americà de la fraternitat). Fons de Documentació. Ω

**RESTAURANT
XINÈS ORIENTAL**
OBERT DES DE L'ANY 1976

CARRER DE JOAQUIM VERDAGUER, 12. TELF. 266721 S'ARENAL DE MALLORCA

**SI T'HA AGRADAT AQUESTA REVISTA
NO ET TALLIS I TELEFONA AL
26 50 05
I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES**

**L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!**

G l o s s e s

Durant la Guerra Civil

CLIMENT GARAU I SALVA

Després sa guerra acabada, a tots feren presentar hagueren de declarar sa obra realitzada. Pels feixistes indagada, republicà i comunista, de la FAI i anarquista fou molt metoculitzada, amb molta de precisió, tots els fets se senyalaven a cada un li posaven és pecat pel pecador, qui no tengués relació en política i sindicat aquest era assenyalat lliure de sa qüestió. Però aquell anarquista que el trobaren 'senyalat era molt gros es pecat lo mateix es comunista, a una molt negra llista, els a varen senyalar també es republicà los va sortir hora trista. De sergents a generals, el qui va ser comissari duent un molt gros calvari, varen ser trists els finals. Cada dia tots germans 'naven al Camp de la Bota, aquesta va ser se ordre, que morissin 'fusellats, no hi havia apel·lació, ningú sortia en defensa, tothom anava alerta, amagant el seu color, era sa situació se pot dir ben complicada, el català estudiava, es moment lliberador. Més d'un milió en contaren que los feren presoners, tanques i altres armaments a sa plaça entregaren, el personal el tancaren, a camps de concentració, no hi havia distinció ses graduacions cremaren. Els judicis començaren des d'aquell primer moment, per mantenir tanta gent, molts de problemes crearen, per motius adelantaren ses causes aplicar-los, a molt d'ells fusellar-los, si qualche motiu trobaven. Tots els valors varen perdre, aquells homes tan valents, los engronsaven els vents, prims com cordes de guitarra. 'Vien perduda sa guerra 'vien de ser castigats, pels seus germans detestats, per ésser de part esquerra. Tot el que s'alliberà des grup d'afusellament, li donaren s'aliciant, pic i pala manetjar,

en Franco va programar aquell gran Vall des Caiguts, en aquells treballs feixucs, molta de gent se va emprar. Això era un detall, per matar tot es contrari, aplicant aquest calvari, perquè no estorbàs mai. Un món de calamitat aquest Franco mos dugué, aquell que en va estar bé, qui duu el rosari penjat, per tenir autoritat, va fer, lo que ell voldria, seva astúcia empraria, tenint plena llibertat. Sota el dosser el passetjaven, aquell home immortal, que el Pare Celestial, des del cel lo inviaren. Els capellans anunciaven aquest fet tan gloriós amb sos flametjans sermons, en veu alta proclamaven. Quaranta anys va governar a s'Estat com ell volgué, l'amo de tot se va fer, molta de gent el guardà. De tots va desconfiar, dins el seu cor entraria, un mal que no en curaria, el seu cos se va escorxar. El setanta cinc morí, en Franco el dictador, tota sa gent amb raó, prengué diferent camí. Sa llibertat va venir per tota sa gent honrada, ella viu tranquil·litzada, sa veritat es així.

Indesinenter

Nosaltres sabíem d'un únic senyor i veiem com esdevenia gos envilit pel ventre per l'afalac del ventre, per la por, s'ajup sota el fuet amb foll oblit de la raó que té. Arnat, menjat de plagues, sense parar llepava l'aspra mà que l'ha fermat, des de tant temps al fang, i hauria estat senzill de fer del seu silenci un impenetrable, altíssim, va triar la gran vergonya, mansa, dels lladrucs. Mai no hem pogut, però, desesperar, del vell vençut, i elevem en la nit un cant a crits, car les paraules vessen de sentit l'aigua, la terra, l'aire, el foc són seus, si s'ha arriscat un cop a ser qui és.

Caldrà que digui, de seguida: prou! que vulgui ara caminar de nou, alçat sense repòs per sempre més haurem salvat el poble contra el vent.

Salvat el poble, ja amo de tot, no gos mesell, sinò l'únic senyor. Mai no hem pogut, però...

Salvador Espriu

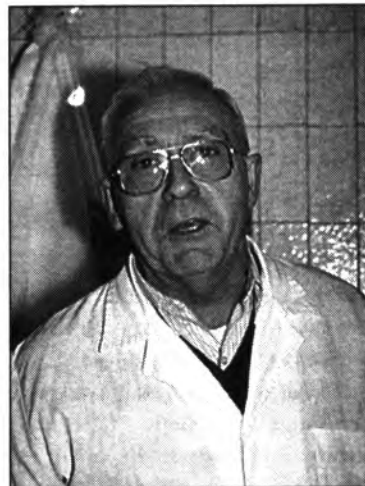
Raimon ahir (Diguem no)

Ara que som junts diré el que tu i jo sabem i que sovint oblidem: Hem vist la por ser llei per a tots. Hem vist la sang que sols fa sang-ser llei del món. No, jo dic no, diguem no. Nosaltres no son d'eixe món. Hem vist la fam ser pa per a molts. Hem vist que han fet callar a molts homes plens de raó No ...

Canço del remordiment

Quan la nit és un vell armari tot ple de records quan la nit és un vell armari i ens porta la cançó. Quan es beu i es viu amargament aquesta nostra soledat, quan la nit és un vell armari i ens porta la cançó. La cançó que torna sempre, la cançó que sempre torna quan la nit és un vell armari i ens porta la cançó. Si saps d'on vens i on no vols anar, per què la lluita et cansa i encara et fa por? Si saps què vols, per què, per qui no ho fas? Per què, per qui? Ben endins viuen les paraules, les paraules que no ens deixen morir

RECORDA
Quan hagis llegit aquest periòdic,
si no en fas la col·lecció,
regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Fa 24 anys que en Francesc Gibert va obrir la **Carnisseria Gibert** a la barriada de la Coloma de Ciutat.

N'Apollonia Canals, natural de sa Pobla, regenta des de fa 9 anys la **Pastisseria Guay** a la barriada de la Coloma de Ciutat. Es un lloc on s'hi pot seure una estona, menjar i prendre cafè.

quan la nit és un vell armari i ens porta la cançó. La cançó que torna sempre, la cançó que sempre torna, quan la nit és un vell armari i ens porta la cançó.

Raimon

Si em mor

Si em mor, que el cant sigui ja realitat, les esperances siguin fets i que d'altres continuïn el que nosaltres hem començat. Si em mor, quin absurd descans-jo per sempre, lluny de tot el que més estime, lluny de tot el que més vull. Si em mor, que el cant siga ja realitat.

Raimon

Si un dia vols

Si un dia vols, si un dia tornes, em trobaràs sempre. Si un dia vols. Potser més sol, potser més trist que sempre, si un dia vols, si un dia tornes. Encara és forta la lluita i queda tant per fer, si un dia vols, si un dia tornes. Si un dia vols, deixaré els llibres per abraçar-te. Quan vulgues quan ho trobes. Si un dia vols, si un dia tornes. Raimon

Fa mig any que n'Antoni Benítez ha obert la botiga **Olympus Esport i Nutrició** a la carretera de Manacor de Ciutat.

Fa 25 anys que en Josep Lluís Cruz va obrir el **Taller de Bobinatges Cruz** a la barriada de la Coloma de Ciutat.

SI T'HA AGRADAT AQUESTA REVISTA NO ET TALLIS I TELEFONA AL 26 50 05 I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

L'Illa en Calma, de M. López Crespí

(Amb aquesta corrosiva i punyent *Illa en Calma* -Edició de la Diputació de València-, s'enceta l'any 1984 la publicació de tots els treballs d'assaig, narrativa i poesia guanyadors dels premis "Francesc Vergara").

Els nostres escriptors encara no poden viure d'allò que escriuen

A qualsevol societat amb una cultura normalitzada no és gaire difícil trobar escriptors que viuen d'allò que escriuen. Al País Valencià però, els literats -sobretot els que fan literatura en català- troben serioses dificultats, àdhuc, per veure el seu treball imprès. I escriure en eixes condicions és una acció prou heroica.

Al nostre àmbit lingüístic la normalitat la constitueix l'anormalitat establerta dels premis i concursos literaris. No és lògic trobar editorials que cerquin als escriptors, ni molt menys l'existència de persones que com feria Caio Mecenàs amb artistes i escriptors llatins com Horaci, Virgili, Vàrius o Properci, apadrinen escriptors "difícils".

Així, malgrat que com algú ha dit "L'existència de premis demostra el subdesenvolupament d'una cultura", la supervivència de la nostra literatura depèn, avui al nostre país, en prou mesura de l'esforç per, de moment, seguir oferint als escriptors la possibilitat d'uns concursos amb unes dotacions econòmiques adients, amb uns jurats seriosos i l'edició dels seus escrits amb uns mínims de dignitat.

Els premis literaris i la supervivència de l'autor crític en una societat hostil a la cultura

L'autor de *L'Illa en calma*, Miquel López Crespí, nat a sa Pobla (Mallorca), com s'ha dit a "Serra d'Or" és "un dels principals exponents de la nova narrativa mallorquina" (Joan Triadú). En tot cas Crespí ha estat l'escriptor més premiat de tota l'àrea cultural catalana. I encara que els premis literaris tenen sovint mala imatge de conxorxa, o reducte d'inèrcies, cal reconèixer que aquesta mena de convocatòries tenen un paper molt important en

la producció de la nostra cultura: una cultura tantàlica o, potser agònica, que malda, esforçada, per normalitzar-se.

***L'Illa en calma* de M. López Crespí, el millor llibre de contes publicat a València l'any 1984 (Josep Lozano)**

Doncs bé, *L'Illa en calma* és un dels millors llibres de contes publicats a València aquests darrers anys. M. López Crespí, amb el recurs del monòleg interior, i també amb l'estructura, paraules i claus narratives de la rondalla, i amb un llenguatge fresc, àgil, treballat, orlat de

mallorquinismes, ens parla d'un món actual i d'una Illa en cendres mitjançant uns personatges angoixats, desencantats o coratjosos, com és el valent protagonista de "En Pere-cerca-sa-llibertat".

Tot text denota sempre l'opció política de l'autor

Els contes de López Crespí són contes polítics, encara que tot text de qualsevol escriptor denota, sempre, l'opció política de l'autor; en aquest cas, però tots els contes són compromesos, d'una evidència ben palesa (no oblidem que López Crespí milita d'ençà fa molts d'anys en la més conseqüent esquerra mallorquina) on sura obsessiu i gairebé omnipresent, com l'espasa de Damocles, el perill d'una involució, que senyoreja sobre la inconsciència, la desidia i l'alienació de cada dia. **Josep Lozano Lerma (1)**

(1) Josep Lozano Lerma és un dels autors valencians més importants del segle XX. L'any 1979 guanyà el premi "Andròmina" en els VIII Premis Octubre amb la seva novel·la *Crim de germania*. També és autor dels llibres *Poemes home-terra* i *Històries marginals* entre molts d'altres. **Ω**

Planas Sanmartí, periodista: **Nosaltres no som Espanya, sinó que som balears i pertanyem a Espanya i, en tot cas, som l'Espanya insular per imperatiu legal. (...) Què fa el Partit Popular de Balears? (a banda de barallar-se, és clar, i de procurar que mitja dotzena de prohoms no vagin a parar a la presó o hi tornin).**

ΩΩΩ

Nadal Batle, catedràtic de la UIB: **No crec que hi hagi cap motiu d'alarma social patriòtica a causa de la invasió dels prussians perquè aquests paguen, no com uns altres que cobren. El que és temible és una aliança hispano-alemanya (semblant a la ianqui-jamaicana). Històricament, ja hi ha hagut col·lisions semblants. (...) Ara com ara, estam immersos dins un cercle viciós. Els mallorquins venen trasts als alemanys, els serveixen a taula i els fan el lit. En general, els doblers que en cobren segueixen, entre d'altres, els següents camins: uns se'n van als cofres de la Hisenda de Madrid, uns altres serveixen per comprar articles d'ostentació com ara els cotxes de luxe. (...) Si no fos pels intermediaris (Espanya), la irrupció dels nibelungs seria pacífica i reconduïble, són les sangoneres de sempre que ens haurien de fer por.**

ΩΩΩ

Joan Huguet del PP: **Agradi o no, UM és el nostre aliat natural.**

ΩΩΩ

Cristòfol Soler, diputat del PP balear: **El PP balear camina per una espiral que el podria deixar en minoria en el Parlament.**

ΩΩΩ

Jaume Santandreu: **Digníssim aforat, honorable Damià Pons, no heu anat mai tan errat de comptes amb això del rentat d'imatge. Els qui ens ficam a treure clots de fems sabem que només hi ha una manera de fer-ho, que és ficar-s'hi sense manies. Per la mateixa cosa, el que pretenem és tenir la consciència neta i la imatge bruta. Mirau per on, tot a l'enrevés de vós.**

En Daniel Martí regenta des de fa 9 anys la **Pizzeria Can Tanos** a la Soledat. A la fotografia amb els seus col·laboradors.

Els germans Coll, des Coll den Rabassa, amb el seu mecànic, al **Taller sa Bici** de la barriada dels Foners de Ciutat. Se dediquen a la venda i reparació de les bicicletes de montanya.

Fa 94 anys que la Família de can Vola Vola regenta el **Forn Can Vola Vola** devora l'Església de la Soledat.

Fa 17 anys que en Josep Lluís Barceló regenta la botiga **Sanitaris Barceló** devora la Porta de Sant Antoni de Ciutat. Son pare, Miquel Barceló, va obrir aquesta botiga al Terreno l'any 1941 i l'any 1963 la va mudar a l'actual emplaçament. A la fotografia podem veure l'Hostal ses Enramades, on avui ha ha la botiga Barceló.

NACIONS QUE SE FEREN INDEPENDENTS D'ESPANYA

Cuba

Nom oficial: República de Cuba
Superfície: 110 860 km².
Població: 10 750 000 h.
Capital: L'Havana (2 059 000 h.)
Ciutats principals: Santiago de Cuba (390 000 h.), Camagüey (275 000 h.), Holguín (218 000 h.)
Esperança de vida: 76 anys (mitjana de l'Amèrica Central i del Sud: 67 anys).
Alfabetització: 96%
Religions: Catòlics, ateus, protestants.
Llengües: Espanyol (oficial)
Unitat monetària: peso cubà
Renda per càpita: 1509 dòlars
Despesa pública: educació (14,02% del PIB), defensa 11%)

Introducció

La República de Cuba és un estat de l'Amèrica Central, situat a la mar de les Antilles o del Carib, a l'entrada del golf de Mèxic i pocs quilòmetres al sud del tròpic de Càncer.

Està constituït per l'illa de Cuba, la més extensa de les Antilles (104 945 km²), la de Juventut (o de Pinos), al sud-oest de l'anterior (de 2200 km²), i uns 1600 illots o *cayos* (de 3715 km² en total).

L'extensió del país és, doncs, de 110 860 km².

L'illa de Cuba, la més occidental de les Grans Antilles, té forma allargada: uns 1200 km. de longitud total i un amplada compresa entre els 145 km i els 32 km.

Cuba és l'únic país socialista d'Amèrica i un dels pocs que hi ha al món (després de la desaparició de l'URSS i dels règims comunistes de l'Europa de l'Est), malgrat el bloqueig persistent i exhaustiu (econòmic, polític i social) imposat pels Estats Units. Cuba és coneguda arreu pel seu procés revolucionari, que ha aconseguit -tot i tractant-se d'un país subdesenvolupat- donar menjar i sostre a tota la població sense excepció, més d'assegurar ensenyament i sanitat gratuïts i de qualitat, i d'assolir objectius impensables per a la resta del Tercer Món en tot allò que fa referència al desenvolupament humà.

També s'ha de tenir en compte el prestigi dels seus líders revolucionaris històrics, en especial Fidel Castro i d'Ernesto Che Guevara.

El context històric

Els habitants autòctons de Cuba pertanyien al grup arawak. A l'oest hi havia els més antics, els guanajatebey, que practicaven el comunisme primitiu; al centre els siboney (pescadors i agricultors), que constituïen comunitats primitives; els taïnos hi van arribar més tard, a l'est, i representaven la implantació de la societat agrícola i sedentària, amb un mode de producció tributari.

Les dificultats que travessa Cuba han obligat a establir l'anomenat període especial en temps de pau, per tal de dedicar els escassos recursos disponibles a les prioritats més urgents: l'autoproviment dels productes de consum bàsic i les activitats que permeten obtenir divises, sobretot el turisme. L'escassetat de petroli ha fet que es torni a l'ús de la tracció animal en l'agricultura. A la il·lustració, el conreu del tabac a la província de Pinar del Río.

Les costes cubanes varen ser vistes per Colom el 27 d'octubre de 1492, però la conquesta no es produí fins el 1511. No dotada de metalls preciosos i amb una població indígena que desaparegué en poques dècades, Cuba no tingué gaire importància dins de l'Imperi Espanyol fins al desenvolupament de l'estratègic port de l'Havana, al final del segle XVI. Aviat s'introduí a l'illa la canya de sucre -d'origen africà-, juntament amb esclaus negres perquè la conreassin. Cuba s'especialitzà en la producció de tabac per a la metròpoli i de bestiar per alimentar a la població de l'Havana. La gran expansió de la canya de sucre -i en menor mesura del cafè- des de la fi del segle XVIII provocà un fort creixement econòmic, i un augment de la població blanca i del nombre d'esclaus. El tipus d'economia que prevalia a Cuba a l'arribada dels refugits realistes d'altres territoris llatinoamericans, que es van establir a l'illa, van fer que no hi hagués moviments independentistes fins el darrer terç del segle XIX.

La independència

La proclamació de la república a Yara (1868) desembocà en la guerra dels Deu Anys (1868-78), on es destacaren els herois cubans Carlos Manuel Céspedes i Antoni Maceo. La derrota davant dels espanyols, però, ratificà l'abolició de l'esclavatut (1886). La ruïna de molts territoris cubans permeté l'entrada dels nord-americans, mitjançant la compra d'hisendes cubanes. La guerra de la independència (1895-98) fou iniciada per José Martí, Màximo Gómez, i Antoni Maceo. L'explosió del cuirassat nord-americà Maine a l'Havana va ser l'excusa dels Estats Units per intervenir-hi. Després del tractat de París (1898), l'illa passà a

ser governada i ocupada militarment durant tres anys pels nord-americans.

La república de Cuba fou proclamada el 1902 amb importants concessions als Estats Units: la imposició de l'esmena Plattel 1901 (els nord-americans es reservaven el dret a intervenir militarment a Cuba) i la cessió de la base de Guantàmo el 1903. Cuba esdevenia una mena de protectorat nord-americà (és el període de la "república mediatitzada"), especialitzat en el monocultiu i l'exportació preferencial de sucre (1'5 milions de tones de producció el 1901 i 7 el 1952), amb una gran concentració de la terra i de la propietat, una polarització social creixent i una forta dependència de les importacions nord-americanes. La revolució popular de 1933 va ser un oasi enmig de dictadures militars (Gerardo Machado, 1925-33; Fulgencio Batista, 1939-44 i 1952-58). El principal moviment de resistència contra Batista tingué lloc el 26 de juliol de 1953, amb l'assalt a la caserna de Montcada, a Santiago, que fracassà però va donar a conèixer al món la figura de Fidel Castro ("La història m'absoldrà"). En dos anys, les guerrilles iniciades a Sierra Maestra pels dotze supervivents de l'expedició del veixell Granma (desembarcats el 2 de desembre de 1956 la costa sud-est de l'illa) aconseguiren el poder i van forçar la fugida de Batista (1 de gener de 1959).

La revolució cubana

Durant els dos primers anys, el nou règim va haver de prendre decisions populars i antiimperialistes (la primera reforma agrària i d'altres). L'obstrucció nord-americana (la reducció i la supressió de la quota sucrera cubana i dels lliuraments de petroli, entra altres mesures) i la resposta cubana (la nacionalització de les propietats nord-americanes i l'establiment de convenis comercials i financers amb l'URSS) conduïren el 1961 (any de la campanya d'alfabetització) a la proclamació del caràcter socialista de la revolució, a l'intent d'invasió de Bahía de Cochinos i al bloqueig total dels Estats Units a Cuba. El model original cubà de socialisme finalitzà amb el fracàs de la denominada *safrà dels deu milions* (1970), que dugué el país a una institucionalització creixent d'acord amb la pràctica de l'URSS i de l'Europa Oriental -el 1971 Cuba ingressà al Consell d'Assistència Econòmica Mútua (CAEM). En el I Congrés del Partit Comunista de Cuba (PCC), pel desembre de 1975, es va aprovar una constitució nova (ratificada per referèndum popular el 1976), una nova divisió política administrativa del país, el primer pla

quinquennal i l'aplicació del Sistema de Direcció i Planificació de la Economia (SDPE), entre d'altres mesures. El desembre de 1981 tingué lloc el II Congrés del PCC, on es reafirmaren els punts establerts en el primer.

Les dificultats econòmiques internes (els errors de l'SDPE) i externes (la caiguda del preu del sucre i el deute extern) van fer que el 1986 comencés l'anomenat *Procés de rectificació d'errors*. A partir del final de 1989 i, en particular, des de 1990, amb l'ensorrada del socialisme de l'Europa Oriental i a l'URSS, Cuba s'ha endinsat en una greu crisi econòmica, que ha portat a establir l'anomenat *període especial en temps de pau*, ratificat pel IV Congrés del PCC celebrat a Santiago de Cuba a l'octubre del 1991.

El sistema de Govern

La Constitució actual, ratificada en un referèndum celebrat pel febrer del 1976, defineix Cuba com un estat socialista d'obrers, camperols i altres treballadors.

El poder suprem -legislatiu i constituent- resideix en l'Assemblea Nacional del Poder Popular, mentre que el PCC és la força dirigent de la societat i de l'estat.

Cuba és una república basada en la democràcia directa, mitjançant la qual els electors trien els seus representants als municipis, cadascun dels quals constitueix una Assemblea Local del Poder Popular. Aquestes Assemblees elegeixen l'Assemblea Provincial del Poder Popular corresponent, de la qual sorgeix l'Assemblea Nacional. Trenta-un representants d'aquesta designen el Consell d'Estat, el president del qual és el cap de l'estat i del govern, càrrecs que des del febrer de 1976 ocupa Fidel Castro, que també és el secretari del PCC i el cap de les Forces Armades Revolucionaries.

Etnia, cultura i llengua

La població cubana ha experimentat diversos canvis històrics des dels primers pobladors precolombians, passant pel procés de la colonització, fins arribar a la actualitat. Hi ha el 70% de població blanca (procedent dels colonitzadors), el 12'4% de negra (l'origen de la qual són els esclaus africans) i el 17'3% de mulats; el 0'3% restant pertany a mestisos de negres i grocs.

Com que no hi queda població indígena, l'idioma oficial i únic és l'espanyol. Pel que fa a la religió, tot i que no hi ha dades oficials, bona part de la població no és creient. Entre la creient la majoria és catòlica; hi ha a més, uns cent mil protestants, i entre la població negra i la mulata té una certa acceptació l'*santeria* (bruixeria) afro-cubana.

L'estructura i la dinàmica poblacionals

A Cuba al principi de la colonització (1511) hi havia uns 80 000 indígenes, però ja el 1529 només en quedaven uns 3000 o 4000; les

epidèmies, el treball forçat, els maltractaments i els suïcidis col·lectius van posar fi pràcticament a la població autòctona. Pocs anys després hi arribaren els primers esclaus negres, que s'havien d'encarregar del cultiu de la canya de sucre. Durant el segle XVIII entraren al país 300 000 esclaus negres i als segles XIX i XX prop d'un milió, amb la qual cosa la població negra superava la blanca amb escreix.

A la fi dels segles XVIII i XIX la població total de Cuba era d'uns 300 000 habitants; cap al 1820 s'havia duplicat, i cap al 1850 era aproximadament d'1'2 milions de persones. Entre el 1853 i el 1874 fins i tot es van establir al país uns 123 000 xinesos. Des de 1880, amb l'emancipació dels esclaus, l'auge de la economia sucrera i la independència posterior, el creixement de la població s'accelerà notablement: el 1900 ja hi havia 1'5 d'habitants; el 1920, prop de 3 milions; el 1950, poc menys de 6 milions, i el 1958, uns 7 milions.

El gruix d'aquest creixement provenia de la immigració, ja que la diferència entre les taxes de natalitat i les de mortalitat era reduïda. Durant les dues primeres dècades del segle XX s'instal·laren a Cuba 250 000 antillans i un milió d'espanyols; si bé no tots s'hi varen quedar, van fer variar molt la composició ètnica de l'illa. Amb la revolució, els corrents migratoris es van aturar i, per contra, hi va haver sortides -de caràcter més o menys massiu- de cubans cap a l'exterior. El creixement demogràfic ha minvat a partir del 1959, de manera que la població era de 7'9 milions el 1965, de 9'7 el 1980, de 10'36 milions el 1987 i de 10'75 milions a la fi del 1991.

Una de les conseqüències del moviment migratori secular ha estat l'elevat índex de masculinitat de la població cubana que, si bé ha anat disminuint de manera progressiva, encara es manté per damunt de la unitat. Durant el segle XX el màxim es va assolir el 1931, amb 113'1 homes per cada 100 dones; l'any 1990 aquest índex havia baixat a 101'2.

El comportament demogràfic de Cuba és força similar al dels països desenvolupats: taxes baixes i reduccions contínues de natalitat, mortalitat i creixement vegetatiu. Pel que fa a la taxa de natalitat, hi ha un descens constant de xifres (26'1 per mil el 1958 i 17'6 per mil el 1989). La taxa de mortalitat es caracteritza fonamentalment per ser extremament baixa (7'3 per mil el 1965 i 6'4 per mil el 1989).

El desenvolupament humà

Cuba no és tan sols, i de molt, el país més avançat de l'Amèrica Llatina pel que fa al desenvolupament humà -només es pot comparar amb algun illa antillana-, sinó que en molts de camps fins i tot és comparable únicament amb els països més desenvolupats. Si es conside-

ren els drets més elementals de la persona humana (alimentació, habitatge, ensenyament, sanitat, etc.), Cuba és l'únic país subdesenvolupat i un dels pocs països del món que els ha assegurat a tota la població. Si es tenen en compte els drets d'expressió, de reunió etc., a Cuba hi ha restriccions per a tot aquell que posi en dubte el procés revolucionari, com a forma de preservar la revolució, sobretot en relació amb el poderós veí, els Estats Units.

Cuba és el país del món -amb xifres conegudes- que té la distribució més equitativa de renda: l'any 1986, el 20% més pobre de la població rebia l'11'3 % de la renda i el 10% més ric, el 20'1% (al conjunt de l'Amèrica Llatina era, el 1975, el 2'3% i el 47'3% respectivament).

Tota la població té garantida, sense excepció, una alimentació mínima a preus molt assequibles. El 1962 s'implantà la cartilla de racionament alimentari com a

reduïts i vells i no estan conservats en les condicions idònies; d'altra banda, no són suficients per a les necessitats de la població.

La participació de la dona en les activitats econòmiques augmenta incesantment. El 1975 les dones eren el 28% de la força laboral activa, i el 1988 havien arribat al 30'2%. El 1988 les dones eren el 48'9% dels treballadors amb educació superior i el 41'9% del treballadors amb educació tècnica i professional. Tot i la legislació vigent igualitària i les mobilitzacions de les dones, el "masclisme heretat" no ha estat suficientment erradicat i, a més de treballar com els homes, les dones s'encarreguen de les feixugues feines de la llar i de tenir cura dels fills.

La població econòmicament activa

A Cuba el percentatge de població econòmicament activa el 1975 era del 32'8%, mentre que el 1987 el mateix percentatge havia

Vista de Cienfuegos, capital de la província del mateix nom. mentre que el 1965 la població urbana de Cuba era el 58% del total, el 1989 s'havia arribat al 74%, un índex que s'acosta molt als països desenvolupats. Als anys setanta, d'una banda es va ampliar el nombre de províncies i de l'altra es va reduir el de municipis, amb l'objectiu de cohesionar els nuclis de població i relacionar-los amb un centre dotat dels serveis bàsics.

mesura d'assegurar l'accés als productes de consum bàsic a la població.

Durant l'any 1961 hi hagué una àmplia i intensa campanya d'alfabetització que gairebé va solucionar el problema de l'analfabetisme (passà del 23'6% el 1953 al 3'9% el 1969). L'escolarització obligatòria cobreix tota la primària i més del 85% de la secundària. Tot l'ensenyament -de molta qualitat- és gratuït per a tota la població.

L'assistència sanitària és un dels èxits més coneguts de Cuba, tant pel seu caràcter gratuït com per la qualitat, pel caràcter preventiu, pels avanços tècnics i científics, i per l'acostament a la població. L'esperança de vida és de 76 anys i l'índex de mortalitat de nins de menys d'un any és del 10 per mil el 1991). L'habitatge és un dels camps on encara hi ha força mancances, ja que, malgrat que la major part dels habitatges tenen aigua corrent, electricitat, bany, etc., molts són

pujats al 43'6%, gràcies sobretot a la introducció permanent de la dona en el món del treball. Així, la població en edat laboral el 1975 era del 47'8% del total de la població i el 1987 s'havia incrementat fins el 57'9%. D'aquesta manera, la proporció de la població econòmicament activa entre la situada en edat laboral era del 68'6% el 1975 i del 75'3% el 1987. Les activitats productives comprenen el 70% de l'ocupació (l'agricultura, el 19% i la indústria el 22%) i de les no productives, el 30% restant.

La població desocupada abans de la revolució era el 25% de la població activa. Després de la revolució, en pocs anys la xifra va disminuir fins atansar-se a la plena ocupació. Les dificultats del final del decenni següent van fer que el 3'4% d'atur el 1988 s'incrementés fins el 6% aproximadament, el 1991 (dades estimades, no oficials). De la Geografia Universal d'Edicions 92. Ω

Fa un any que na Victòria García va obrir la **Floristeria Eura "Yedra"** al carrer dels Reis Catòlics de Ciutat.

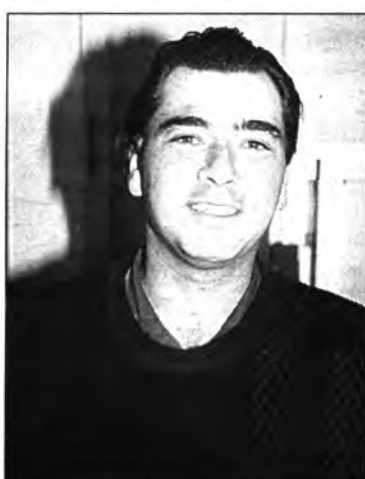
N'Ernestina Pujol és l'administrativa del **Taller RPM Esport** de reparació de cotxes a la barriada dels Foners de Ciutat.

Na Maria Mates, del Pla de na Tesa, va poc temps que ha obert la **Sabateria Mates** a la Soledat.

Na Maria Massanet, natural de son-Servera, regenta des de fa 20 anys el **Bazar Massanet** a la barriada de ses Veles de Ciutat.

Fa 2 anys que en Ricard Wymore regenta el **Taller de Metalúrgica Perfideco** a la barriada dels Foners de Ciutat. Fabrica portes, finestres i més coses.

Fa 3 mesos que la família d'en Carles Buselham s'ha fet càrrec de la **Cafeteria Ruta 66** a la barriada de ses Veles de Ciutat.

Fa un any que en Mateu Noguera ha obert la **Perruqueria Sa Pista** a la Plaça de Sant Francesc de la Soledat.

N'Estrella Viqueira, natural de Galícia, fa 8 mesos que ha obert la **Perruqueria Estil** a la barriada de la Soledat.

Fa 28 anys que na Virginia Salvan, natural de Sevilla, va obrir el **Saló Virginia** a la barriada de ses Veles de Ciutat.

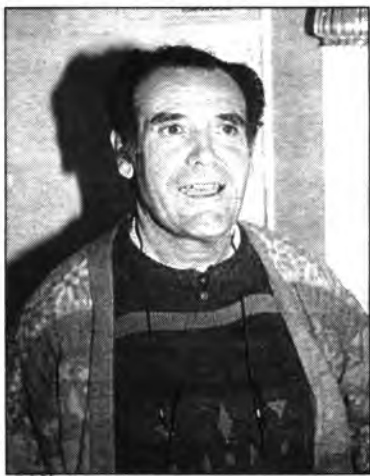
Fa 10 anys que en Llorenç Verger va obrir la botiga **Pisciten S.A.** de construcció d'instal·lacions esportives, com camps de tennis, piscines etc. a la barriada de ses Veles de Ciutat.

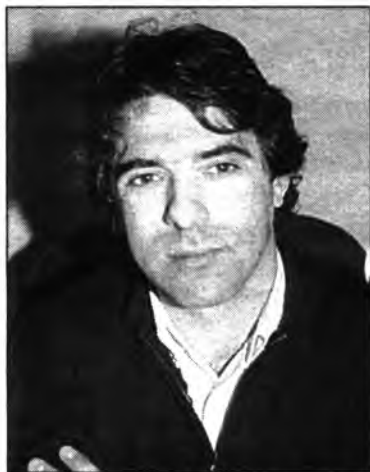
En Pere Pons, natural d'Inca, fa un any que ha estat nomenat delegat de **Lògic Control**, una firma d'informàtica, a Mallorca. Té la botiga al carrer de Manacor de Ciutat.

En Marc Teruel regenta des de fa 17 anys el **Taller Autos Marcos** a la barriada dels Foners de Ciutat. Els vespres en Marc forma part d'una orquestrina que sona a un local de s'Arenal de Mallorca.

En Jaume Garau és l'amo des de fa 30 anys de **Palma Plax**, un taller de manufactures de plàstic a la barriada de la Coloma de Ciutat. El titular del taller és la seva dona, na Maria Cladera.

N'Antoni Rosselló és l'amo de l'Agència **Renault** a la barriada dels Foners de Ciutat des de fa 17 anys. Son pare en Josep Rosselló va obrir aquest taller fa 35 anys.

Fa 13 anys que n'Antoni Salvà va obrir la botiga **Hidro Balear** a la barriada dels Foners de Ciutat. Ven tot allò relacionat amb l'aigua com piscines, depuració d'aigües etc.

Fa 30 anys que en Jaume Joan cura tota classe de dolor i malaltia. Ara fa 12 anys que té despatx a la Barriada dels Foners de Ciutat. A la fotografia està curant una senyora de son Sardina.

Història (La política del passat) Política (La història del present)

"Un poble deixa de ser analfabet quan aprèn a llegir i escriure... la pròpia història".

(Paolo Freire, pedagog brasiler).

"Una civilització en creixement pot ser definida com a harmonia entre els seus components -economia, política, cultura-. I, segons el mateix principi, podem definir una civilització en desintegració com aquella on aquests tres elements ja no guarden harmonia".

(Arnold J. Toynbee, "Estudi de la història").

"Una sensacional i sobtada caiguda des d'una situació d'aparent omnipotència és per cert la sort característica d'una potència bàrbara d'una edat d'heroica... Per àmplies que hagin estat les conquestes d'aquests guerrers (huns, mongols...), van ser incapaces de crear institucions. La sort que corregué l'imperi d'un guerrer tan refinat i comparativament civilitzat com Carlemany, ofereix una dramàtica il·lustració d'aqueixa incapacitat".

(Arnold J. Toynbee, "Estudi de la història").

"...Els qui no saben d'història acostumen a no tenir criteri polític, o a tenir un criteri apriorístic que per qualificar-lo d'una manera o altra s'ha acabat per dir-ne filosòfic..."

(Enric Prat de la Riba, 1870-1917, cartes a Joan Manyà i Flaquer).

"L'estat és un ens polític, artificial, voluntari; la Pàtria és una comunitat històrica, natural, necessària. El primer és obra dels homes; el segon es fruit de les lleis a què Déu ha subjectat la vida de les generacions humanes".

(E. Prat de la Riba, 1894)

(Ei la mort de quatre nines negres en un atemptat racista). "Llur mort ens diu que ens cal treballar apassionadament i sense descans... No són pas mortes debades. Déu sap extreure bé del mal. La història ha demostrat repetidament que els patiments immerescuts són redemptors. La sang innocent d'aquestes

nines pot ben bé ser la força redemptora que dugui claror en aquesta ciutat a les fosques".

(Martin Luther King, cap negre dels drets civils i pastor baptista assassinat, 1929-68).

"El món, tal com és, no pot ser el lloc (global) del regne de Déu (1ª Cor.15:5). Ha de ser del tot capgirat. Hi ha una alienació fonamental que no permet una bondat perfecta, una identitat plena ni una absoluta felicitat. Realització i alineació hi caminen sempre plegades. D'ací que, per molt optimista que la fe cristiana es profeci, haurà de predicar sempre, i també, la paciència de suportar i acceptar l'inevitable i ens ensenyarà a ser autocrítics i discernir els esperits. Hom en dedueix la permanent actualitat de la teologia de la creu que sempre denuncia l'optimisme desmesurat".

"Quan hom proclama la terra com a realitat darrera, quan el poder de l'home és considerat com al factor decisiu de tot, apareixen utopies que proclamen un ordre nou i un món novell, però no ens treuen l'amarga sabor de les coses velles..."

("Parlem de l'altra vida", Leonard Boff, teòleg anatemitzat per la Cúria vaticana).

"Era el temps de la lluita i les idees, era el temps dels llibres i dels cànctics, dels amics i de les cites clandestines, mentre esperavem el gest o el mot que exigia l'ofrena generosa: temps d'amor, de desig i juventut".

(Ibn Hazm de Còrdova, "El Collar de la Coloma", 1022, a Xàtiva).

"...Elevades als trons de l'Església unes ànimes vils, per l'únic mèrit de ser vils, és a dir, d'estar lligades als prínceps i de conrear-ne els vicis; d'ací es derivava la degradació i corrupció a vessar entre el clergat i el poble, i tots els mals que d'aquest horrible estat de coses requerien damunt la miserable Església, els quals redundaven després (i els

monarques no se n'adonen pas) en el mateix Estat..."

(Antonio Rosmini; "Les cinc plaques de la santa Església", capella liberal i patriota italià del s. XIX).

"...Tal vegada us enganyi el fet que els qui desconeixen Déu neden en la riquesa, tenen la flors dels honors, excel·leixen en poder... Malaurats, hom els alça més amunt per tal que de més amunt s'estimbin. Aquests són víctimes, són engreixats per el suplici, com òsties són coronats per el càstics: alguns són enlairats al cim de la sobirania i la dominació perquè l'abús de poder guanyi lliurament llur cor de natural pervers". El judici, com més triga, més just és".

(Minuci Fèlix, apologeta cristià del s. III, a "Octavi").

Si et criden a guiar / un breu moment del milenari pas / de les generacions, aparta l'or, / la son i el nom. També l'inflor / buida dels mots, la vergonya del ventre / i les honors. Imposaràs / la veritat / fins a la mort,

sense l'ajut / de cap consol. No esperis mai / deixar record, car ets tan sols / el més humil / dels servidors.

El desvalgut / i el qui sofreix per sempre són / els teus únics senyors.

Excepte Déu, / qui t'ha posat dessota els peus / de tots".

(Salvador Espriu, poeta nacional català de la resistència a la barbàrie franquista).

"Cal fer esment de la densitat específica que la obció dels pobres (o minories, vençuts, etc.) confereix a la vida cristiana dins un món on sols semblen contar els vencedors, els més forts, els més capaços o dotats de major agressivitat competitiva. J.B. Metz insisteix amb raó que la més radical originalitat de la fe cristiana i la seva més significativa aportació social rau a la

rel·levància fonamental que atorga als pobres vençuts i marginats".

(Julio Lois, teòleg).

"Si (Plató i Aristòtil) han escrit de política, era a la manera de qui dicta un reglament per a un hospital de folls; i si ha pres l'aire de parlar-ne com de quelcom important, és perquè sabien que els boigs als quals parlaven s'afiguraven ser reis i emperadors; i així fingien acceptar llurs principis per a moderar llur follia tant com fos possible, i reduir-la a mal menor".

(Blaise Pascal, 1623-62, savi francès, a "Pensées").

"Cesarió... damunt el pit duu una toia de jacints, el seu doble cinyell centelleja de safirs i amatistes, les seves sandàlies relligades de cintes albes lluen perles rosades.

Atorgada li és dignitat superior als seus germans,

és anomenat Rei de Reis.

Els alexandrins sabien certament que tot és reduïa a paraules i teatre. Però el dia era ple de llum, i poètic, el cel blau i clar,

i el gimnàs d'Alexandria un triomf clamorós d'art, així com l'extraordinària magnificència dels cortesans,

†, sobretot Cesarió, imatge de gràcia i de bellesa

(fill de Cleopatra, sang dels làgides);

així els alexandrins corrien a la festa,

i s'entusiasmaven i aclamaven, en grec i en egipci i alguns en hebreu,

arravatats per la facinació de l'espectacle

tot i que prou coneixien la vàlua d'aquestes coses,

la sonora buidor d'aquella reialesa".

("Reis alexandrins", 1912, Konstantinos Kavafis; poeta grec).

"I si cal readaptar els nostres records o falsificar documents, també cal oblidar-ho tot plegat. Aquest truc pot ser après com qual-sevol altre tècnica mental. La majoria de membres del partit l'aprenen... en l'antic idioma en deien... "control de la realitat".

(...)

En definitiva, gràcies al doble pensar el Partit ha estat capaç... d'aturar el decurs de la Història".

("1984", George Orwell, escriptor britànic i ex-brigadista internacional a Catalunya; 1948).

"La llengua i la història són els botins més preuats a l'hora de sotmetre un poble".

(Angel Guimerà, Tenerife 1845-Barcelona 1924, escriptor català).

"Per ventura la història del món no demostra pas que no hi hauria hagut bellesa en la vida de no haver-hi hagut riscs?"

(Mohandas Karamchand Gandhi, 1869-1948, ànima de la separació de l'Índia de l'Imperi Britànic). ☞

La Família Muntaner, que abans regentava el **Café Pil·lari** a sa Creu Vermella (entre son Ferriol i es Pla de na Tesa), fa 3 mesos que s'ha fet càrrec del Restaurant **El Zagal** a la plaça de ses Col·lumnas de Ciutat. Reconama la paella, les sopes mallorquines, i el frit de matances. Despatxa menús a 800 ptes.

Tornarà a ser rica i plena?

Quan el passat Onze de Setembre el públic assistent als actes institucionals escridassà de valent a tots els membres dels partits parlamentaris i molt especialment -com mai encara havia passat- als components obtemperats dels nostres òrgans d'autogovern virtual, es respirava en l'ambient que alguna cosa trontollava en el panorama polític català.

I efectivament, durant la mateixa Diada, en la multitudinària posada en escena de Sant Boi de Llobregat -que en certs moments semblava una amalgama de "El retaule del flautista", la satírica comèdia de Jordi Teixidó i "L'Ubu president", que ens proposava Boadella- s'ensumava, en les paraules d'aquells envellits ponents, un tuf de farsa i mentida per les paraules tan repetides i mai posades en pràctica.

A més, per que s'ermercen en voler fer-nos creure que ser antifranchista és sinònim de ser catalanista, quan un partit com el PSOE (sigui d'aquí o d'Espanya) és un dels bastions de l'anticatalanisme més intransigent i visceral?

No han comprés que el poble català, després de vint anys de frustracions nacionals, no se'l pot tornar a enredar amb arguments semblants, malgrat que el lloc d'enguany sigui el mateix? El 1976, el dictador Franco no feia un any que havia mort al llit. El 1996, de tant en tant, tenim la sensació que el "Caudillo" mou els fils de la política espanyola des del cavernós Valle de los Caídos. Quin sarcòfag tan tètric per un sol parell de mòbies!

Vint anys són massa temps per a tan poca cosa, quan tenim la sensació de que -finalment- "el movimiento ha sucedido al movimiento". Tot plegat només ens han canviat el tronat "Caudillo" per una monarquia de sarsuela.

Així, pocs dies després de tanta farandula, vàrem poder anar cop-sant on havien anat a parar les promeses fetes pels actuals polítics en nòmina, aquell vespre de setembre.

Si el país va endavant, però que hem de veure com la nostra bandera i l'himne nacional de Catalunya eren vexats a Montmeló davant el cinisme del Borbó, el rostre de ciment armat del franquista Samaranh i les servils rialletes d'esclau d'en Pujol?

Si el català es va normalitzant, però que hem d'escotar amb total impotència com es prohibia explícitament etiquetar en català els productes catalans a la pròpia Catalunya?

Si es van arrançant els greuges històrics contra la nostra terra, però que hem d'estar esperant eternament del documents de la Generalitat republicana, expropiats pels espanyols, sense saber si mai més els tornaran a casa nostra?

Si anem cap a un estat plurinacional, però que provoca tanta gràcia, entre els membres del govern

de l'Estat espanyol, les nostres legítimes reivindicacions nacionals sobre la creació d'unes seleccions esportives catalanes?

Després de tot això, no tenim orgull o és que no tenim memòria?

I que fan els membres d'aquest govern de tercera regional quan constaten que la figura del governador civil només canviarà el nom, o que la "Benemèrita Guardia Civil", punta de llança de les forces d'ocupació espanyoles, no marxarà del Principat tot i el costós desplegament dels Mossos d'Esquadra?

Tothom sap que amb l'actual marc constitucional i estatutari -recordem que l'Estatut és una llei orgànica de l'Estat espanyol- mai tindrem el concert econòmic que per dret ens pertoca. Per què, doncs, els senyors de Convergència i Unió no reconeixen que poc es podrà avançar per aquest camí de negociacions infructuoses i estèrils?

El nou any 1997 tampoc sembla que hagi començat amb aires de canvi: el nunci del Papa de Roma -i de l'Opus Dei- Lajos Kada, ha demanat als bisbes catalans que comptin amb les queixes dels castellano-parlants de Catalunya.

Què ens ha de venir a dir el representant d'un estat caduc i totalitari com es el Vaticà, que per més "inri" ha estat i segueix essent, un dels enemics seculars de Catalunya?

Tindran els nostres bisbes i autoritats, prou maduresa de caràcter per a plantar cara al lacai d'un Papa que rapapieja i desvincular-se de la "Conferència Episcopal Española" -que a més posseeix la tan nefasta i reaccionària emisora radiofònica COPE- i fundar-ne una de pròpia i plenament catalana?

Encara que ens agradaria equivocar-nos, tots sabem quines seran les respostes oficials: inútils somriures d'impotència. I darrera aquesta castració de l'esperit col·lectiu sempre hi haurà l'ombra infausta i sempiterna de l'enemic, l'ombra de l'Estat espanyol. Per que no diuen clarament que Espanya és un mal negoci per als catalans? Que pot ser tenen por de la seva mediocritat, de la seva feblesa de caràcter, per a no saber resoldre aquest gran mal que, certament, reclama un gran remei?

El pensador català Carles Muñoz i Espinalt deia que la societat pot dividir els seus dirigents en dos grans grups: els seus oportunistes, que són els qui viuen de les oportunitats que creen uns altres i els que, per si sols, saben crear oportunitats a la vida. Així doncs, els grans polítics cal incloure'ls en el segon grup. Observem el que el mateix professor Muñoz i Espinalt ens diu al respecte en un assaig publicat el 1986, titulat "l'encert dels independentistes".

"Valorat d'aquesta manera, l'únic gran polític que ha tingut Catalunya és en Francesc Macià, perquè fins ara, només ell, ha sabut crear oportunitats, els altres -com he insinuat abans- han viscut sempre de

les "oportunitats" fomentades pels mateixos colonitzadors del nostre país que, naturalment, han mirat d'escombrar cap a casa seva i res més. Amb aquest trist i escanyolit panorama, els nostres polítics han volgut anar aprofitant el que poguessin. Han fet una política d'escorrialles: esperen si els donen dues engrunes per aquesta banda o tres per l'altra. Com si no tinguessin més horitzó que un etern deixar-se fer la figuereta. Ara bé, quan algunes persones els exigeixen que prenguin la iniciativa pel seu compte i risc, els volen calmar amb excuses de mal pagador que s'han convertit en una cançó de l'enfadós: "Paciència, no és el moment". La pobra justificació la retreuen tants cops com faci falta: "No és el moment".

Tanmateix, ells si que troben el moment adient per a fer-se un "raconet". No dubten ni vacil·len quan veuen l'ocasió d'enriquir-se i fluctuar entre el luxe, quan els doblers són de tots els catalans i qui s'em-pobreix és la nostra Catalunya.

Com a exemple podríem dir que el lloguer de la seu del Departament de Benestar Social, al Palau de Mar de Barcelona, ens costa 1'3 milions diaris.

Per altra banda, les despeses de propaganda, protocol i representació són de mils de milions anuals. Només el dia de Sant Jordi es gasten 2.000 milions de pessetes.

També el nomenament indiscriminat de personal de confiança amb altíssims sous i molt poques hores de feina, fa autèntica basarda.

El que inquieta més de tot això és la certesa evident que aquests greus casos de corrupció institucionalitzada, són els forats visibles d'un pou negre soterrat que no para d'engrandir-se.

Però no ens fem il·lusions, actualment no hi ha cap partit ni dirigent polític parlamentari que no s'escapi de les exquixades dels sarcomes, saraus i saragates, que les seves posicions públiques de privilegi els permeten. I així subtilment i amb traïdoria- ens van esgaïant el sou, la dignitat, la pàtria.

Fins a quin punt es pot dir que els nostres minidirigents no els interessa la colonització espanyola, si aquesta -tot i perjudicar immensament a la majoria de catalans- els permet obtenir ingents beneficis?

Podrà Catalunya suportar el doble expoli, el d'Espanya i el dels col·laboracionistes? Per aquest camí inútil mai veurem una Catalunya triomfant ni, per descomptat, rica i plena.

Ara ja sabem que no tan sols haurérem de foragitar la corrupció que ens ha llegat l'Estat espanyol, sinó que també ens hem d'enfrontar amb els caragirs de torn que de la misèria del nostre poble en fan abjecte fortuna.

Arribats a aquest punt, com prendrem que si el projecte inde-

pendentista no va acompanyat d'una renovació caracterològica i ètica, que ens ajudi a superar el complex d'Estat Espanyol que encara tenen molts de catalans, el país que posseïrem no serà -moralment- gaire millor que el dels nostres veïns de ponent.

Perquè una de les virtuts dels catalans ha estat el nostre tarannà noble, honrat i democràtic que sempre han envejat i odiat els espanyols. Si perdem aquest i altres trets del nostre caràcter col·lectiu -que són els que ens han fet grans com a poble i nació- mai tindrem una Catalunya lliure i sobirana, ja que haurérem sucumbit sota el model de societat caciquil que a molts racons del Nou Món va exportar Castella.

La regeneració política i social de la nostra pàtria haurà de ser missió principal per a l'Estat Català del futur. Aquesta és la única manera de que els mediocres siguin foragitats del poder i Catalunya torni a tenir els dirigents que es mereix.

"No és el meu enemic qui mereix el càstic més gran -comentava l'any 1863 Ferdinand Lasalle- sinó qui, anomenant-se el meu representant i tenint com a missió defensar els meus drets, els vén i traïx".

Coincidiríem en dir que un polític es deu als seus votants, però quan el que aquests polítics representen és tot un país com Catalunya, han de fer-ho en defensa del bé comú i els interessos de tots els catalans. I en una situació com l'actual l'únic camí digne i segur, si no volem anar a parar a la reserva, és el de plantejar seriosament la ruptura total i definitiva amb Espanya que -tal com va dir el president Macià- és la nostra enemiga. **Josep M. Vall i Comaposada - Estat Català. Ω**

Poesia

Tranquil mira el pagès que els boscos talen;
no s'hi oposa: al revés, se n'aprofita;
però poc temps després les pluges venen,
i en la muntanya a l'aigua res no detura,
i corre munt avall, i els rius desborda,
i els camps inunda... i el pagès ofega!

Amb tan estranya indolència i apatia
els uns, amb sa malícia els altres deixen
o fan que la mentida en eixe món regne...
Però la joventut què diu? Si és l'egoisme
qualitat sols dels vells, com no es prepara
a transformar-ho tot, en bé dels pobles?
Què fa almenys dels joves la part més alta,
la part que pels seus títols o fortuna
ha de donar a l'altra gent exemple?

Vestit amb la llibrea de la moda,
ridícula com sempre en sos caprixos,
ací en teniu un d'ells. Del seu cap cuida
molt més el perruquer que el catedràtic;
amic de ballarines i toreros.
Entre visites, jocs, passeigs i teatres,
ni té temps de pensar: "Treballa" sempre...

En veure com aquest i altres homes,
veritat i virtut, on puc trobar-vos?
Que en el poble, tu em dius? I on és el poble?
És la munió de gent que alegre xiscla
i a la plaça de bous té l'Ateneu?
És la que per carrers i places corre
"Visca la llibertat"! cridant contenta,
i és esclava, primer, de sa ignorància,
després de ses passions, després dels ídols
que, per demà cremar, avui aixeca? Ω

En David García, natural d'Hellín, regenta des de fa 18 anys el **Taller David** de reparació de cotxes a la barriada de ses Veles de Ciutat. Son pare, David García, va obrir aquest taller fa 41 anys, quan a la barriada encara hi havia ben poques cases.

Na Margalida Giscafré és la madona des de fa 2 anys del **Taller Giscafré** de reparació de cotxes a la barriada dels Foners de Ciutat. Son pare, en Mateu Giscafré, va obrir aquest taller fa 40 anys.

Fa 4 anys que en Josep Ramis va obrir el **Imprenta Loracar** a la barriada dels Foners de Ciutat.

En Joan Lillo regenta des de fa 7 anys el **Taller de Cotxes Tecno** a la barriada dels Foners de Ciutat. Son pare, en Josep Lillo, va obrir aquest taller fa 22 anys.

S i l e n c i

"Calla't sovint per tenir quelcom a dir que pagui la pena de ser oït. Però calla't també per escoltar-te a tu mateix".

("Principis i preceptes del retorn a l'evidència", Lanza de Vasto).

"... Em consagraré, a més, al silenci durant la durada del dejuni... Em sorprengué el bé que de seguida vaig obtenir. Valori quant perdem sens adonar-nos-en, en exterioritzar-nos; quanta substància nostra s'emporta un mot inútil. El

silenci de la boca guanya la pensa del cor. La vida interior adquireix un ritme tranquil i gravita més lliurement. Coses i gent apareixen com a través d'un vidre. Un retrocés s'esdevé dins nosaltres, un nivell s'enlaira, una resonància és creada". ("Peregrinatge a les fonts", viatge de L. del Vasto a l'Índia).

"Per a qualsevol mal hi ha un parell de remeis: el temps i el silenci".

(Alexandre Dumas, escriptor fran-

cès de s. XIX).

"Boca muda mai no és batuda".

"En boca tancada la mosca no hi farà entrada".

(Refranys catalans).

"Ni estimar ni odiar compren la meitat de tota la saviesa; ni dir res ni creure res, heus ací l'altra meitat. Veritat és que gira ben bé

del tot l'esquena a un món que ha menester de regles com aquesta". (Artur Schopenhauer, filòsof pessimista alemany, 1788-1860).

"El silenci és, darrera la paraula, el segon poder del món".

(Jean B. Henri Lacordaire, predicador dominic francès, 1802-61).

"Que la paraula no s'avanci pas al pensament".

(Pitac de Mytilene, 652-570 a.C., un dels savis de Grècia, deslliurà Mytilene dels tirans).

"Hom pot cantar sense paraules i convèncer amb el silenci amb el silenci quan el silenci és veu del cor. Un pare reprèn el seu fill amb bones raons i el fill sap que fa mal. La mare calla i dues llàgrimes es deixen veure als seus ulls; el fill copsa el mal que feu".

(Jacinto Benavente, escriptor espanyol premi Nobel de Literatura 1922).

"L'instint de les veritats sobrehumanes que posseïm ens adverteix que és perillós de callar amb aquells que no desitjam de conèixer o que no estimam; car els mots passen entre els homes, però el silenci, si ha tingut en cap moment l'ocasió de mostrar-se actiu, no s'esborra mai, i la vera vida veritable, l'única que deixa alguna petja, està sols feta de silenci".

(Maurice Maeterlinck, escriptor belga flamenc, premi Nobel de Literatura 1911, Gant 1862-Cannes 1949).

"Per els éssers atacats, el silenci és l'únic mitjà de triomfar; el silenci anul·la les càrregues cosaques dels envejosos, les salvatges batudes dels enemics: dona una victòria esclafadora i total. Què hi ha, de més complet, sinò el silenci? Cap cosa del món. No és pas aquesta una de les formes d'ésser de l'infinít?".

(Honoré de Balzac, escriptor francès, 1799-1850).

"... Per a tots els qui senten pregonament i tenen una aguda consciència de l'inextricable laberint del pensament humà, només hi ha una resposta possible: la tendresa irònica, el silenci".

("Justine", del "Quartet d'Alexandria", Lawrence Durrell, escriptor britànic del s. XX).

"Un mot parlà el Pare, que fou son Fill, i (el mot) parla sempre en etern silenci, i en silenci ha de ser oït per l'ànima".

(2 S 22:3-6, "Punts d'amor", a Andújar, Sant Joan de la Creu, místic perseguit per la Inquisició, 1542-91).

"O calla o digues quelcom que sia millor que callar".

(Pedro Calderón de la Barca, escriptor dramàtic del Segle d'Or castellà, 1600-81).

"El silenci és el partit més segur per al qui desconfia de si mateix".

(La Rochefaucauld, escriptora clàssica francesa).

"Per tant, calla't i no facis nosa a un home que val més que tu i que no sabia pas que existies".

(El Satiricó, de Petroni, segle I, Roma). Fonts de Documentació.

Ω

No consentis aquest atac continu a la dignitat del nostre poble

VALENCIÀ, PLANTA'T

Exigeix a les institucions públiques i als partits polítics valencians que defensin el bon nom de València.

Protesta davant els mitjans de comunicació madrilenys cada cop que utilitzen el nom **Levante** per referir-se a la nostra comunitat, tot cridant als telèfons que a continuació es llisten: COPE 91 309 00 00; Cadena Ser 91 347 07 00 (Cap de programació, de 9 a 2 i de 5 a 7); Onda Cero 91 538 63 00 (Cap de programació, de 9 a 2 i de 5 a 8); RNE 91 346 10 00 (secció reclamacions); TVE 91 346 40 00; Antena 3 TV 91 652 69 38 (cal escriure a: Ctra. Irún, Km 11'700, 28049 Madrid).

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.

Població.....

C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa

Adreça

Núm. entitat.....Núm. sucursal

Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

ES GALL

**Justícia,
per favor!**

"El jutge amb ses seves plomes
silenci!, va decretar...
que no se'n deu recordar
que es pecat que ell vol tapar
xerra bé tots ets idiomes?" (Cançó popular)

El local d'Agricultura
tal volta fou ben venut...;
mes, si a un la dentadura
li fa olor o al coll té agrura,
deu tenir l'estòmac brut.

Mala olor fa una despesa
que no es pot justificar;
fins el jutge Zaforteza
no ha tengut la fortalesa
de guaitar-hi i ensumar.

Però un jutge, re-cabotes!,
fer justícia sempre deu;
o els pecats dels compatriotes
amb les seves ullerotes,
per molt que miri, no els veu?

I, encara que hi hagi roves
d'evidències, diu: "Jo pas!
De cap cobrament tenc noves
d'en Cañellas ni en tenc proves..."
Ni en vol tenir en aquest cas.

Que són amics? Sí, senyor!
De Sa Nostra, no és secret,
vint caramulls de milió
regalà a Sa Fundació
en Zaforteza Calvet.

Per mor d'amistats molt velles
males llengües diuen: Clar!
Per xò tampoc va fer estelles
aquest jutge d'en Cañellas
pel greu suborn de Calvià.

Quan la mort vengui amb sorpresa,
escriu-li en el caixó:
"Aquest jutge Zaforteza
tengué en la seva comesa
més que justícia, perdó". Ω